

ZBERATEĽ

2000

12

Ročník VI.
Cena 44 Sk

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFÓNNYCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERCIA ★ PRÍLOHA SSOŠF SLOV-OLYMP

KRÁSNÉ
VIANOCE,
ŠTASTNÉ
VYKROČENIE
DO NOVÉHO
TISÍROČIA,
PEVNÉ ZDRAVIE,
SPOKOJNOSŤ
A VEĽÁ
ZBERATEĽSKÝCH
ÚSPECHOV

ŽELÁ
VŠETKÝM
ČITATEĽOM
A PRIAZNIVCOM
NÁŠHO ČASOPISU
VYDAVATEĽ,
REDAKČNÁ
RADA
A REDAKCIA
ČASOPISU
ZBERATEĽ

DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY 2000
50 ROKOV ZALOŽENIA POFISU

ZBERATEĽ

Pohľadnicou s nápisom „Dovidenia v lepších časoch!“ sa ľúčíme s KAPITOLAMI O ZBIERANÍ POHLADNÍČ ALEBO ÚVODOM DO FILOKARTIE od A. Urminského a M. Ziku, ktorý mal 17 pokračovaní. Posledná kapitola má názov ČO JE ČO VO FILOKARTII a pojednáva o názvosloví pre zberateľov pohľadníc (str. 18 – 19)

Čas Vianoc sa nezadržateľne približuje a do čarokrásnej atmosféry týchto sviatkov nás sprevádzajú desiatky príležitostných poštových známok, FDC, celín, známkových zošitkov a ďalších predmetov filatelického záujmu, ktoré vydávajú poštové správy na všetkých kontinentoch. O tohtoročnej vianočnej sérii známok Lichtenštajnu s námetom betlehemu a jasličiek sa môžete dočítať na str. 34

V prípade nálezu približne 3 mm esovito prehnutej vlasovej čiarky na známke 50 h (na obr. vľavo dole) háčeka Celoštátna výstava poštových známok BRATISLAVA 1937 ide o podtyp alebo platňovú odchýlku? – pýta sa J. Mička (str.20)

Lístok odoslaný zo slávnostného otvorenia veľvyslanectva SR v SRN 15. 6. 1993 – čítajte príspevok F. Marada na str. 24

Z OBSAHU ZBERATEĽA

ZBERATEĽ

Ročník VI. - 2000 číslo 12 cena 44 Sk

Z OBSAHU

- V okienku špecialistu píše M.Gerec o doskových vadách na známkach Rožňava, OBSE a Historické mosty - drevený most Kluknava (strany 9-10)
- Rozhovor s MVDr.Pavlom Hallonom pod názvom „Od KODEGÁMU po regionálneho historika“ - II.časť (strany 11-13)
- Dnešný príspevok Z.Šusteka čitateľ nájde pod názvom „Premiové poukážky“ v nacistických koncentračných táborech (14-16)
- Kapitoly o zbieraní pohľadnic alebo úvod do filokartie A.Urminský uzatvára jej 17.časťou: Čo je čo vo filokartii (18-19)
- V rubrike pre zberateľov telefónnych kariet nájdete: Číslovače na TK SR, Historické telefóny na francúzskych TK, Španielska séria Fauna Ibérica (21-22)
- Príspevku F.Marada redakcia dala názov Významné historické medzníky Slovenska a filatelistický materiál (24)
- V rubrike Filatelistické etudy časopis uverejňuje záverečnú (4.) časť o neúradných prítláčiacich, ich vzniku a mieste vo filatelii (26-27)
- Komentár o účasti slovenských námetových expozícií na medzinárodných výstavách pripravil V.Jankovič (31)

CONTENTS

- In specialized collectors' column, M.Gerec writes about plate flaws on postage stamps "Rožňava", "OBSE" and "Wooden bridge Kluknava" (pages 9-10)
- "From Kodegam to a regional historian" - an interview with dr.Pavol Hallon - part 2 (pages 11-13)
- Today Z.Šustek writes about "Bonus cheques" in Nazi concentration camps (14-16)
- The 17th part of the Chapters on Picture Postcard Collecting... by A.Urminský bears a title "What is what in picture postcard collecting" (18-19)
- In the phonocard collectors' column the reader can find information on numbering machines used on Slovak phonecards, historical telephones on French phonecards, Fauna Ibérica - the popular Spanish series of phonecards (21-22)
- "Slovak historic milestones and philatelic items" is a contribution by F.Marada (24)
- In column "Philatelic Études" we present the final (4th) part on unofficial surcharges, their production and their position in philately (26-27)
- V.Jankovič comments the participation of the Slovak topical exhibits on international exhibitions (30)

V týchto dňoch asi najfrekventovanejšou témou rozhovorov bude končiaci sa rok 2000, ktorý uzatvorí posledné kapitoly 20. storočia i druhého tisícročia nášho letopočtu. I keď časomerový údaj ešte sám o sebe nič neznamená, je to vhodná príležitosť k rôznym úvahám o tom, čo bolo a bude. Naše pohľadnutie bude zamerané na náš časopis. Právda, časopis Zberateľ sa len v tomto roku stal „dietatom školopovinným“ a čóže je to už šesť rokov pri bilančovaní, keď sa hovorí o prelome storočí a tisícročí? Časopis však tu je a je tu aj príležitosť niekoľkými slovami pripomenúť jeho zrod a vývoj.

Podnet pre vydávanie časopisu Zberateľ v širších súvislostiach poskytol spoločenský vývoj u nás, keď zmenené spoločenské pomery vytvorili priestor aj pre nové iniciatívy v oblasti zberateľstva, osobitne pre rozvoj súkromného podnikania. Bezprostredným podnetom pre vydávanie časopisu bola situácia, keď zväzový časopis Slovenská filatelia prestal vychádzať. Toto vzniklé vákuum vlastníci firmy ALBUM RNDr.Michal Zika a Anton Kulhánek považovali za potrebné nahradit novým časopisom, ktorý by popri poslaní podporovať rozvoj zberateľstva, bol aj prostriedkom na propagáciu svojich obchodných služieb. Potom už išlo len o to, ako sa podarí tento zámer realizovať a akú konkrétnu podobu časopis dostane. Po vydaní tzv. nultého čísla koncom roku 1994, začal časopis ZBERATEĽ od januára 1995 pravidelne vychádzať ako mesačník pre filateliu, numizmatiku, filokartiu a zberateľstvo telefónnych kariet. Prijatie časopisu zberateľskou verejnosťou, ako sa iste mnohí čitatelia ešte pamätajú, bolo veľmi priaznivé.

AJ NAŠE KOCKY SÚ HODENÉ

Pravdaže, vývoj časopisu nebol priamočiary, bezproblémový a prešiel rôznymi zmenami. Majitelia firmy Album sa osamostatnili, štatutu vydávania časopisu prevzal Anton Kulhánek, ktorý podľa názvu časopisu si zvolil aj názov firmy. Zmeny priebežne boli aj v zložení redakcie, menil sa zväz a rozsah časopisu a na jeho tvorbe sa začal podieľať čoraz väčší počet spolupracovníkov, osobitne prispievateľov.

Vydavateľ v úvodníku minulého čísla hodnotil časopis za rok 2000 veľmi kladne. To je dobré, ba veľmi dobré, ale z dlhodobého hľadiska to ešte nič neznamená. Všetko sa totiž veľmi rýchlo mení, napredovanie sa stále zrychľuje a primerane životnému tempu stúpajú aj nároky na časopis - inak povedané, čo bolo tento rok dobré, o rok - dva už môže byť nemusí.

Uroveň časopisu je výslednicou mnohých okolností, zložitých väzieb medzi kvalitou na jednej strane a chybami a nedostatkami na strane druhej, ale predovšetkým však výsledkom polarizácie ľudských vzťahov. Mnohí zberatelia sú s časopisom spokojní, ale nemajú zberateľov o časopis záujem nemá, časopis má mnohých vynikajúcich a obetavých prispievateľov, iné k časopisu sú ľahostajní, nemajú zberateľov sa o časopise vyjadrujú pochvalne a pričítajú sa o jeho dobré meno, ale sú aj takí, ktorí mu jednoducho neprajú alebo ho dokonca ohovávajú. Život je však už raz taký.

Keďsi rímsky imperátor pred osudnou bitkou zvolal: ALEA IACTA EST. Aj naše kocky sú hodené a budeme sa usilovať, aby sme v našich „bitkách“ aj v rokoch nového storočia a tisícročia čestne obstáli. Vaša redakcia.

INFORMÁCIE KTO · ČO · KDE · KEDY · AKO

POŠTOVÉ ZNÁMKY

DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY 50 ROKOV POFISU

MDPT SR vydá dňa 18. decembra 2000 príležitostnú poštovú známku „50 rokov Pofisu“ v rámci emisného radu Deň poštovej známky s nominálnou hodnotou 5,50 Sk a pripojeným kupónom. Na známke je symbolická kresba s novinami s článkom o 50.výročí založenia Pofisu, emblém Pofisu a jablčko. Na kupóne je kresba rúk podávajúcich si známku. Autorom výtvarných návrhov emisie je súčasne aj rytín je Rudolf Cigánik. Známku vytlačila Poštová tlačiareň cenín, a.s., Praha rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hlbkotchlaou na tlačových listoch po 30 známkach a 40 kupónoch v náklade 1 125 000 kusov známok (vyobrazenie známky je na 1 strane obálky). Uvedená tlačiareň vytlačila aj FDC tlačou z plochých dosiek v náklade 6 tisíc kusov. Domicil FDC: Bratislava. Znáмка č. 223. □ vkn

DEJINY POŠTOVEHO PRÁVA

Tohtoročnú slovenskú známkovú emisnú činnosť uzatvára príležitostná známka „Dejiny poštovej známky“ s nominálnou hodnotou 20 Sk, ktorú MDPT SR vydá 18. decembra 2000. Na známke je portrét Márie Terézie v korunovačnom odevu (výřez olejomaľby Daniela Schmidelyho), výřez veduty Bratislavy a poštová trúbka (vyobrazená bola na prvej strane obálky Zberateľa č.9/2000). Na pripojenom kupóne je titulná

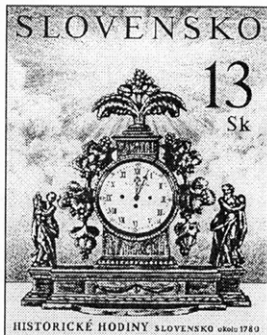
strana poštového nariadenia Márie Terézie z roku 1748 a postavy poštarov v dobových uniformách. Na FDC sú prvky dobovej veduty Trnavy a výřez listu z roku 1752 (?) s odtlačkom najstaršej poštovej pečiatky Trnavy.

Autorom výtvarných návrhov emisie je Dušan Kállay, autorom rytín je Rudolf Cigánik. Známkou vytlačila PTC a.s., Praha ocelotlačou z plochých dosiek so 4 známkami a 1 kupónom v náklade 300 tisíc známok. Rovnakou technikou boli vytlačené i FDC (náklad 6 tisíc kusov). Domicil FDC: Bratislava. Znáмка číslо 224 □ vkn

HISTORICKÉ HODINY

Na začiatku nového tisícročia Ministerstvo dopravy, pôšťa a telekomunikácií SR vydá dňa 1. januára 2001 príležitostnú poštovú známku „Historické hodiny“ v novokoncepovanom emisnom rade Klenotnica múzei, ktorý má predstaviť zaujímavé exponáty zo slovenských múzei. Prvá známka bude mať nominálnu hodnotu 13 Sk (dúfajme, že v tomto prípade trinásťka bude prinášať šťastie). Zobrazené klasicistické hodiny s vyrezávanou figurálnou a rastlinnou výzdobou z roku 1780, pochádzajú zo zbierok Slovenského národného múzei v Bratislave. Na pozadí je motív slnečných lúčov vychádzajúcich spoza oblakov ako symbol kolobehu času, optimizmu a života. Na FDC sú symboly plynutia času: Slnko, Mesiac, hviezdna obloha a vody zakomponované do hodinového ciferníka (vyobrenie motívu FDC je na 1 strane obálky).

Autorom výtvarných návrhov emisie je Marián Čapka, rytiny vytvoril Rudolf Cigánik. Tlač známky vyhotovila Poštová tlačiareň cenín, a.s., Praha rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hlbkotchlaou na tlačových listoch po 50 známkach v náklade 2 miliónov kusov. Tlač FDC vyhotovila tiež uvedená tlačiareň tlačou z plochých dosiek v náklade 6 tisíc kusov. Domicil FDC: Bratislava. Znáмка č. 225 □ vkn

NOVÉ PEČIATKY

Uvádzame informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré sa budú používať na Slovensku v záverečných týždňoch roka 2000 podľa oficiálnych údajov Slovenskej pošty, š.p., získaných do 20.11.2000.

- 14.12.2000 Nové Zámky 1: 150. VÝROČIE OTVORENIA ŽELEZNIČNEJ TRATE NOVÉ ZÁMKY-BUDAPEŠT
 - 15.12.2000 Spišská Nová Ves 1: VIANOCE 2000
 - 18.12.2000 Bratislava 1: 50. VÝROČIE POFISU
 - 18.12.2000 BRATISLAVA-KOŠICE / Čingov (vlp)
 - 18.12.2000 KOŠICE-BRATISLAVA / Horehronec (vlp)
 - 21.12.2000 Bratislava 3: VYHLÁSENIE ŠPORTOVCA ROKA A TISÍCROČIA
 - 21.12.2000 Mariánka: POŽEHNANÉ VIANOCE 2000
 - 24.12.2000 Bratislava 1: VIANOČNÁ ZBIERKA KONTA NÁDEJE
 - 29.12.2000 Harmanec: VÝROČIE POŠTY
- Pripravil Jozef Soukup

NOVINKY Z ČESKEJ REPUBLIKY

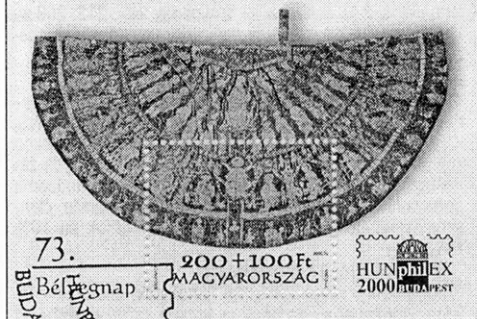

POSLEDNÁ ZNÁMKA TISÍČROČIA ■ Ministerstvo dopravy a spojov Českej republiky vydalo dňa 22.11.2000 príležitostnú poštovú známku pod názvom „Posledná známka tisícročia“ v nominálnej hodnote 9 Kč. Odchádzajúce milénium je zobrazené žartovnou formou v podobe mačky a myši. Rovnakou formou je poňatá aj kresba na FDC - chlapec hádzuci do snehuliaka guľu, v ktorej je zakomponovaný leto-

počet 2000. Autorom kresieb je Adolf Born a rytiny vyhotovil Martin Srb. Znáмка je vytlačena rotačnou oceľotlačou kombinovanou hĺbkotlačou v PL po 50 ks známok, FDC oceľotlačou z plochých dosiek. Katal.č. známky je 0279 □ vkn

NOVINKY Z MAĎARSKA

A MAGYAR KORONÁZÁSI PALÁST

73. DEŇ POŠTOVEJ ZNÁMKY - HUNPHILEX 2000 ■ K tohtoročnému Dňu poštovej známky, ktorá bola pripomenutá počas Medzinárodnej výstavy poštových známok HUNPHILEX 2000 v Budapešti, Maďarská poštová správa vydala 18. augusta tohto príležitostný háreček s nominálnou hodnotou 200 Ft a s príplatkom 100 Ft. Výtvarný návrh na háreček rozmerov 93 x 72 mm vyhotovil A.Andor, na ktorom dominuje korunovačné rúcho. Háreček bol vydaný v náklade 120 tisíc kusov. Háreček vyšiel aj vo dvojici, kde medzi horným a dolným hárečkovým polom je ešte pridaný ďalší text (náklad 100 tisíc kusov).

90 ROKOV MAĎARSKÉHO LETECTVA ■ Dňa 18.8.2000 Maďarská pošta vydala aj príležitostnú poštovú známku nominálnej hodnoty 120 forintov, ktorou pripomína 90 rokov maďarského letectva. Na známke je vyobrazené lietadlo typu Boeing 767-200 vo farbách leteckej spoločnosti MALÉV. Pozadie známkového poľa tvoria fragmenty nákrsov historických lietadiel. Na známke zobrazené lietadlo má mimo-

riadny dizajn vyhotovený k miléniu maďarskej štátnosti, ktorého autorom je L.Zsóter a MALÉV ho bude používať na všetkých svojich lietadlách Boeing a Fokker do konca roku 2001. Autorom výtvarných návrhov emisie je P.Nagy □ vkn

NOVINKY Z POLSKA

50 - lecie Polskiego Związku Filatelistów

50 ROKOV PZF ■ Tento rok si poľskí filatelisti pripomenuli 50. výročie založenia svojej organizácie - Poľského zväzu filatelistov. K tomuto jubileu poľská poštová správa vydala číslovanú príležitostnú háreček rozmerov 75 x 60 mm s nominálnou hodnotou 1.55 Zł. Symbolická kresba známky, ktorá prechádza aj do hárečkového poľa, znázorňuje letiacu postavu človeka pripomínajúca bájneho Ikarosa s tým rozdielom, že postava na známke má moderné oblečenie a ako krídla používa dve veľké známky s obrazcom emblému PZF. Autorom tohto krásneho námetu je R.Konrad.

SVETOVÝ DEŇ POŠTY ■ Poľská poštová správa 9.10.2000 vydala štvornámkovú sériu príležitostných poštových známok k Svetovému dňu pošty. Námety pre známky si vydavateľ zvolil medzi detskými kresbami s motívom pošty a poštových služieb. Tak sa dostali na známky nominálnych hodnôt 70 a 80 gr, 1.10 a 1.55 Zł detskými očami videnej situácie pred poštovými priehradkami, pri oienku na podanie balíkov či usmievať tvár pošťára s brašňou časopisov. Na FDC (2) obrazový motív tvorí kresba s doručovateľskou brašňou plnou listových zásielok.

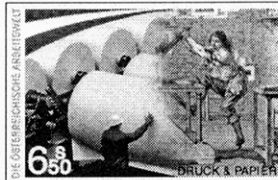
POLSKÍ KRÁLI A KNEZATÁ

■ Dlhodobou vydávaná séria výpliatných známok s portrétmi poľských kráľov a kniežat v kresbách Jana Matejku, ktoré sú v zbierke Národného múzea vo Wroclawe, rozrástla o ďalšie štyri hodnoty, ktoré poľská poštová správa vydala 23.10.2000. Známký majú nominálne hodnoty 70 gr (August II), 80 gr (Stanislaw Leszczyński), 1.10 Zł (August III) a napokon 1.55 Zł (Stanislaw August Poniatowski). Oproti

väčšine poľských známok, ktoré sú tlačené ofsetom, tieto boli vytlačené z rytiny □ vkn

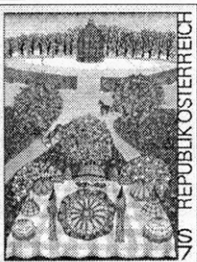
NOVINKY Z RAKÚSKA

Jesenná emisná politika Rakúska bola aktívna. V októbri to boli tri poštové známky, v novembri tiež. Pokračovanie viacročnej série, venovanej občianskym povolaniam, nazva-

nej **Rakúsky svet práce**, siahlo teraz do priemyselnej práce: Zobrazuje pracovníkov pri výrobe papiera a v tlačiarstve. Návrh známky (6.50 šillingov) vypracovala S.Grubernerová. Tlač z rytiny je čierna, ďalších 6 farieb zaobstarala hlbkotlač.

Aj ďalšia príležitostná známka patrí do dlhoročnej emisie - **Moderné umenie Rakúska**. Na známku (7 šillingov) bola zaradená reprodukcia olejomalby I. Szi-

gethyovej „Turecká záhrada v plnej nádhere“. Vyhotovená bola šesťfarebnou hlbkotlačou v kombinácii s tmavohnedou rytinou.

Mimoriadne je zaujímavý záverečná októbrová známka. Sprístupňuje nám jedno z vrcholných diel **rakúskej stredo-vekej knižnej malby**. Reprodukcie iniciálu písmena „L“ s piščiucim píсарom, tvorcom jedného z kódexu uchováva-

ného v Rakúskej národnej knižnici. Do formy známky ilumináciu s časťou textu upravil W. Pfeiler. Nominálna hodnota známky je 8 šillingov.

Prvá v novembri vydaná známka (7 šillingov) pripomína **200. výročie zavedenia ochranného očkovania detí** proti nákazlivým chorobám. Vidíme na nej lekára z 18.storočia ako očkuje deti v náručí matky. Návrh predložil P. Sinawehl. Tlač 7 šillingovej

známky je dvojfarebná - sivohnedá a tmavohnedá.

Aj známku k **50. výročiu Združenia rakúskych vysokých škôl** nakreslil P. Sinawehl. Námet je jednoduchý: Budova Wiener Urania, sídlo združenia. V kombinácii dvojfarebnej hlbkotlače (svetlohnedá a zlatá) s tlačou z rytiny hnedokarmínovej farby známka má nominálnu

hodnotu 7 šillingov.

Tohtoročná rakúska **vianočná známka** (nominálna hodnota 7 šillingov) prináša scénu Kristovho narodenia z hlavného oltára starodávneho, dnes osamelého románsko-gotického kostola pri obci Ludesch na hraniciach Švajčiarska a Voralbertska. S. Buchner vybral ústredné postavy Panny Márie a sv. Jozefa s dieťaťom v pletenom prútenom košíku. Vianočná známka vyšla osemfarebne a v značne vysokom náklade 13 miliónov kusov □ Zc

CELOŠTÁTNE A REGIONÁLNE BÚRZY A AUKČIE

Pravidelné výmenné schôdzky v kaviarni METROPOL v Bratislave

V kaviarni **Metropol** v Bratislave na Mickiewiczovej ulici (oproti Štátnej nemocnici, resp. v blízkosti Avionu), električky č. 2, 3, 5, 7, 9 a 12, trolejbusy 207, 212, 208 sa konajú pravidelné výmenné schôdzky nasledovných zberateľských odborov:

■ NUMIZMATIKA

Výmenné schôdzky numizmatikov sa konajú každú **nedelu** od 7.00 do 12.00 hod. Vstupné pre členov SNS, ktorí sa preukážu legitimačiou so zaplatenou členskou známkou na príslušný rok, je 10,- Sk. Pre ostatných záujemcov 20,- Sk. Členovia SNS, ktorí sa obsluhujúcu personálu pri objednávke občerstvenia preukážu členskou legitimačiou, majú pri konzumácii nárok na 10% zľavu.

■ FILATELIA, TK a ODZNAKY

Pravidelné výmenné schôdzky filatelistov, zberateľov telefónnych kariet a odznakov sa konajú každú **nedelu** od 16.00 do 20.00 hod.

■ FILOKARTIA

Stretnutia zberateľov starých pohľadníc sa konajú každú **stredu** od 16.00 do 20.00 hod. Vstupné sa neplatí, poplatok za stôl je 20 Sk.

■ STAROŽITNOSTI a OBRAZY

Pravidelné stretnutia zberateľov starožitností a obrazov sa konajú každý **piatok** od 16.00 do 20.00 hod.

■ ŠPERKY a DRAHÉ KOVY

Výmenné schôdzky zberateľov drahých kovov a šperkov sa konajú každú **sobotu** od 8.00 do 12.00 hod.

→ 16.12.2000 KRAKOVANY

HOBBY STRETNUTIE sa uskutoční dňa 16.decembra 2000 v Kultúrnom stredisku obce Krakovany so začiatkom o 7.00 hod. Kontakt: ☎ 0838 / 7798 490 (po-pi) alebo Peter Kvasnica, 92 202 Krakovany č.286, ☎ 0905 267519

→ 23.12.2000 SUCHÁ nad PARNOU

HOBBY STRETNUTIE A VÝMENNÁ BURZA ZBERATEĽOV starožitností, militárij, mincí, známok, polovníckych a rybárskych potrieb a iných kuriozít sa uskutoční 23.decembra 2000 v Kultúrnom dome Suchá nad Parnou (len 5 km od Trnavy). Rezervácia stolov a informácie: Dr. Hodulík ☎ 0905 / 645 907

→ 13.1.2001 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCÍ a VYZNAMENANÍ sa uskutoční dňa 13. januára 2001 v Spoločenskej sále Strediska kultúry Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská ulica 21, od 8.00 do 12.00 hod. ■ **Ďalšie burzy** sa uskutočnia v termínoch: 3.marec, 5.máj, 2.jún, 8.september, 6.október, 3.november a 1.december 2001.

→ 18.2.2001 TRENČÍN

KLUB FILATELISTOV 52-10 v Trenčíne usporiada tradičnú celoslovenskú filatelistickú burzu dňa 18. februára 2001 v Mestskom kultúrnom stredisku Dlhé hony ■ **Ďalšie celoslovenské burzy** sa uskutočnia na budúci rok 20. mája, 23. septembra a 25.novembra.

PRAVIDELNÉ KLUBOVÉ A MIESTNE BURZY

(miesto konania, zastúpené zberateľské odbory,
miesto a čas konania, prípadne ďalšie informácie)

BRATISLAVA · FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY · Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) · Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **BRATISLAVA** · TELEFÓNNE KARTY, FILOKARTIA · Kláštorňa reštaurácia, vchod z Františkánskej ul. 2 · Každú stredu od 16.00 do 18.00 hod. ■ **BRATISLAVA** · NUMIZMATIKA · Výmenné schôdzky bratislavskej pobočky SNS · Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) · Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. · Vstupné 10 Sk ■ **BANSKÁ BYSTRICA** · FILATELIA · Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta · Každú druhú a poslednú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** · NUMIZMATIKA, NOTAFILIA · Skuteckého 36 · Každú poslednú pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **KEŽMAROK** · FILATELIA · Dom detí a mládeže, Starý trh 8, 25 · Každú prvú nedeľu v mesiaci od 10.00 hod. ■ **KOŠICE** · FILATELIA · Posádkový klub armády, Masarykova 17 · Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KOŠICE** · NUMIZMATIKA, NOTAFILIA · Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 · Každú nedeľu od 9 do 12 hod. ■ **LEVICE** · FILATELIA · CK Junior, Sládkovičova ulica · Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LUČENEC** · NUMIZMATIKA · Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) · Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MARTIN** · FILATELIA · Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami · Dom kultúry Strojár, Vajanského nám. 2 · Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** · TELEFÓNNE KARTY · TELECARD CLUB pri Posádkovom klube armády, Šoltésovej 3 · Každú druhú stredu (párny týždeň) okrem sviatkov od 16.00 hod. ■ **MICHALOVCE** · FILATELIA · Mestské kultúrne stredisko, malá zasadačka (l.p.) · Každý druhý pondelok v mesiaci o 17.00 hod. ■ **NITRA** · FILATELIA, FILOKARTIA · Centrum voľného času Domino, Štefánikova trieda · Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** · FILATELIA, NUMIZMATIKA · Mestský úrad, Knižnica · Každú 2. a 4. nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY** · FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA · Centrum voľného času „Ahoj“, Teplická 83 (pri Vojsk. kom. nákupnom ústave), Piešťany · Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** · FILATELIA · Hotel Satel · Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17.00 hod. ■ **POPRAD** · NUMIZMATIKA, FILATELIA · Podtatranské múzeum Poprad · Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PREŠOV** · FILATELIA · Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (l.poschodie, miestnosť nad vchodom) · Každú nedeľu (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.00 do 10.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** · FILATELIA · Kaviareň hotela Magura · Každú nedeľu (okrem sviatkov) od 8.00 do 10.30 hod. ■ **PRIEVIDZA** · NUMIZMATIKA · schôdzky pobočky SNS · Hornonitrianske

múzeum · Každý prvý štvrtok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** · FILATELIA · Klubovňa Kalvárska 8 · Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** · NUMIZMATIKA · Liptovské múzeum · Každú poslednú nedeľu v mesiaci (okrem júla) od 9.15 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** · FILATELIA · Centrum voľného času, Levočská 14 · Každú párny týždeň vo štvrtok od 16.00 hod. ■ **TRENČÍN** · FILATELIA · Kultúrne stredisko, Dlhé hony · Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **TRENČÍN** · NUMIZMATIKA · Dom armády · Každú druhú sobotu v mesiaci od 7.00 do 12.00 hod. ■ **TRNAVA** · KALOKAGATIA · Centrum voľného času, Strelecká 1 · Každú štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. (TIRNAVIA) ■ **VRANOV n/Toplou** · VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBORY · Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 · Každú prvú nedeľu po 15-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov ■ **ŽILINA** · FILATELIA · Budova Matice slovenskej, Hollého ulica · Každú stredu od 16.30 do 19 hod. a v nedeľu od 9.30 hod.

INFORMÁCIE · SPRÁVY · VÝSTAVY

Filateliou do tretieho tisícročia

Toto ústredné heslo si zvolil organizačný výbor filatelickej výstavy, ktorú slávnostnou vernisážou otvorili 18.novembra 2000 vo vestibule Centra kultúry JUNIOR v Leviciach. Výstavou si levický klub filatelistov pripomenul svoje jubileum - 75. výročie organizovanej filatelie v tomto historickom okrese meste (pozri Zberateľ 10/2000, s.8). Na výstave boli ukážky exponátov levických filatelistov - dospelých i mládeže - ako aj časť získaných výstavných trofejí a ocenení z domácich i zahraničných výstav. Každý vystavovateľ sa teraz musí uspokojiť len s jednou výstavnou plochou, lebo ich je mnoho a priestoru málo. I tak bolo na čo pozeráť, lebo väčšina z vystavovateľov sa chcela prezentovať s tým najlepším, čo v exponáte má.

Vernisáž za účasti primátora mesta Ing. Ladislava Kyselého, podpredsedu ZSF M. Náršika a mnohých ďalších hostí vrátane bývalého dlhoročného predsedu ZSF dr. S. Zrubca, otvorili svojím vystúpením členky a členovia miestneho tanečného klubu, ktorý vedie dr.L.Ključová. Nasledovali slávnostné príhovory, gratulácie a pozdravy k jubileu, v ktorých dominoval úprimný obdiv a uznanie za vykonanú prácu klubu a jeho krúžku mladých filatelistov. Ale aj podakovanie klubu za podporu mesta i Centra kultúry JUNIOR, bez ktorého by klub nemohol vyvíjať svoju činnosť. Prítomných pozdravil aj hosť z Maďarska - J.B.Szekerés, ktorý ospravedlnil neúčast predsedu MABÉOSZ-u (účasť na rokovaní v Poľsku)

a zároveň za svoju firmu odovzdal vystavovateľom aj vecné ceny. S históriou klubu účastníkov oboznámil tajomník klubu N. Feiner. Pri tejto slávnostnej príležitosti boli odovzdané i ocenenia - Čestné odznaky ZSF (podpredseda ZSF Naršík) a Pamätné listy KF 52-22 Levice (predseda klubu Britka). Verisť sa potom pokračovala spoločnou prehladkou výstavy.

Po skončení oficiálneho programu prítomní využili príležitosť aj na rozhovory so starými priateľmi i novými známymi, ako aj na diskusie o otázkach súčasnej filatelie i jej budúcnosti. Aj na základe takéhoto stretnutia v priateľskom ovzduší sa dovtáral obraz o tom, koľko práce a úsilia členovia klubu museli vynaložiť, aby sa takéto podujatie podarilo zorganizovať. Levickí filatelisti aj teraz dokázali, že vedľa robia a nechýba im ani nadšenie a navyše, po dobre vykonanej práci sa v priateľskom kruhu vedia aj potešiť a pobaviť.

Takže mnoho ďalších úspechov, dobrej pohody a šťastia do nového tisícročia, priatelia! □ Redakcia

MILPHILA 2000 WIEN - výstava filatelistickej literatúry

V dňoch 21. až 28. októbra 2000 sa vo Viedni konala výstava filatelistickej literatúry MILPHILA 2000. Organizátorom tejto výstavy bola pracovná skupina (ARGE) Militaria Austria Philatelia, ktorá je súčasťou Zväzu filatelistov Rakúska. Záštitu nad celým podujatím mal výzvojný veliteľ Viedne Divisionär Karl Semlitsch.

V rámci programu výstavy sa uskutočnili aj dve výmenné stretnutia (22. a 28.10.2000) v kasárňach Breitensee, kde bola inštalovaná propagačná filatelická výstava zameraná na exponáty poľných pošt z I. svetovej vojny ale aj novšieho obdobia. Na výstave Slovensko reprezentoval J. Korený exponátom československej poľnej pošty z obdobia mobilizácie roku 1938 (srieborná pošta). Pri tejto príležitosti bola J. Korenému udelená záslužná srieborná medaila za doterajšiu spoluprácu medzi touto rakúskou pracovnou skupinou a trenčianskym klubom filatelistov, ktorá započala v roku 1994. Súčasne bola podpísaná medzi týmito organizáciami aj dohoda o spolupráci v ďalších rokoch. Za KF 52-19 Trenčín dohodu podpísali predseda klubu J. Korený a tajomník klubu Ing. M. Kulich.

Na výstave sa používali tri príležitostné poštové pečiatky a predávali sa aj lístky s prítlačmi □ ky

Mládežnícka filatelia a hľadanie diamanту v popole

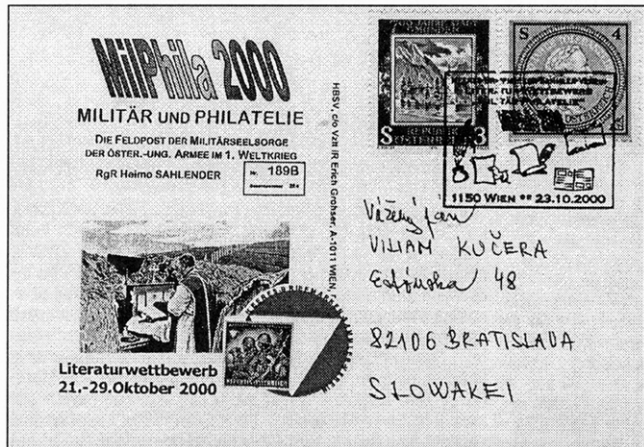
V správe predsedu výstavnej jury SLOVOLYMPFILA 2000 sa Ing. M. Bachratý vyjadril o stagnujúcej úrovni mládežníckych exponátov. Dá sa o tom samozrejme diskutovať - veď podobnú poznámku nepočujeme prvý raz. Otázkou však je, ako ďalej? Jurymani kritizujú mládežníckych vystavovateľov (oni vlastne robia svoju prácu hodnotení exponátov) a tí druhí hľadajú odpovede a s väčším či menším úspechom i cesty nápravy. Najväčším problémom je však to, čo je v mládežníckej filatelii prirodzené, že kruh zainteresovaných je stále menší. Týka sa to nielen vedúcich krúžkov, ale i detí. Druhou pravdou je to, že mládežníci prichádzajú do krúžkov ako deti a v tom lepšom prípade ako mladí (ale na prahu dospelosti) aj odchádzajú. To je údel mládežníckej filatelie.

Pretože filatelický vek mládežníka je od vstupu v ôsmich-desiatich rokoch, od prvého vystavovania alebo účasti v súťaži olympiády až do 21 rokov, teda do dospelosti. V tomto medziobdobí sa už v činnosti Krúžku mladých filatelistov (KMF) vystrieda niekoľko filatelických generácií, pretože po celý uvedený čas vydrží pracovať v krúžku iba minimálny počet mladých zberateľov. Naproti tomu dospelý filatelist zostáva svojej záľube spravidla verný až do konca. Preto je práca, usmerňovanie mladých filatelistov stálym opakovaním a kolotočom od základov filatelie po určitú hranicu odbornosti a k vrcholu sa často ani nedostaneme.

A na margo častej kritiky. Je pravdou, že úroveň súčasných exponátov mladých filatelistov na výstavách nie je vysoká. Stribro a dosť. S tým sa trápia aj u našich susedov, ako som si nedávno prečítal v poznámkach z výstav BRNO 2000 alebo WIPIA. Tu je však na mieste názor, že treba niečo, ba viac robiť pre skvalitnenie stavu, než obracať formu a smer kritiky tak, že znechucuje už i tak malý počet vedúcich krúžkov, alebo že hodnotenie exponátov negatívne ovplyvňuje mladých vystavovateľov natoľko, že odmietajú navštevovať KMF, prestanú vystavovať alebo dokonca zanechajú filateliu! O tom by mohol hovoriť z vlastnej skúsenosti každý vedúci krúžku.

Tu je namieste otázka skutočného, majstrovského pedagogického taktu, citlivého prístupu jurymana aj vedúceho k mladému filatelistovi. Nestačí po každý raz konštatovať - nech si zvyknú, že „aj bronzová medaila je medaila“, že „stribro je vysoké ocenenie“ atď. Takéto výroky, ak aj sú oprávnené, treba chápať relatívne, lebo inak im rozumieje dospelý vystavovateľ a inak deti a aj veľmi rozdielnu reakciu v nich vyvolávajú.

Súčasnou realitou je však aj to, že v zameraní teraz aktuálnych exponátov mladých filatelistov chýbajú mnohé témy, kedysi veľmi populárne, napríklad Kosmos. Chýbajú exponáty známok Slovenska, Československa alebo akéhokoľvek teritória. Exponát M. Mrvu so staroindickými štátni je ojedinelá výnimka. Vďaka činnosti SSOŠF je pomerne dosť exponátov s námetom športu (ale opäť chýbajú špičkové exponáty, schopné reprezentovať v zahraničí slovenskú mládežnícku filateliu). Slovenské známky mladým chýbajú aj v exponátoch s „obyčajnými“ námetmi a

nad tým by sa vedúci krúžkov mladých filatelistov mohli zamyslieť. Ako to napraviť?

1. Začať od najmladších členov Krúžku mladých filatelistov.

2. Popularizovať slovenskú poštovú známku, celiny a príležitostné poštové pečiatky.

3. Rozvíjať vzťah a aktívnu spoluprácu škola - filatelia.

4. Poskytovať činovníkom mládežníckej filatelie odborné (ale prístupné) rady.

5. Nielen deklarovať, ale poskytovať materiálnu (i finančnú) pomoc mládežníckej filatelii.

6. Hľadať nové cesty medzi mládežníkmi, vedúcimi, klubmi filatelistov, odbornými komisiami (najmä námetovou) a jurymanmi.

7. Zlepšiť vzájomnú informovanosť medzi všetkými zložkami, ktoré majú a môžu mládežníckej filatelii pomôcť a podporovať jej rozvoj.

Vedúci krúžkov dlho hovorili, že deti nemajú dost známok na exponáty. Často siahali a siahajú do vlastného, čo je často poznať na výsledkoch mládežníckej tvorby na výstavách (pozorujeme to aj na úspešných exponátoch zahraničných mládežníckych vystavovateľov). Neviem posúdiť, či je to tá najsprávnejšia cesta, ale je to jav dlhodobý. Tento stav je aspoň čiastočne za nami. Slovenská pošta dala mládežníkom prvú časť balíkového skartu, už i to je výraznou pomocou, lebo mladí filatelisti sa dostali aj ku známkam vyšších hodnôt, ktoré sa v bežnom poštovom styku nevyužívali.

Zatiaľ nie sú pečiatkované slovenské známky a sľubované FDC. Ale už s týmto základom sa dá začať. Balíkový skart možno využiť na zostavovanie exponátu (8 listového) z poštovej histórie, ukážky poštových nálepiek (spolu so skartom, ktorý šikovný vedúci získa z každého podniku). Je síce pravda, že sa známky v skarte mnoho razy opakujú, ale aj to je na niečo dobré - môžeme tak mládežníka priviesť na myšlienku hľadať farebné odtiene, posuny farieb, rozdielnosti v perforácii, rôzne vady, typy známok a pod.

Skart sa dá využiť aj tematicky, veď koľko známok Slovenska už bolo za 5 rokov venovaných napríklad literatúre? Slovenské pohľady, Svätopluk, Cyril a Metod, spisovná slovenčina, Spolok sv. Vojtecha, Hviezdoslav, J.Hollý, Smrek atď. Doplniť ich známkami miest, kde pôsobili, príležitostnými pečiatkami, ktorých je až-až, prípadne nejakou celinou a exponát je hotový...

Sú tu námety aj z oblasti vedy a techniky, napríklad letectva - Banič, Saint-Exupéry, Bahýľ, dva aerogramy, množstvo príležitostných pečiatok z leteckých dní v Bratislave, Košiciach, ale aj z histórie letectva, balónové lety Nitrafily, Trenčianske príležitostné lety a pod.

To sú stručne námety, ktoré ale vedúci musí dobre premyslieť a „prepracovať“ - lebo je pravdou, že zo smeti sa dobrý exponát nezrodí. Ale stalo sa už aj to, že sa diamant našiel v popole... a to našu snahu môže odmeniť pocitom uspokojenia z dokázanejho.

Balónový let Trenčín - Dolná Súča

Dňa 15.11.2000 sa uskutočnil balónový let Trenčín-Dolná Súča. S balónom boli prepravené poštové zásielky, ktoré boli opečiatkované príležitostným kašetom. Prvá časť zásielok (200 ks) bola dopravená padákom do Skalky nad Váhom, druhá časť zásielok (180 ks) bola dopravená balónom do Dolnej Súče. Na pošte Trenčín 1 boli zásielky opečiatkované príležitostnou poštovou pečiatku 330. výročí úmrtia Jána Amosa Komenského.

□ I. Gunár

Slovenská filuménia stále žívá...

Nie je to tak dávno, čo som na stránkach tohto časopisu (Zberateľ 7-8/2000, s. 9-10) informoval o 30.vročí Slovenského filumenistického zväzu (SFZ), ktorý združuje zberateľov zápalkových nálepiek a obalov na Slovensku. Nepredpokladám, že by sme svojou historickou skratkou SFZ konkurovali o niečo slávnejšiemu Slovenskému futbalovému zväzu, ako i filmárom a filharmonikom, ktorí sú uvedení v knihe „Svet skratiek a značiek“. Vzhľadom na to, že so

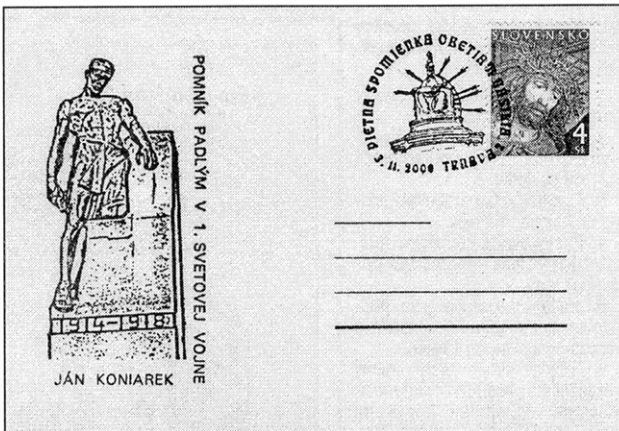
zápalkovou nálepkou sa až na výnimky dnes už prakticky nestretáme (pokiaľ nepočítame balíčkové a debňové nálepky či kontrolné kupóny), rozšírili sme náš zberateľský odbor o zberanie obalov.

Posledná slovenská zápalková nálepka s katalogovým číslom 1718 „Elektrosvit“ je z roku 1970. Katalogové číslo 1718 je potrebné ešte zväčšiť o rôzne farebné odchýlky, takže počet slovenských zápalkových nálepiek za obdobie 1945 - 1970 dosahuje 1800 kusov. Na tejto produkcii sa podieľali v povojnovom období DREVOINDUSTRIE v Banskej Bystrici, Ružomberku ale aj Žiline. Neskoré bu názov zápalkárni zmenený na ISKRU a od roku 1959 používali zápalkárne názov SMREČINA (Ružomberok len do roku 1960, kedy bola ukončená výroba zápaliek v tomto meste).

V roku 1970 SMREČINA Banská Bystrica prešla na výrobu celokartonových krabičiek s potlačou, pre ktoré sa vžil termín **prírezy**. Takže zbierame prírezy. Pre zaujímavosť, jeden prírez má hmotnosť 2 gramy a pokiaľ banskobystrická SMREČINA vyprodukuje ročne pre domáci trh ale i na export napríklad 800 prírezov, ich zbierka „narastie“ o 1,6 kg a potom za 15 rokov je to už účtyhodných 24 kg. Okrem klasického prírezu o rozmeroch 108 x 51 mm zbierame i ďalšie väčšie prírezy vo forme domácnostných, krbových a kozubových zápaliek. Existuje viac druhov a typov ďalších zápalkových krabičiek od tzv. **hilltoniek** (krabičky pre hotelové použitie s 10 zápalkami) až po tzv. **jupiterky** (trhacie zápalky). Samostatnou kapitolou by boli atypické jupiterky majúce tvar auta, fľašky, zapalovacej sviečky, plechovky atď. Niektorí zberatelia zbierajú aj celé krabičky, nie sú žiadnou raritou originálne krabičky a puzdra so zápalkami staré 80 a viac rokov.

Pokiaľ ste nestihli zúčastniť sa burzy zápalkových nálepiek, ktorá sa nakoniec uskutočnila v ZK Valčik (známy hlavne burzami vláčkových modelov) v Bratislave (Pokolibská ulica č.1) dňa 2.12.2000, nezáufajte, ďalšiu burzu pripravuje výbor SFZ na 19.5.2001 (sobota) opäť vo Valčíku. Širokej zberateľskej obci, nielen filumenistom, sa chceme pripomenúť medzinárodnou výstavou zápalkových nálepiek, ktorá sa uskutoční v lete vo Filumenistickom múzeu pri Zemplínskom múzeu v Trebišove (ul.M.R.Štefánika 257/61). Účasť prisľúbili i filumenistické múzeá v Sušici a Bystrzyci Klodskej. Výstava sa má uskutočniť v termíne 18. jún až 18. august 2001 (bude ešte upresnený na stránkach Zberateľa i vo filumenistickom dvojmesačníku „Správy SFZ“). Už dnes Vás všetkých srdečne pozývame.

Ďalšie doplnujúce informácie o filuménii obdržite na adrese predsedu SFZ: Ing.Vladimír GAJDOŠ, Ukrajinská 6, 831 02 Bratislava, tel. 44445 5843. □ **V.Gajdoš**

ktorá naša odzovu medzi občanmi, na začiatku ktorej stála iniciatíva filatelistov. V tomto roku sa stretnutie uskutočnilo už tretí raz. Zúčastnilo sa ho okolo stovky občanov, ku ktorým prehovoril viceprimátor Ing. V. Butko a farár evanjelickej cirkvi a.v. M. Zajden. Odznela modlitba za zosnulých i protivojnová báseň, nechýbali vence a účasť zástupcov armády, organizácie protifašistických bojovníkov i niektorých politických strán. Dostojný priebeh podujatia rámoval mužský spevácky zbor Bradlan. Po stretnutí dostal každý účastník poštový lístok s prílohou a v zborovej sieni zabezpečila Pošta TRNAVA 2 priehradku s príležitostnou pečiatkou.

A bodku za podujatím dal návrh, aby organizátori pietnej spomienky dali podnet mestskému zastupiteľstvu na reštaurovanie súsošia Pietny, pochádzajúcej z roku 1767, ktorá stojí pred miestnym cintorínom a je zubom času veľmi poznačená. Aby sa tak obyvatelia mesta dočkali obnovenia ďalšej významnej pamiatky, ktorý by krásnila prvé slobodné kráľovské mesto Trnava. □ **Ján Mička**

KRÁTKE ZVESTI

■ **5.ZASADANIE REDAKČNEJ RADY ČASOPISU ZBERATEL** sa uskutočnilo 25.11.2000 v Bratislave. Pod vedením predsedu rady dr.S.Zrubca hodnotila úroveň časopisu za uplynulé obdobie a koncepciu vydávania časopisu v roku 2001. Vydavateľ a redakčná rada sa poďakovali za prácu v RR Ing.M.Bachratého, ktorý v súvislosti s poverením novými funkciami v ZSF ukončil svoje účasť v RR Zberateľa - (vkn)

■ **UVEDENIE POŠTOVEJ ZNÁMKY NARODENIE ZO SPIŠSKEJ STAREJ VSI** z emisného radu Umenie sa uskutočnilo 5.12.2000 v aule knázskeho seminára Nitre. Pri tejto príležitosti sa konala aj autogramiáda s tvorcorm známky vytváraním Františkom Horniakom - (mn)

Pietna spomienka obetí

Keď pred dvomi rokmi vyšiel Klub filatelistov TIRNAVIA s iniciatívou na vydanie obálky s prílohou pamätníka J.Koniarka „Obetiam I.svetovej vojny“, nápad sa pre nedostatok financií v dôsledku náročných podmienok SP nerealizoval. Až pri tohtoročnej pietnej spomienke obetí v deň Pamiatky zosnulých sme si príležitostnou poštovou pečiatkou pripomenuli 80 rokov od skončenia tejto vojny. Zrodila sa tradícia,

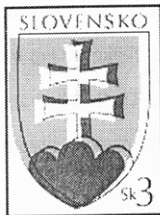
BLAHOŽELÁME

Šesťdesiatnici, päťdesiatnici, vinšujeme Vám...

Pribúdaním rokov človeku pomaly ale iste ubúda sil a mnoho vecí robí už pomalšie a nemotornejšie ako v mladosti. Jedno sa mu však neustále zrýchľuje - ubíhanie času. Ved ani sme sa nenazdali a rok 2000 je už za nami a len konštatujeme, že opäť sme na kadečo zabudli alebo nestihli urobiť. Naš redakčný rest sa týka okrem iného aj pripomenutia okruhých životných jubileí známych osobností z radov zberateľov i spolupracovníkov redakcie. Využívame poslednú príležitosť, aby sme tohtoročným opomenutým jubilanantom za blahoželali a do ďalších rokov života im popriali dobrého zdravia, šťastia, spokojnosti a úspechov v zberateľskej činnosti i v osobnom živote.

Naše blahoželanie adresujeme šesťdesiatnikom **JUDR. Jozefovi Sobihardovi, Vojtechovi Rothovi, Viliamovi Kučerovi** a Ing. **Jánovi Urdovi**, ako aj čerstvému päťdesiatnikovi Ing. **Mariánovi Jobekovi** i všetkým ďalším jubilanantom, ktorých zatiaľ nemáme v evidencii našej spoločenskej kroniky.

Mnoho úspechov do ďalších rokov! □ Redakcia.

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH POŠTOVÝCH ZNÁMOK

■ VÝPLATNÁ ZNÁMKA ROŽŇAVA, 20 Sk

Výplatná známka vyšla 26.7.2000. Použitý bol obvyklý španielsky papier. TF 2x100 známok. Perforačná zostava s malým priemerom otvorov. Evidujeme dva dátumy základnej tlačne na stroji Wifag 2: 3. a 4. júla 2000. Prehliadnutý list 1 s autotronovými značkami (AZ) z 3. júla 2000 mal číslo 68292.

Ako sólo-frankatúra sa známka často vyskytuje napríklad na neštandardných zásielkach (sadzba 12 Sk) poslaných doporučené (priplatok 8 Sk). Podľa tempa spotreby môžeme dotlačiť očakávať už niekedy začiatkom budúceho roka.

Výrazných odchýlok niet, ale za pozornosť špecialistov stoja stopy nepresnej moletáže, ktoré sa prejavujú znásobením (ztrojením) ľavého rozmeriavacieho krížika na viacerých ZP (výraznejšie sú označené „x“): ZP 1/33x, 35, 37, 75, 78x, 81, 87, 99x, ZP 2/3x, 14, 24, 32, 38x, 39, 79, 92x, 95x, 97x, 98x, 100.

Priehradkový list 1

Nové AZ. Štvorcová žltá FTS na hornom okraji vľavo. Krátka tenká vodorovná modrá čiarka nad ZP 1/1, vpravo hore od ZP 1/10 a pod ZP 1/92, 1/96 a 1/100.

DV ZP 1/2 - Krátka vodorovná modrá čiarka v konároč pod názvom „ROŽŇAVA“.

DV ZP 1/39 - Biely výbežok v žltej farbe nad ľavým horným rohom mestského znaku.

DV ZP 1/43 - Krátka vodorovná modrá čiarka nad horným rámečkom známky pri hrote veže.

DV ZP 1/45 - Tenká krátka vodorovná modrá čiarka v pravom hornom rohu známky (v perforácii).

DV ZP 1/69 - Krátka šikmá modrá čiarka vľavo dole od mestského znaku.

DV ZP 1/78 - Krátka vodorovná modrá čiarka vo veži tesne nad strechou.

Priehradkový list 2

Krátka tenká vodorovná modrá čiarka pod ZP 2/97.

■ ORGANIZÁCIA PRE BEZPEČNOSŤ A SPOLUPRÁCU V EURÓPE, 4 Sk

Táto príležitostná známka vyšla 18.8.2000 navyše emisného plánu. Vytláčená je na obvyklom španielskom lu-

miniscenčne-fosforescenčnom papieri s pololesklým lepom. Priehradkové listy majú široké okraje. Tlačová forma obsahuje 2x50 známkových polí (ZP). Použitá bola perforačná zostava s malým priemerom otvorov, čo sa veľmi nepriaznivo prejavuje veľkým počtom natrhnutých použitých známok. Doteraz sú známe dva dátumy tlačne na stroji Wifag 3: 21.a 31.júla 2000 - rozdiel desiatich dní zatiaľ nevieme vysvetliť, ale pravdepodobný je aj týždeň dovolenky v tlačiarni. Prehliadnuté boli listy zo dňa 31. júla 2000 (číslo listu 1 s autotronovými značkami 22356). Na viacerých ZP oboch priehradkových listov sú tenké (tzv. vlasové) šikmé čierne čiary. Výraznejšia dosková vada je na ZP 1/26 (*). Určitou zaujímavosťou, na ktorú chceme tiež upozorniť je použitie dvoch čiernych farieb - jednak oceľotlačovej, ktorá vytvára kresbu známky a tiež aj hlbkotlačovej, ktorá zvýrazňuje niektoré kontúry.

Priehradkový list 1

Nové AZ (modrá, čierna - hlbkotlačová, čierna - oceľotlačová). Krátke zvislé čierne čiarky vľavo od ZP 1/1, 26 a 31, vpravo od Z 1/15 (2x), 25, 35 a vpravo dole od ZP 1/50. Dlhé šikmé tenké čierne čiary na ľavom i pravom okraji.

DV ZP 1/1 - Tenká zvislá čierna čiarka v druhom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/2 - Krátka tenká zvislá čierna čiarka vpravo od druhého písmena „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/6 - Dlhšia tenká zvislá čierna čiarka v druhom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/8 - Dlhá tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „NS“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/13-18 - Dlhá tenká šikmá čierna čiarka cez písmeno „N“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/18-23 - Dlhá tenká šikmá čierna čiarka cez druhé písmeno „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

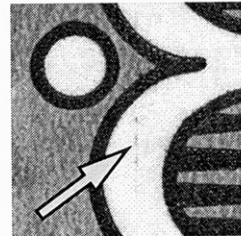
DV ZP 1/26 (*) - Dlhšia tenká zvislá čierna čiarka v kaligrafickom písmene „E“ (na obr.).

DV ZP 1/28 - Tenká zvislá čierna čiarka pri pravom dolnom rohu známky (v perforácii).

DV ZP 1/38 - Krátka zvislá čierna čiarka na dolnom okraji známky pod písmenom „a“ slova „akt“.

DV ZP 1/45 - Krátka tenká zvislá čierna čiarka pod kaligrafickým písmenom „E“.

DV ZP 1/47 - Krátka zvislá čierna čiarka na dolnom okraji známky pri rozmeriavacom krížiku.

Priehradkový list 2

FTS štvorcová s číslami pre modrú farbu na pravom okraji dole. Krátke zvislé čierne čiarky vľavo od ZP 2/16 (5x), 21 (4x), 26 a vpravo od ZP 2/10 a 30. Hĺbkotlačové čierne škrvny vpravo od ZP 2/20, 35 a pod ZP 2/48 (v reze).

DV ZP 2/2 - Tenká zvislá čierna čiarka vľavo od prvého písmena „S“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/11 - Tenká šikmá čierna čiara v ľavej perforácii.

DV ZP 2/12 - Tenká zvislá čierna čiarka medzi písmenami „EN“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/17 - Krátka tenká zvislá čierna čiarka v pravom dolnom rohu (v perforácii).

DV ZP 2/18 - Tenká zvislá čierna čiarka medzi písmenami „zá“ slova „záverečný“.

DV ZP 2/21 - Krátka zvislá čierna čiarka hore medzi písmenami „SK“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/22 - Krátka tenká zvislá čierna čiarka pod písmenom „E“ skratky „OBSE“.

DV ZP 2/37 - Tenká zvislá čierna čiarka nad písmenom „H“ slova „Helsinský“, tenká zvislá čierna čiarka vpravo dole od druhého písmena „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/38 - Tenká zvislá čierna čiarka pod písmenom „E“ a nad písmenom „N“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/42 - Krátka zvislá čierna čiarka na dolnom okraji známky pod písmenom „t“ slova „akt“.

DV ZP 2/43 - Krátka zvislá čierna čiarka hore medzi písmenami „SK“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/44 - Tenká zvislá čierna čiarka v strednej časti kaligrafického písmena „E“, krátka tenká zvislá čierna čiarka nad písmenom „N“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/47 - Krátka zvislá čierna čiarka v písmene „K“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/3 - Červenohnedý bod nad hrotom strechy.

DV ZP 1/10 - Červenohnedý bod nad druhým písmenom „K“ názvu „KLUKNAVA“.

DV ZP 1/15 - Krátka tenká zvislá čierna čiarka vpravo dole od slova „HUTA“.

DV ZP 1/27 - Krátka tenká zvislá čierna čiarka vpravo od mena rytca „R. CIGÁNIK“ (v perforácii).

DV ZP 1/30 - Krátka tenká šikmá čierna čiarka v pravom dolnom rohu strechy.

DV ZP 1/32 - Krátka tenká zvislá čierna čiarka v prvom písmene „E“ slova „DREVENÝ“.

Priehradkový list 2

FTS štvorcová s číslami sivá na pravom okraji hore, žltá na pravom okraji dole. Krátke tenké zvislé čiarky na pravom okraji - vpravo od ZP 2/5, 2/10 a 2/15.

DV ZP 2/4 - Prerušená tenká šikmá čierna čiarka medzi písmenami „SK“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/6 - Krátka tenká šikmá čierna čiarka nad letopočtom vydania „2000“.

DV ZP 2/14 - Tenká krátka šikmá čierna čiarka pod písmenom „N“ nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 2/19 - Tenká krátka zvislá čierna čiarka na ľavom okraji známky.

DV ZP 2/22 - Tenká krátka vodorovná čierna čiarka cez ľavý rámček pri rozmeriavacom krížiku.

DV ZP 2/29 - Tenká krátka šikmá čierna čiarka vľavo od hrotu strechy.

DV ZP 2/30 - Tenká krátka zvislá čierna čiarka v druhom písmene „O“ nápisu „SLOVENSKO“.

Pri spracovaní článku svojimi poznatkami prispel Ing. M. Kulich z Trenčína Miroslav Gerec

HISTORICKÉ MOSTY - DREVENÝ MOST, KLUKNAVA, 6 Sk.

Príležitostná známka z emisného radu „Technické pamiatky“ vyšla 14. 9. 2000. Použitý bol obvyklý španielsky papier. TF 2x35 známok. Perforačná zostava s malým priemerom otvorov (pri tomto formáte zatiaľ ani pri slovenských ani pe českých známkach väčší priemer otvorov nepoznáme). Zatiaľ evidujeme dva dátumy tlače na stroji Wifag 3: 23. a 24. augusta 2000. Prehliadnutý list 1 (s autotronovými značkami - AZ) z 24.8.2000 mal číslo 98995. Výraznejšie doskové vady sme nenašli.

SLOVENSKO

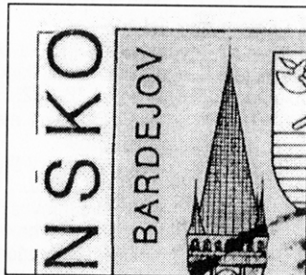
DREVENÝ MOST, KLUKNAVA - ŠTEFANSKÁ HUTA

Dvojitá moletáž na známke Bardejov 0,50 Sk

Na celistvosti odoslanej z pošty Ivanka pri Nitre dňa 9.2.2000 som našiel výpltnú známku Bardejov (katalógové číslo 203), na ktorej je vidieť dvojitá moletáž ľavej hornej časti rámčeka vľavo od písmen „KO“ nápisu „SLOVENSKO“

(na obr.). Pravdepodobne nie je to typická dosková vada, ktorá sa opakuje na ďalších priehradkových listoch (PL). Domnievam sa však, že ide o zaujímavú chybu a stojí za to pozrieť sa, či sa nenájde opakovanie tejto chyby na ďalších známkach. Mne sa túto chybu na ďalších známkach zatiaľ nepodarilo nájsť ani po prehliadnutí viacerých PL.

Veľká škoda, že na uvedenej celistvosti neboli vyfrankované aj ďalšie známky Bardejov 0,50 Sk - možno tak by sme už mali viac poznatkov o tom, či ide skutočne o ojedinelú chybu. Ján Maniaček, st.

ROZHOVOR s MVDr. PAVLOM HALLONOM PRI PRÍLEŽITOSTI JEHO VÝZNAMNÉHO ŽIVOTNÉHO JUBILEA OD „KODEGÁMA“ PO REGIONÁLNEHO HISTORIKA

(dokončenie z minulého čísla)

Po rôznom vypytovaní sa, kto v obci poštovníu mal a kde bola, natrafil som na známych, u ktorých som veľa raz na dvore robil prehliadky ulovených zajacov. Vraj ich mamka i terazšia pani domu poštovníu mali a nejaké papiere by ešte mali byť na povale v šope. No a tam bol celý archív od prvého dňa prevádzky poštovéne. Niečo už z neho chýbalo, lebo na povale zaberol mnoho niesta a tak každý rok, keď páliili v záhrade smeti, z balíka niečo vzali na zakladanie ohňa. No i tak to, čo som našiel mi umožnilo urobiť rekonštrukciu prevádzky na poštovníach za Uhorska až do roku 1920 i ďalšej prevádzky za I.republiku.

■ Zberatelia podobným spôsobom zachránili veľmi veľa cenných historických dokumentov, ktoré by inak boli zničené. Prezradte nám ešte o niektorých Vašich ďalších objavených materiáloch.

Ziaľ, na mnohé pošty a bývalé poštovné som prišiel už neskoro. Často predtým školské deti vynosili do zberu všetko, čo na povalách z papiera ešte bolo. Mal som však šťastie na súdny archív v Malackách, ktorého obálky boli na povale zamurované vo vzázkoch ako tehličky. Pri asanácii starej okresnej väznice sa vysypali. V snehovej a dažďovej čiapkanici som dva dni prekopával rumovisko. Našiel som toľko zachovalých obálok z celého okresu Malacky i R-listov, že som mohol takmer úplne rekonštruovať históriu poštovníctva za maďarskej éry.

Z návštev u starých vedúcich poštovní som si robil poznámky s kým a o čom som hovoril. Takto sa mi podarilo získať dostatok materiálu aj takého druhu, ako boli osobné dekréty, korešpondencia, kauciové listy a podobne. Vtedy som pristúpil k napisaniu publikácie Poštovníctvo na Záhorí, v ktorej som rekonštruoval celú prevádzku poštovní.

V Popudínach som získal celú osobnú agendu od založenia až do uzavretia poštovéne. Bola zabalená v jednom balíku u brata poslednej vedúcej, na ktorom napísané: NEPOTREBNÉ PAPIERE - NA SPÁLENIE. No dostal som ich ja a s pani vedúcou udržiavame podnes priateľské styky. Na povale našla ešte i starú tabuľu poštovéne. Takto sa mi podarilo kompletne vyzbierať poštovéne na Záhorí so všetkými pečiatkami, z ktorých niektoré boli dovtedy úplne neznáme.

Z archívnych materiálov som pozostoval mená prvých poštmajstrov, u niektorých aj ich posmrtné príbytky. Napr. v nekrológu františkánskeho kláštora v Malackách je záznam, že v krypte kláštora je pochovaný prvý poštmajster Malaciek (postae magister) i so svojimi deťmi.

■ Tieto materiály a dokumenty tvoria piliere Vašej publikácie Poštovníctvo na Záhorí. Zberatelia túto prácu dobre poznajú z vydania v edícii Filatelistickej state

Zväzu slovenských filatelistov v roku 1988. Ohlas publikácie bol veľký nielen medzi zberateľmi...

Publikáciu Poštovníctvo na Záhorí sa započala moja činnosť regionálneho historika. Venoval som ju aj tajomníkovi bývalého MsNV v Malackách. Keďže mesto nemalo kronikára a posledný záznam o udalostiach bol spreď 40. rokov, požiadal ma, či by som sa neujal vedením kroniky. Funkciu som prevzal a robil ju 12 rokov. Medzitým som napísal a tlačou vydal 7 publikácií - monografií s tematikou histórie Záhoria. Celkom som uverejnil v 36 periodikách 565 článkov o poštovej histórii i regionálnej histórii.

Polské známky Majdanek sa na listoch vyskytujú zriedka, ale v trojici už len veľmi vzácné

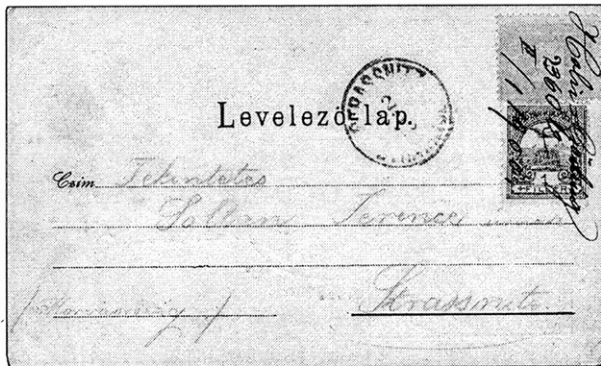
■ Z doterajšieho rozprávania je zrejmy Váš vrelý vzťah k Záhoriu a klásť otázky týmto smerom by bolo hádam aj zbytočné. Preto len na doplnenie: Ktoré miesto je Vaším rodiskom?

Som plnokrvným Záhorákom. Narodil som sa v Sobotíti, detstvo som prežil a do školy začal chodiť v Senici. V Malackách a v Skalici som navštevoval gymnázium. Tu v Malackách som si postavil dom a natrvalo sa etabloval.

Ako veterinárny lekár som sa spoznal s mnohými ľuďmi, navštívil som veľa domácností. Preto, keď som začal so zberaním regiónu, mohol som sa obrátiť na mnohých ľudí a požiadať ich o informácie i prípadný materiál. Mnoho materiálu mi „pacienti“ sami prinášali, keď zistili, o čo sa zaujíam. Prebrázdil som celý región a vždy som sa stretol s veľkou ochotou. Tento kraj som si zamiloval.

■ Väčšinou sa hovorí o pozitívnom vplyve profesie človeka na jeho zberateľské zameranie, teda o tom, že vlastné odborné vedomosti a skúsenosti môže úspešne aplikovať aj pri svojej zberateľskej činnosti. Dá sa však hovoriť o pôsobení v opačnom smere? Malo Vaše zberateľstvo nejaký vplyv na výkon povolania? Samozrejme, nie priamo na „veterinú“, ale inej stránky...

Moje zberateľstvo malo veľký, i keď nie priamy vplyv na moju profesiu. Naučilo ma systematickosti v práci, ktorá bola hlavne zameraná na likvidovanie rozsiahleho zamerania dobytká nákazou TBC, brucelózou, tularemiou zajačov, motolíčnatostou dobytky a iných parazitóz. Bez systematickej práce, a samozrejme, i odborných vedomostí, by sa to sotva podarilo úspešne zvládnuť. Povolanie veterinárneho lekára bolo i po fyzickej stránke veľmi ťažké. Vyžadovalo si mnoho telesnej námahy, najmä v ére motoriek, keď bolo treba každodenne, vo sviatok či piatok, vo dne i v noci a za každého počasia prekonávať stovky kilometrov. Tu mi pomáhala filatelia. Vyčerpaný po celodennej práci som si večer čo večer sadal ku svojim filatelistickým materiálom, triedil, meral zúbky a študoval literatúru.

Obrazový poštový lístok z Holíča prepravený vlakovou poštou Holíč-Hodonín, na ktorom vlakový sprievodca známky prepísal ručne, lebo pečiatka tohto medzinárodného spoja v tom čase ešte nebola

Bol to jedinečný relax. K tomu som mal doma výborné rodinné zázemie, plné pochopenia pre moju prácu i záľuby. Pauzy pri pohotovostných službách som zasa využíval na spracovanie publikácie Poštovníctvo na Záhori. Takto sa teda každodenná namáhavá práca prelínala s filatelistickým relaxom, čo malo pozitívny vplyv na moje pracovné výkony.

■ Nacŕtli ste problematiku vzťahu medzi povolaním a zberateľskými záujmami. Ako vidíte tento vzťah pri porovnaní obdobia Vášho aktívneho výkonu povolania so súčasným pracovným tempom a životným štýlom? Zmenilo sa niečo k lepšiemu alebo k horšiemu?

Životný, ale i filatelistický štýl sa postupom času podstatne zmenil. Ešte pred nedávnom ľudia žili akosi spokojnejšie - i keď chudobnejšie. Členovia klubu filatelistov sa schádzali častejšie, aby si okrem iného programu medzi sebou priateľsky vymieňali svoje dublety. Dnes sa zmocnil filatelie biznis, čo je pre radového, najmä však začínajúceho filatelistu takmer neúnosné. Vela sa „michelmarkuje“ a spoločenská stránka výmeny sa stratila. I na veľkých „výmenných schôdzkach“, ktoré sa dnes konajú, už sa len predáva, o nejakej výmene nie je ani reč. Preto nemáme filatelistický dorast. Ceny známok ich od-

rádzajú od zberania a dnes už niet takých nadšencov, čo odlepovali z listov známky a taktó budovali svoje zbierky.

Počet organizovaných zberateľov neustáťe klesá a výchove mladých sa venuje minimálna pozornosť. Každý sa stará hlavne o to, aby mal prácu a mohol si zaopatrť svoju rodinu.

■ Od kedy sa datuje Vaše pôsobenie v klube filatelistov a ako vyzeralá situácia vo Vašom klube v Malaciek, ktorého predsedom ste už 35 rokov?

Samozrejme, k filatelii patrí aj spolkový život. Do klubu som prvý raz vstúpil ako vysokoškôlak v Brne v roku 1948. Prvý klub som založil v roku 1951 v Kvetoslavove v mieste svojho pracoviska, kde klub bol registrovaný pri ROH. Mal okolo 10 členov, ale po troch rokoch, keď väčšina členov bola preložená na iné pracovisko mimo blízkosti obce, klub zanikol.

Po príchode do Malaciek som zistil, že filatelistický klub v roku 1929 a zreorganizovaný v roku 1947 stagnuje. Na pošte som sa dozvedel mená niektorých členov, s ktorými sme sa zišli a činnosť klubu obnovili. Je to vlastne klub oblasťny, pretože je v ňom organizovaných viac členov z okolia Malaciek ako zo samotného mesta. Počas trvania klubu sme zorganizovali dve oblasťné výstavy pod názvom ZÁHORIE, niekoľko miestnych výstav poštových známok a starých fotografií Malaciek a veľmi dôstojne sme oslávili 60. a 70. výročie založenia klubu. Pri týchto príležitostiach sme vydali rad propagačných materiálov, používali sa príležitostne pečiatty. Filateliiu propagujeme aj v miestnej televízii a v lokálnom periodiku.

■ Keď sledujeme záujem o filateliu medzi mládežou zdá sa, akoby bol o túto zájmovú činnosť čoraz menší záujem. U Vás v klube sa prejavuje záujem mladých ľudí o filateliu alebo mládežnícka filatelia stagnuje?

Kedysi sme mali aj tri mládežnícke krúžky, ktoré však dnes už neexistujú. Mládežníci vyrástli a občas prídu so svojimi „zbierkami“ po informácie, či by sa to nedalo predať. Nuž, odporúčim im, aby si to ponechali pre svoje deti, ktoré môžu v zbieraní známok pokračovať. Myslím, že podobné je to aj inde, nielen u nás.

Dnešné deti majú všetko. Pred známkami dávajú prednosť televízii a počítačom, čo im zaberá väčšinu voľného času. Nemajú lásku k filatelii, nemajú svojich „KODEGAMOV“. Je najvyšší čas, aby sa i naše mládežnícke organizácie a školy začali zaoberať touto problematikou. Veď na známkach je zobrazený celý obsah vyučovania. Ako nedávno hovoril v televíznej relácii svetový medailér, trnavský rodák W. Schiffer, „... lepšie sa dá zapamätať to, čo vidíme, ako to, čo počujeme.“

Deti sa pomocou známok môžu oboznamovať nielen so zvieratkami a kvetinkami, ale spoznávať krajiny na všetkých svetadieloch ako aj ich históriu, umenie, šport a súčasné dianie. Ak si filateliu zamilujú v detskom veku, ostanú jej verní i v dospelosti.

■ Vo svete poštových známok a filatelie sa v súčasnosti deje mnoho nového, jedna novinka nasleduje

druhú. Aký je názor na súčasnú emisnú činnosť poštových správ a ich vplyv na filateliu a akými smeri, podľa Vášho názoru, sa budú klukať filatelistické chodníčky v budúcom tisícročí?

Mnohé poštové správy sa dnes venujú *odpuďzovaniu* a nie získaniu filatelistov. Neúmerne vysoké nominále, rôzne háčkové a kupónové vydania a ich kombinácie, súťažce, tlačivé listy a ktovie čo ešte všetko, ako to napríklad robí česká, poľská či maďarská poštová správa, odradzujú i radových členov. Preto som bol i ja nútený uzavrieť zbierku Poľska a Česka. Nestačil som držať krok s ich vydávaniami. Radšej sa venujem malému Estónsku, ktoré má veľmi serióznu emisnú politiku. Ročne tých 20 - 22 známok, jeden háček a niekoľko celín, sa dá hravo zbierať. No, už i tam sa razia nové a nové trendy, ako sú napríklad zlosovateľné známky a celistvosti, celiny pre e-mailovú poštu, doručovanie rôznymi agentúrami, hotelová pošta v Talline a pod. Pošty, resp. doručovanie prechádzajú do súkromných rúk. Vznikajú nové firmy a spoločnosti na doručovanie zásielok, zrýchľuje sa doprava správ faxami a inou elektronikou.

Toto všetko od nás vyžaduje, aby sme prehodnotili doterajší skostnatený spôsob nazerania na filateliu. Možno, že nám budú robiť ťažkosť rôzne obaly na spisy veľkého formátu, v ktorých sú doručované špeciálne zásielky ako napríklad DLH WORLDWIDE EXPRES alebo EMS WORLDWIDE LETTER a pod. Sú veľmi rôznorodé a každá firma sa snaží o ich čo najvyššiu nápaditosť. Avšak pokrok v úsilí o stále rýchlejšie doručovanie zásielok nezastavíme, ale môžeme naň včas reagovať. Zrejme už nevystačíme s albumami doterajších formátov a budeme sa musieť prispôbiť tomu, čo prináša doba. Aj vývoj pri poštových príhradkách speje k rôznym terminálom, objavuje sa stále viac automatových známok a pod.

Každý trend treba včas zachytiť, aby nám budúce generácie nedávali príčinu, že sme voľačo zmeškali. Svojho času sa perľiny zo zberateľského hľadiska pokladali za znehodnocovanie známok a dnes sú to hľadané aukčné kusy. Treba nám zmeniť myslenie o tom, čo vlastne filatelia je. Filatelisti v budúcnosti budú mať oveľa pestrejšiu paletu materiálu na zbieranie, než akú sme mali my.

Rád by som videl filatelistickú výstavu o 100 rokov...

■ **Váš úsmev iba potvrdzuje, že napriek problémom budúcnosť filatelie vidíte optimisticky. Pre filateliu ste urobili veľký kus práce a vieme, že ani teraz nesedíte so založenými rukami. Preto náš rozhovor ukončíme otázkou: Na čo teraz pracujete, pán doktor?**

Na čom pracujem? Ako regionálny historik dávam dovedna dejiny nášho rodného Sobotišťa - starú habánsku komunitu, z ktorej som vyšiel. Vo filateliu nanovo spracúvam provizórne obdobie prechodu Estónska zo Sovietskej socialistickej republiky na Estónsku republiku. Mám katalóg a veľkú kolekciu celistvostí z tých čias, ktoré sú vyfrankované s rôznou kombináciou známok. Je toho dosť a dúfam, že sa mi to podarí spracovať.

Ďakujeme za rozhovor, k Vášmu významnému životnému jubileu i najnovšej veľkej pozlátenej medaile z Madridu srdečne blahoželáme a do ďalších rokov prajeme mnoho tvorivých síl, dobrého zdravia, šťastia a radosti!

□ Pripravil Viliam Kučera

Obdivuhodné umenie

S veľkým úsilím realizovať svoje umelecké sklonky a nadanie sa niekedy stretávame u ľudí, ktorým osud nedoprial možnosť patrične sa prejavíť, teda u telesne postihnutých. Túto skupinu

umelcov pripomenula známkami lichtenštajská poštová správa. Svetová organizácia pre týchto ľudí vypísala už v roku 1995 súťaž na maliarske diela s motívom MIER 2000. Do súťaže prišlo 550 obrazov od 250 maliarov z celého sveta. Na známky vybrala porota tri z nich vytvorené postihnutými umelcami obdivuhodným spôsobom. Na dvoch sú motívy talianskeho a japonského umelca - letiace holuby nad rozvinutými poliami namaľované štetcom držaným v ústach. Na tretej je mierová krajina s letiacimi holubmi nad morom od mladého Argentínčana maľovaná nohou. □ Zc

Luxemburské kačice

Tri známky venovala luxemburská pošta v máji tohto roku divým kačiciam, ktoré žijú na luxemburských jazerách a riekach. Na známkach sú zobrazené tri druhy kačerov. Verné kresby v originálnych farbách vypracoval A.Buzin. Pätfarebnou hlbokotlačou ich vyhotovila švajčiarska tlačiareň poštových známok Helio Courvoisier v La Chauss-de-Fonds v hárkoch po 20 známok. Majú hodnoty 18, 24 a 30 frankov □ Zc

Slovenské hrady a zámky

Slovenská známková tvorba sa ubera pozoruhodným svojším výtvarným smerom. Jej tvorcovia prizerajú na jasné stvárnenie motívu, jasnú kresbu a estetickú pôsobivosť. Dokazuje to i aprílová emisia hrádov a zámkov. Grafička A.Cuferová uplatnila tu zmysel pre krásu architektúry, prírody i súlad nápisov s obrazom. Na štyroch známkach sú zobrazené hrady a zámky v Predjeme, Valenje, Bleda a Podsvredu. Prvé dve majú nominálnu hodnotu 1, ďalšie dve 100 SIT □ Zc

„PRÉMIOVÉ POUKÁŽKY“ V NACISTICKÝCH KONCENTRAČNÝCH TÁBOROCH

Významným určujúcim prvkom európskych dejín dvadsiateho storočia bol, žiaľ, opakovaný export hlbokých nemeckých vnútrospoločenských kríz. Reminiscencie na územne rozsiahlu Rímsku ríšu národa nemeckého, frustrácia z neúspešného zápasu o získanie kolónií, trauma z dvoch prehratých svetových vojen, neochota niešť za ich dôsledky zodpovednosť (napríklad úvodné kapitoly v publikácii venovanej polstoročiu súčasnej nemeckej meny, Kahnt, Schöne a Walz 1998) ako aj i dnes časté neskrývané snahy postaviť vínnika 2. svetovej vojny do pozície obete a vice versa sú síce veľmi ťažko ospravedliteľné a prijateľné, ale aspoň čiastočne vysvetliteľné. Neospravedliteľné a zároveň aj ťažko vysvetliteľné sú však iracionálne dôvody, ktoré viedli nacistických ideológov k vypracovaniu a počas 2. svetovej vojny aj k zároveň veľkorysému praktickému uskutočňovaniu nevidaných genocídnych programov.

Zvrat v priebehu 2. svetovej vojny a čoraz zreteľnejšie vyčerpávanie sa ľudských i materiálnych zdrojov nacistického Nemecka, jeho satelitov i okupovaných krajín však donútil nacistických vodcov k určitej pragmatickej zmene postoja k stovkám tisíc ľudí väznených v koncentračných táborech. Osoby určené na likvidáciu odrazu začali mať význam ako pracovná sila a snaha o ich likvidáciu začala aspoň do určitej miery ustupovať snahe o stimuláciu ich pracovného výkonu, hoci vzhľadom na fyzickú vyčerpanosť väčšiny väzňov a neprimerané životné podmienky išlo už do značnej miery iba o iluzórny zámer. Tieto zmeny, akokoľvek prechodné z hľadiska dlhodobých nacistických zámerov, nadobudli v roku 1943 aj inštitucionalizovanú podobu.

Podľa služobného predpis SS-Obergruppenführera a generála zbraní SS Pohla z 15. mája 1943 (zhodou okolností deň faktického vydania terezinských potvrdeniek do obehu) bolo v koncentračných táborech zavedené odmeňovanie za prácu. Na tento účel boli vydané osobitné peňažné poukážky nazvané Prämien Scheine, teda prémiové poukážky. Ich názov vyjadroval hlavný dôvod ich vydania – stimuláciu pracovného výkonu. K väzenským platidlám, ktoré správa koncentračných táborov menila väzňom raz mesačne do výšky 30 RM za obnosy zaslané väzňom ich príbuznými, tak pribudol ďalší druh väzenských platidiel používaných v koncentračných táborech. Dnes prémiové poukážky predstavujú vzácny historický dokument a hľadaný zberateľský materiál. Sú aj pomerne dobre katalogizované (napr. Campbell 1993). Menej rozšírené sú však poznatky o pravidlách, za akých mali poukážky podľa citovaného služobného predpisu v koncentračných táborech obiehajú.

Uvedený predpis SS-Obergruppenführera a generála zbraní SS Pohla sľubuje väzňom, ktorí sa vyznačujú usi-

lovnosťou, ohľaduplnosťou, dobrým správaním a mimoriadnym pracovným výkonom, výhody. Tieto výhody majú pozostávať z (1) uľahčenia väzby, (2) prídavku stravy, (3) peňažitých prémieí, (4) zvýšeného prídely tabaku a (6) z možnosti návštevy nevestinca.

Za uľahčenie väzby predpis považoval povolenie dlhších vslavov (ale len pre väzňov z Nemecka) a možnosť obdržať a odoslať namiesto dvoch listov mesačne štyri listy (Známky väzňom zasielali príbuzní, max. 5 známok po 12 fenigoch v jednom liste). Zvýšené dávky potravín boli určené najmä odborným pracovníkom a ťažko pracujúcim a mimoriadne výkonným väzňom. Mali pozostávať hlavne z tých druhov potravín, ktoré nepodliehali prídelovému hospodárstvu. Predpis vedenia táborov dokonca inštruoval, že „*akokoľvek zvýšené prídely nemožno považovať za dostatočne vysoké, aby najlepších pracovníkov spomedzi väzňov odmenili za prácu a podporovali ďalšie zvýšenie ich výkonu*“. V prípade zníženia výkonu, mali byť znížené aj prídely a to až do opätovného zlepšenia výkonu.

Najviac miesta predpis venuje prémiovým poukážkam. Všetci pracujúci väzni mali mať odteraz možnosť zarobiť

Obr. 1 – Peňažná poukážka v hodnote 1 RM z koncentračného tábora Buchenwald.

si peňažnú prémiiu. V prémiových poukážkach ju mali dostávať vyplatenú väzni, ktorí „*vyvíkajú výkonom, usilovnosťou a osobitným záujmom*“. Odmenení však mal byť iba „*nadpriemerný výkon*“, podľa ktorého sa mala riadiť aj výška odmeny odstupňovaná na pol, 1, 2, 3 a 4 riíše marky týždenne. V osobitných prípadoch mohla odmena dosiahnuť až 10 mariek za týždeň. Nadpriemerný výkon sa mal zisťovať v akordovom systéme práce. Na každú úlohu mal byť väzňom stanovený určitý čas a ak úloha bola splnená pred jeho uplynutím, mohli dostať odmenu podľa svojho podielu na skrátení termínu. Prítom väzeň - vedúci skupiny mal obdržať o jeden stupeň vyššiu prémiiu ako jej členovia. V prevádzkach rozličných stavebných a zbrojných firiem mimo koncentračného tábora, do ktorých boli skupiny väzňov pridelované, mali výkon väzňov posudzovať vedúci týchto prevádzok, v súčinnosti s veliteľom koncentračného tábora.

Prémium však mohli dostávať aj väzni, ktorí pracovali vo vnútri tábora pre jeho potreby v krajičrských, obuvníckych a opravárenských dielňach alebo kuchyniach. Keďže pri týchto prácach nebol možný akordný systém, posúdenie výkonu bolo vecou veliteľstva tábora. Odmeňovať sa však opäť mala „*len skutočne mimoriadna usilovnosť!*“. Za prémiové poukážky väzni mohli aspoň teoreticky nakupovať cigarety, tabak, rôzne veci v táborevej kantíne SS, alebo ich mohli použiť na zaplatenie návštevy nevestinca, prípadne si ich nechať pripísať na svoje konto-to (vo všeobecnosti išlo o kontá vytvárané z peňazí, ktoré väzňom mohli posilať do koncentračného tábora príbuzní, alebo o peniaze, ktoré po príchode do tábora museli väzni na konto uložiť a z ktorého sa mohlo mesačne zameniť za normálne väzenské peniaze 30 RM (pozri vyššie). Poukážky sa podľa citovaného predpisu mali vydávať v hodnotách po 0,50 a 1 marke. Toto ustanovenie sa však zrejme nedodržovalo alebo bolo neskôr upravené, lebo poznáme poukážky aj v hodnotách 2 a 3 marky.

Obr.2 - Prémiová poukážka v hodnote 0,50 RM z koncentračného tábora Ravensbrück.

Prevádzky rozličných stavebných alebo zbrojných podnikov, v ktorých väzni pracovali, si mali poukážky zakúpiť za svoje prostriedky na určitý čas vopred a väzňom ich mali vyplácať každý týždeň. Pri výplate mali byť prítomní aj tí väzni, ktorí nemali dostať žiadnu prémium, aby si tak uvedomili dôsledky svojho nízkeho výkonu a na budúce ho zlepšili. Väzňom, ktorí pracovali v tábore pre jeho vnútorné potreby, mali byť poukážky vyplácané z ríšskeho rozpočtu z kapitoly vecných výdavkov.

Po zavedení prémiových poukážok mali byť všetky dovedajšie kontá väzňov uzavreté. Vyberať z konta si mohli iba tí väzni, ktorí si na konto uložili zarobené prémiové poukážky. Výber pritom nesmel prevýšiť obnos v uložení poukážkach. Uzavretie všetkých kont malo podľa predpisu za cieľ stimulovať k vyšším výkonom aj tých väzňov, ktorí dostávali peniaze z vonkajška (pozri vyššie). Ďalším rozšírením „odmeňovania“ bola možnosť zakúpiť si za prémiové poukážky tabak. Zakúpené množstvo záviselo od pracovného výkonu a, samozrejme, muselo byť uhradené v poukážkach.

Podrobne rozvedený článok 5 citovaného predpisu umožňoval povoliť „*špičkovým silám*“ na želanie návštevu

táborového nevestinca. Väzni, ktorí spĺňali kritéria na túto „špičkovú“ odmenu, museli najprv podať žiadosť vedúcemu ochrannej väzby pri veliteľstve tábora. Ten ju bol povinný bez prietahov preveriť a rozhodnúť o udelení povolenia, na ktoré, ako predpis výslovne zdôrazňuje, mali právo iba väzni s naozaj vynikajúcim výkonom. Autor predpisu to formuloval: *Ich weise jedoch darauf hin, dass hierfür nur Häftlinge mit wirklich hervorragender Leistung zugelassen werden*“. Za návštevu nevestinca musel väzeň zaplatiť 2 marky. Z týchto dvoch mariek mala prevádzkovateľka nevestinca dostať 45 fenigov, zatiaľ čo prostitútka z radov uväznených žien iba 5 fenigov. Z poplatku 1,50 marky sa malo predbežne uložiť a celková uložená suma sa mala raz polročne hlásiť vedúcemu úradnej skupiny D predstavujúcej o ústrednú hospodársku správu jednotiek SS. Prvé hlásenie o zisku z prevádzky nevestinca za celý rok 1943 sa malo podať až 31. decembra 1943.

Z predpisu je zrejme, že zatiaľ čo v prípade práce v rôznych prevádzkach mimo koncentračného tábora mohla byť zabezpečená aká taká objektivita posúdenia práce väzňov a dokonca azda mohol byť aj záujem na ich odmenení, v samotnom tábore závisela prípadná odmena len na svojvoľi dozorcov. I keď v táborevých kantínach bolo dostať len veľmi málo vecí, zavedenie prémiových poukážok de facto prispelo k zhoršeniu postavenia väzňov, ktorí dostávali z domova nejakú finančnú výpomoc. Uzavretím kont totiž stratili prístup k svojim peniazom a správa tábora mohla de facto uložené peniaze ukradnúť. Išlo o jeden z ďalších mechanizmov, ako sa jednotky SS obohacovali na úkor väzňov. Ďalším nástrojom bola väzba nákupu životne dôležitých potravín, napríklad riedkej repovej polievky za 50 fenigov, na nákup nejakej v táborevom živote nepotrebnéj a patrične predraženej veci, napríklad fúkacej harmoniky za 2,50 RM. Tým sa peniaze zaslané väzňom rýchlo vyčerpávali. K rýchlejšiemu vyčerpávaniu zarobných obnosov prispievala aj nedostatočne odstupňovaná hodnotová skladba poukážok a tomu zodpovedajúca „cenotvorba“.

Z autentických spomienok jedného väzňa koncentračného tábora Buchenwald vyplýva, že napríklad za jednu marku si bolo možné kúpiť hrst sušenej dateliny. Avšak i tá mala nejakú kalorickú hodnotu a pomohla prežiť. Preto u väzňov bola snaha si poukážky zarobiť.

Príznačné je, že odmeňovanie väzňov bolo vlastne zavedené na účet priemyselných alebo stavebných podnikov, ktorým boli väzni dávani k dispozícii. Spolu s opisnými mechanizmami používania poukážok a spôsobmi nakladania s peniazmi zaslanými väzňom z domova to ukazuje, že prémiové poukážky predstavovali zároveň skrytý nástroj obohacovania sa samotných jednotiek SS.

Pre prémiové poukážky je charakteristická veľmi jednoduchá grafická úprava. Jednoduchý kolorujúci raster a štočky s nápismi o mieste vydania a nominálnej hodnote, ktoré sa dajú ľahko vyrobiť v ktorejkoľvek tlačiarňi (obr.1 a 2). Grafická úprava poukážok však vykazuje také veľké zhody, že je zrejme, že jednotlivé koncentračné tábory ich vydávali podľa nejakého všeobecne platného

predpisu. Zachovali sa údaje, že pravdepodobne koncom vojny bola pripravovaná nová emisia poukážok, ktorá mala byť ešte viac unifikovaná a mala pochádzať z jednej tlačiarne.

S prémiovými poukážkami však nemôžeme spájať dva ďalšie, vzájomne diametrálne odlišné druhy väzenských peňazí, či presnejšie povedané potvrdeniek, ktoré obiehali v Lodžskom a Terezínskom gete. Lodžské poukážky boli po celý čas existencie Lodžského geta surrogátom zákonitých nemeckých peňazí a pre obyvateľov geta mali veľmi reálnu hodnotu. Terezínske poukážky boli zavedené skôr ako propagandistická kulisa ilúzie normálnosti života v gete vytvorená predovšetkým pre prípad medzinárodných inšpekcií v gete. Ich peňažná funkcia ustupovala do pozadia, hoci podľa spomienok väzňov aj tu v obmedzenej miere nadobúdali reálnu hodnotu. Prémiové poukážky celkom reálnu hodnotu nadobudli pre tých väzňov, ktorí priamo v gete prežili vojnu, prípadne preukázali, že pred ich odvečením do niektorého z likvidačných koncentračných táborov nejaký čas v Terezínskom gete boli väznení. Týmto väzňom československé orgány v lete 1945 kontá v terezínskych korunách preplátili v protektorátnej mene. Poskytli im tak určitú sociálnu výpomoc pre prvé dni na slobode. Podobne sa zachovali aj pracovníci niektorých peňažných ústavov, ktorí ojedinelo navrátilým väzňom z koncentračných táborov menili väzenské peniaze za koruny. V takýchto prípadoch však išlo skôr o osobný prejav dobročinnosti.

□ Zbyšek Šustek

Literatúra

- [1] CAMPBELL, L., 1993: Prisoner of War and Concentration Camp Money of the 20th Century. Pozri Clinton.
- [2] KAHNT H., SCHÖNE M.H., WALZ, K., 1998: 50 Jahre Deutsche Mark, Regenstauf.

ZINKOVÝ FALZIFIKÁT 20-GRAJCIARA JOZEFA II.

Po vynáleze spôsobov výroby mincí nasledovali výroby z iných - lacnejších kovov. Jedným z takýchto kovov je zinok, aj keď s jeho použitím na podobné účely sa stretávame málo. Zo zinku bola vyhotovená vyobrazená minca - dvadsaťgrajciar s leto počtom 1786 s mincovou značkou B - Kremnica. Falzifikát pomerne verne pripomína pravú mincu až na nejaké detaily v opise, ktorý je síce presný, ale niektoré písmená sú trochu vy-

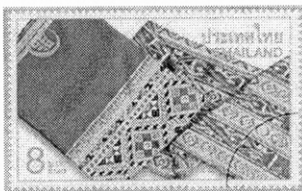

sunuté z radu. Nemal som možnosť falzifikát porovnávať s pravými kremnickými mincami daného leto počtu, ale oproti minciam s iným leto počtom je o niečo menšia a vzhľadom na použitý kov aj značne ľahšia. Dobový falzifikát nejaví známky obehu a ani stopy po postrížení, čo bola pri podobných výrobkoch v tom čase bežná prax.

□ Milan Burian

Ludové textilie z Thajska

Štyri ukážky umeleckých textilí a výšiviek s ľudovými ornamentami pri-nášajú štyri poštové známky tejto krajiny. Vyšli koncom apríla tohto roku v rámci Dňa

ochrany ľudovej kultúry v originálnych farbách v hodnote 3, 6, 8 a 12 bahtov podľa návrhu thajskej grafičky V.Chantanatovej □ Zc

O známkach Bosny a Hercegoviny

V našich filatelistických kruhoch sa málo hovorí o poštových známkach súčasného samostatného štátu Bosny a Hercegoviny, A ešte menej sa tieto známky zbierajú. Je to dôsledok

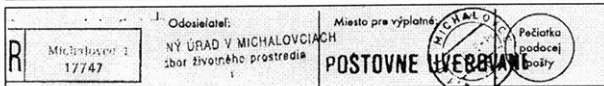
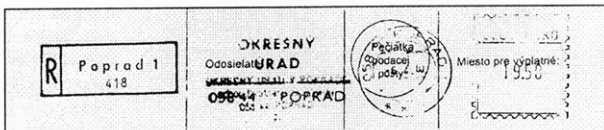
slabej informovanosti o nich, ale aj prístupnosti. Nesretáme sa s nimi ani v našich obchodoch, ani na výmenných schôdkach. Je to škoda. Poštová správa tejto krajiny získala pre známkovú tvorbu kvalifikovaných umelcov z vlastných radov. A tak sa možno napríklad o vlnajšej produkcii známok veľmi kladne vyjadriť. V roku 1999 tu vyšlo 22 príležitostných poštových známok. Sú zaujímavé námetmi, ale predovšetkým grafickým stvárnením. Tematicky sú zamerané na kultúru, históriu, prírodu, ale i na svetové podujatia a výročia i na súčasnosť krajiny. Medzi najkrajšie - podľa mojej mieny - patrí napríklad známka k medzinárodnému stretnutiu politikov v Sarajeve v lete minulého roka o zabezpečení mierovej stability v juhovýchodnej Európe. Grafik N.Cmajčanin zkomponoval do celku veduty kultových budov všetkých 5 náboženstiev v Bosne a symbol Európy nad nimi. Vytlačená bola ofsetom v tlačiarňi DIELO v Sarajeve □ Zc

ÚRADNÉ LISTY S DORUČENKOU

Velá filatelistov hovorí, že ich možnosti budovania zbierok sú z rozličných dôvodov obmedzené. Pre jeden z odborov filatelie - poštovú históriu - sa však priebežne vyskytuje nedostatok (i finančne nenáročných) zaujímavých materiálov pre budovanie zbierok. Jeden takýto menej známy druh materiálov sa pokúsim priblížiť.

Súdy, prokuratúry, notárstva, správne orgány, zložky polície a podobné inštitúcie a orgány, zasielajú pomerne veľké množstvo zásielok, pri ktorých vyžadujú spätné potvrdenie o dodaní resp. prevzatí zásielky adresátom. Preto tieto zásielky posielajú v obálkach so zvláštnou časťou - doručenkou, ktorá sa po potvrdení príjmu adresátom oddelá a vráti odosielateľovi. Úradné písomnosti s doručenkou sa na dopravu poštu podávajú vo zvláštnych, na tento účel špeciálne podľa ON 50 6410 vyrobených obálkach. Tieto majú osobitnú úpravu adresnej strany. V minulosti väčšina obálok zasielaných hore uvedenými inštitúciami, mala zvislý hnedý alebo modrý pruh, čím sa vyjadroval spôsob zaobchádzania so zásielkou. Úradné zásielky s hnedým pruhom doručovala pošta adresátovi alebo (keď ho nezastihla) inej vhodnej osobe. Tieto zásielky nesmeli mať označenie „Do vlastných rúk“. Zásielky označené modrým pruhom vydávala pošta iba adresátovi.

V súčasnosti sú obálky s doručenkou bez farebných pruhov. Biely pás po oddelení doručky má šírku cca 25 mm a pri obálkach z posledného obdobia cca 42 mm. Táto úprava nastala v súvislosti so zmenou rozmerov R-nálepiek, ktoré sa na tento pás lepia. V prípade užšieho pásu sa mali R-nálepky nalepiť na zadnú stranu obálky s doručenkou. Adresa a ostatné údaje na doručkových obálkach sa vyplňujú podľa predtlaču prepisom. Doručka je pripojená na adresnej strane listu, takže prepisom sa na nej napísané údaje uvádzajú i na adresnej strane obálky. Pri zasielaní úradných písomností v obálkach väčších rozmerov sa doručková obálka nalepiť celou plochou na pravú dolnú štvrtinu adresnej strany zásielky. Zásielky s doručenkou sa musia k poštovej preprave podávať ako doporučené zásielky. Adresovať ich ako Poste restante nie je dovolené.

Úhradu poplatkov za zásielky s doručenkou je možné vykonať všetkými bežnými spôsobmi, tzn. môžu byť úverované, paušalizované, vyplatené odtlačkom výplatného stroja alebo uhradené nalepením známok. Podľa mojich doterajších zistení je najriedkavejší spôsob úhrady poplatku odtlačkom výplatného stroja. Ak sa frankuje známkami, pri oddelení doručky od obálky sa spravidla poškodí, prípadne frankatúra i s R-nálepkou celá ostane na doručke, takže sa vráti späť odosielateľovi. Napriek zákazu prelepovať jednotlivé známky cez seba či nalepiť známky na úhradu poplatku, resp. jeho časti na zadnú stranu obálky, je možné dokladať i takýto nesprávny postup.

Úhrnné poplatky za zásielky s doručenkou pozostávajú z troch poplatkov, ktoré od 1.2.2000 sú nasledovné:

- 1) Poplatok podľa hmotnosti ako za rovnaký druh listových zásielok tzn. do 20 g, 5,50 Sk, do 50 g, 7,- Sk, do 500 g, 12,- Sk a do 1000 g 18 Sk,
- 2) Poplatok za doporučenú zásielku 8,- Sk,
- 3) Poplatok za doručku 6,- Sk.

Záverom si dovoľujem poznamenať, že vzhľadom na charakter zásielok a spôsob manipulácie s nimi, mala by sa zo zberateľského hľadiska aj zásielka s čiastočne zachovalou frankatúrou (časť môže byť na oddelenej doručke) považovať za plnohodnotnú zásielku des

Literatúra:

Poštový poriadok, PSČ v Slovenskej republike, Poštový vestník SP č.19/1998 a internetové stránky SP

OVS s názvom SLOVAKIA

Pred niekoľkými dňami sa mi dostala do rúk obálka odoslaná z pošty Bratislava 29 dňa 12.10. 2000 ako doporučená zásielka pre Miestny úrad Rača. Zásielka bola dofrankovaná hodnotou 1,00 Sk výplatným strojom POSTALIA, ktorý v odtlačku slepej známky nemá logo Slovenskej pošty a namiesto nápisu SLOVENSKO má nápis SLOVAKIA. Je to prvý prípad, keď som sa po osamostatnení Slovenska stretol s cudzojazyčným názvom nášho štátu na štočku výplatného stroja. Vysvetlenie som našiel na samotnej pošte Bratislava 29. Uvedený výplatný stroj pošta odkúpila od firmy KERAMETAL v Bratislave. Pred jeho používaním na pošte bol zo štočku odstránený firemny text, ale nebola urobená kontrola a ani potrebná úprava jeho ďalšej časti. Štoček v takejto podobe bol na pošte Bratislava 29

používaný v čase od prvej dekády októbra až do 3.novembra 2000, keď po upozornení bol nahradený novým - u z nášho krajiny SLOVENSKO. Jozef Soukup

KAPITOLY O ZBIERANÍ POHLADNÍC ALEBO ÚVOD DO FILOKARTIE (17)

ČO JE ČO VO FILOKARTII?

Názvoslovie pre zberateľov pohľadníc

V tejto kapitole sa pokúsime vysvetliť niektoré pojmy, s ktorými sme sa postupne stretávali v jednotlivých kapitolách. Jej ambíciou je, aby na základe viac-menej zaužívaných frekventovaných termínov, ktoré používajú zberatelia v hovorovej reči alebo korešpondencii, sa zjednotil ich význam a výklad, aby boli zrozumiteľné aj menej zainteresovaným a začínajúcim zberateľom. Pri menej frekventovaných termínoch je snahou ich zavedenie a rozšírenie, aby komunikácia bola jednoduchšia a jednoznačnejšia. Súčasne chceme touto, v poradí už sedemástou kapitolou, náš seriál aj ukončiť.

ZÁKLADNÉ NÁZVOSLOVIE:

Filokartia - zberateľský odbor, ktorého predmetom záujmu je zbieranie pohľadníc, ich štúdium, adjustácia a prezentácia.

Pohľadnica - pohľadnicou v zásade rozumieme kartónový papier obdĺžnikového tvaru, ktorý má na jednej strane obrazový motív a na druhej strane predznačené miesto pre adresu prijímateľa, nalepenie poštovej známky a od určitého času tiež priestor pre krátke písomné správy.

Predbežná pohľadnica - ručne maľované alebo tlačené dekorácie vyrábané jednotlivito alebo v malých nákladoch ako ilustrácie na poštových lístkoch cca do roku 1892.

Prvé pohľadnice - za prvé pohľadnice vo všeobecnosti považujeme pohľadnice A. Schwartza z Oldenburgu, ktorý v roku 1873 vydal sériu 25 pohľadníc. Jednotlivé štáty však môžu svoje prvé pohľadnice identifikovať odlišne.

Klasické pohľadnice - pohľadnice vydávané približne od roku 1876 do obdobia I.svetovej vojny. Patria k nim najmä pohľadnice s dlhou adresou. V niektorých štátoch, najmä novozemknutých a mimoeurópskych, môže byť obdobie klasických pohľadníc vymedzené odlišne.

Pohľadnice s dlhou adresou - pohľadnice na ktorých celá adresná strana bola určená iba pre adresu prijímateľa a potreby poštových úkonov (známka, pečiatka, poštová nálepka, cenzúra a pod.).

Pohľadnica s krátkou adresou - pohľadnica na ktorej je adresná strana rozdelená na adresnú časť (spravidla na pravej strane) a na časť pre písomné správy (spravidla na ľavej strane).

Adresná strana - strana pohľadnice, na ktorú sa píše adresa. Na pohľadniciach s krátkou adresou je na adresnej strane priestor pre písomné správy pre adresáta. Historicky je adresná strana pohľadnice jej prednou stranou. Pre jednoznačnosť určenia sa doporučuje používať termín **adresná strana**.

Obrazová strana - strana pohľadnice, na ktorej je obrazový motív. Pri predbežných a klasických pohľadniciach je časť obrazovej strany určená pre písomné správy adresátovi. Historicky je obrazová strana pohľadnice jej zadnou stranou. Pre jednoznačnosť určenia sa doporučuje používať termín **obrazová strana**.

Orientácia obrazovej strany - na šírku je vtedy, ak na obraz zoberáme v polohe, keď dlhšia strana pohľadnice je vodorovná. Na výšku je vtedy, keď dlhšia strana pohľadnice je zvislá.

Obr.64 - Na pohľadniciach defilujú aj postavy mnohých obľúbených rozprávok, seriálov a knižných ilustrácií - farebná pohľadnica s kresbou k príbehu O zlatej husi

Hrana pohľadnice - okraj pohľadnice po jej obvode. Môže byť hladký alebo tvarovaný, vykrajovaný. Z hľadiska kvality hodnotíme jeho zachovalosť a kompaktnosť.

Miestopisná pohľadnica - zobrazuje určité reálie urbanizovaných sídiel a ich okolia, resp. aj neurbanizovaný prírodnú scenériu.

Žánrová pohľadnica - zobrazuje vec, skupinu vecí, obraz, ľudskú činnosť, faunu, flóru a iné, ktoré navodzujú určitú atmosféru, alebo pripomínajú určitú udalosť.

Blahoprajná alebo gratulačná pohľadnica - je najrozšírenejšou podskupinou žánrových pohľadníc.

Tematická pohľadnica - je podskupinou žánrových pohľadníc, zvyčajne zameraná na zobrazovanie živých alebo neživých objektov v sériách.

ZBIERANIE POHLADNÍC:

Zberka pohľadnic - sumár pohľadníc zobrazujúci objekty záujmu zberateľa. Účelom zbierky je dokumentácia určitého historického stavu, historickej premeny alebo konkrétnej udalosti.

Vymedzenie zbierky - zámer zberateľa predpokladaného obsahu a rozsahu zbierky. Zvyčajne existuje len v predstávach zberateľa a postupne sa vyvíja v súlade s rastom zbierky a rozvojom vedomostí súvisiacich s objektom záujmu zberateľa. Ambíciou takejto zbierky je vyzbierať čo najviac pohľadníc s objektom, resp. objektmi zbierky.

Účelová zbierka - účelovo zameraná zbierka je budovaná podľa vopred stanovenej schémy, ktorú zberateľ postupne zaplňuje. Takáto zbierka spravidla nemá ambíciu vyzbierať čo najviac pohľadníc, ale iba zaplniť schému, ktorou chce vyjadriť alebo dokumentovať svoj zámer. Zvyčajne sa takto budovaná zbierka pripravuje pre publikovanie alebo inú formu prezentácie. Možno ju tiež kombinovať s inými druhmi zberateľského materiálu.

Adjutácia zbierky - spôsob ukladania, ochrany a dokumentácie zbierky. Najrozšírenejšie sú dva spôsoby ukladania pohľadníc. V papierových alebo plastových obaloch umiestnené pohľadnice sú ukladané do kartónových krabic alebo drevených kaziet. Ukladanie v albumoch je v súčasnosti medzi zberateľmi rozšírené, najmä z dôvodov skladnosti, prenosnosti a ľahšej prezentácie na výmenných schôdkach. Uvedené spôsoby ukladania zároveň chránia pohľadnice. Dokumentácia zbierky sa robí formou kartotéky podľa čísla a názvu pohľadnice.

Exponát - výber zo zbierky podľa spracovaného libreta. Do exponátu sú zaradované najkvalitnejšie pohľadnice s najväčšou historickou, výpovednou a dokumentačnou hodnotou. Pohľadnica môže, ak je to vhodné, spätne ovplyvňovať libreto.

Adjutácia exponátu - pre účely prezentácie zbierky na výstavách a pod. Pohľadnice sú upevňované na listy kartónového papiera formátu A 4. Upevňovanie je pomocou fotoožkvo alebo filatelistickými páskami Hawid. Texty libreta sú písané buď priamo na kartónový list, alebo sa dodatočne lepia, napísané na pásičkoch papiera. Jednotlivé listy exponátu sú vkladané do ochranných plastikových obalov, napríklad do euroobalov.

VÝROBNÉ ÚDAJE A TEXTY (tiráž):

Vydavateľ - fyzická alebo právnická osoba, nákladom ktorej bola pohľadnica vydaná. Pri klasických pohľadniciach a litografiách je uvádzaný na obrazovej strane pri spodnom alebo ľavom okraji. Na ostatných pohľadniciach na adresnej strane, spravidla vľavo dole alebo pri deliacej čiare medzi adresnou časťou a miestom pre písanie správ, resp. logom pod deliacou čiarou. Vydavateľ nie je vždy uvedený.

Výrobca - fyzická alebo právnická osoba prevádzkujúca reprodukčnú techniku potrebnú na výrobu pohľadníc. Pohľadnica môže vydávať vo svojom náklade (vtedy je aj vydavateľ - nakladateľ) alebo na objednávku iných. Umiestnenie textu je totožné ako pri vydavateľovi. Výrobca nie je vždy uvedený. Niekedy čísluje pohľadnice podľa poradia ich vydávania. Číslo série býva uvedené spravidla za poradovým číslom.

Autor obrazu pohľadnice - zvyčajne je uvádzaný pri reprodukovani umeleckých diel, autorských fotografií a pri výtvarných návrhoch vytvorených pre účely pohľadnice. V minulosti bol autor niekedy totožný s vydavateľom, či výrobcom (napríklad K. Diváľ).

Pomenovanie obrazu - na klasických pohľadniciach, pohľadniciach s dlhou adresou a ostatných pohľadniciach približne do roku 1945 bol názov objektov na pohľadniciach uvádzaný na obrazovej strane, pri spodnom okraji, resp. priamo v obraze hore, pri litografiách uhlopriečne. Na novších miestopisných a žánrových pohľadniciach je názov obrazu spravidla na adresnej strane vľavo hore. Niekedy vo viacerých jazykoch. Na gratulačných a príležitostných pohľadniciach je určenie pohľadnice napísané na obrazovej strane.

□ Alexander Urminský

Redakčná bodka za Kapitoliu

Dnešná časť uzatvorila posledné stránky Kapitola o zberaní pohľadníc..., ktoré nás počas takmer jeden a pol roka zasväcovali do tajomstiev a krás tohto zberateľského odboru. Čitateľská odozva nás opravňuje ku konštatovaniu, že napriek tvorbe jednotlivých častí Kapitola „za pochodu“ i niektorým slabinám v ich redakčnej úprave, autori vykonali veľký kus prospešnej práce, a to nielen pre samotnú filokartiu. Kapitoly skončili, ale i filokartiou sa budete môcť na stránkach časopisu ZBERATEL naďalej pravidelne stretávať. Redakcia.

Novodobé rumunské pretláče

Osobitným počínom rozvírila hladinu medzi filatelizmi rumunská poštová správa. Vzhľadom na výšku inflácie rumunskej meny, veľké množstvo známkov z predchádzajúceho desaťročia stratilo svoju poštovú použiteľnosť. Čo s nimi, keďže aj zberateľský dopyt po nich takmer zanikol? Lhká pomoc! Celé série z tohto obdobia sa pretláčajú novou hodnotou. A pretláčajú sa tak, aby pôvodnú hodnotu nebolo vidieť. Stáva sa to vynaliezavým spôsobom. Hodnota sa nepretlačí čiarami, ale rozličnými obrazcami v plnej kresbe, ktoré ladia s motívom pretláčaných známkov. Napríklad známkov s motívami z fauny sa pretláčajú figúrkami zvierat, známkov s motívami flóry sa pretláčajú obrazcami kvetov a podobne spisovateľov s knihou a brkom, architektúry objektmi z tejto oblasti, maliarskych diel paletou a pod. Ako sa mení nominálna hodnota pretláčaných známkov vidíme na sérii známkov Spisovateľa - z 1 na 1700 lei, alebo Kláštory - z 1 na 1900 prípadne 2000 lei. V oficiálnych informáciách sa uvádza farba pretláče i náklady pretlačovaných známkov. Vydavateľa katalógov si však z toho ťažkú hlavu nerobia, aj keď ich to neteší □ C

PODTYP ALEBO PLATŇOVÁ ODCHÝLKA?

V roku 1937 bol k Celoštátnej výstave poštových známok BRATISLAVA 1937 vydaný aj príležitostný háreček so známkami Vysoké Tatry - Popradské pleso nominálnej hodnoty 50 h a Bradlo s mohylou M. R. Štefánika nominálnej hodnoty 1 Kč (katalógové čísla Pofis 329-330 H). Podľa fotografií výtvarné návrhy známok vyhotovil maliar Karel Vik a rytiny sú dielom K. Seizingera. Známkový vytylačiteľ UNIE v Prahe. Príležitostný poštový háreček je veľmi pôsobivý a okrem textovej legendy zobrazuje znak ČSR v hornej časti a pod kupónom je erb mesta Bratislavy. Práve erb Bratislavy spolu s bodom na okraji známky v úrovni mohly dali možnosť vzniku troch typov tohto hárečka uvádzaných v kataló-

goch. Druhý typ hárečka je s rovným stĺpikom v okne strednej veže erbu a s červeným bodom na úrovni mohly. K hárečku II. typu by som rád uviedol jednu zaujímavosť o ktorej neviem, či už bola publikovaná.

Hárečky sú vytylačené na žltkastom žilkovanom papieri (je v ňom veľké množstvo textilných vlákien, ktoré sa nachádzajú v rôznych častiach hárečka). To ma v prvom rade zmätlo, keď som pod lupou zistil, že na 50-haliereovej známke, zobrazujúcej Popradské pleso vo Vysokých Tatrách, sa v obraze známky vpravo od vrcholku koruny ľavého stromu nachádza približne 3 mm esovito prehnutá vlasová čiarka v tmavomodrej farbe, ktorú som najprv považoval za vlákno. To sa však nemôže opakovanne nachádzať na rovnakom mieste hárečkov, preto je táto eventualita vylúčená. Tento náález som našiel na viacerých exemplároch hárečka, pritom ale existujú aj hárečky II. typu bez spomínanej čiarky (vyobrazenie celého hárečka a zväčšeniny známky s vlasovou čiarkou i bez nej, je na 2. strane obálky)..

Preto by bolo zaujímavé poznať názor znalcov komisie československej známky, či sa jedná o platňovú chybu (pri tlači sa používalo viac platní pre modrú farbu), alebo náález, ktorý by oprávňoval k označeniu tejto skupiny hárečkov ako podtypov? Zverejňujem tento poznatok preto, že Monografia československých známok, 3. diel - Výplatné známky 1922-1939, tento fakt neuvádza iba konštatuje „niekoľko náhodných farebných škvŕn v rôznych častiach známok“. Domnievam sa, že popisovaný jav na hárečkoch Celoštátna výstava poštových známok BRATISLAVA 1937, ktorej reprodukcia spolu so zväčšeninami známky s uvedenou čiarkou i bez nej je na 2. strane obálky, nie je náhodný. □ Ján Mička

Glosy na margo našich poštových známok *Aké ste mi krásne...*

O JEDNOM OMYLE NA ZNÁMKE

Keď bola vydaná príležitostná známka k 150. výročiu prvej známky platenej na našom území (1. jún 2000), medzi zberateľmi vyvolala menší rozruch. Spôsobila ho farba prvej rakúskej dvojgrajciarovej známky emisie Znak, ktorú autor výtvarných návrhov emisie Dušan Kálay zakomponoval do obrazového poľa známky. Omyl, ktorý nemohol uniknúť pozornosti zberateľov, väzí v tom, že

pôvodná rakúska známka je čiernej farby a na našej známke bola vytylačená v oranžovo-červenej farbe. Prípadne, že červenú farbu mala ďalšia známka tejto emisie - známka nominálnej hodnoty 3 grajciare. Mnohí si kládli otázku, prečo autor nerespektoval farbu predlohy? Stalo sa tak zámerne, alebo ako?

Takmer s istotou môžeme tvrdiť, že tento nesúlad farieb vznikol neúmyselne v procese schvaľovania, dopracovania a realizácie výtvarných návrhov emisie. Ako sa to mohlo stať, naznačí nám vyššie vyobrazená reprodukcia jedného z prvých výtvarných návrhov emisie. Všimnime si, že nejde o návrh na známku (chýba nápis SLOVENSKO, nominálna hodnota, texty), ale na FDC. Na tomto návrhu nie je vyobrazená rakúska známka 2-grajciarová, ale 3-grajciarová. Skutočnosť, že pôvodný návrh na FDC sa nakoniec ocitne na známke (a opačne), nie je v oblasti známkovej tvorby nič ojedinelé - pri posudzovaní a schvaľovaní návrhov často dochádza k menším i väčším úpravám a zmenám. Prečo sa ale oproti tomuto návrhu na známke zmenila predloha z dvoj- na trojgrajciarovú? Dodatočne bola použitá iná predloha prvej rakúskej známky, ktorá bola prevzatá z listu s pečiatkou PRESSBURG (Bratislava), ktorá pridala na hodnotu návrhu známky z vecného, dokumentačného, propagačného i filatelistického hľadiska. A s pečiatkou sa prevzala z listu aj známka, tá však bola 2-grajciarová, čierna - ale z výtvarného hľadiska bolo vhodnejšie použiť farbu oranžovo-červenú z prvého návrhu... Tak pre zberateľov omylov a chýb na známkach pribudol ďalší exemplár.

Ziada sa dodať, že ide o veľmi pekný exemplár, keď autorovi sa podarilo veľmi kultivovaným spôsobom zosúladiť vecné atribúty návrhu (známka, pečiatka, poštár) s kumštom, pri ktorom nechýba patričný nadhľad, vtipná kompozícia a láskavý humor. □ V. K. Németh

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU /32/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV TELEFÓNNYCH KARIET

Číslovače na slovenských TK / 2000

V MOT č.29 a MOT č.31 bola zmienka aj o nových slovenských TK z roku 2000. V tom období však neboli ešte úplne známe číslovače týchto TK. Skôr, ako sa o nich zmienime, chceme upresniť existenciu **nového číslovača TČi 3 na TK firmy ODS.**

Základným rozlišovacím znakom doteraz známych číslovačov TČi 1 a TČi 2 na TK od tejto firmy, bol a je stále tvar písmena „A“ (pozri aj MOT 17). Je rad ďalších rozlišovacích znakov v tvare jednotlivých číslíc od „0“ po „9“. Tieto rozdiely sú však pri praktickej manipulácii s TK ťažko aplikovateľné. Rozlíšenie oboch pôvodných číslovačov podľa tvaru písmena „A“ je však veľmi rýchle, praktické a spoľahlivé. Preto sa ani nebudeme zaoberať detailami tvaru jednotlivých číslíc nového číslovača TČi 3, i keď už teraz je jasné, že existujú. Základným spoľahlivým znakom číslovača TČi 3 je taktiež tvar písmena „A“. Na rozdiel od TČi 1, kde písmeno „A“ má v hornej časti výrazný tvar „striešky“ a na rozdiel od TČi 2, kde písmeno „A“ pre zmenu má tvar „ostrého dvojitého rebrika“, má písmeno „A“ číslovača TČi 3 zaoblený tvar.

Prehľad dosiaľ známych číslovačov TK / 2000:

TK A 137	LOH Sydney 2000	ODS 33d	TČi 1
TK A 138	EURO 2000	SOL 3	TČi 1a
TK A 139	Deklarácia ľudských práv	SOL 3	TČi 1a
TK A 140	Internet už od 81 Sk	ODS 33d	TČi 1 TČi 3
TK A 141	UNESCO-Kostol sv. Ducha	ODS 33d	TČi 1
TK A 142	UNESCO-Spišská kapitula	ODS 33d	TČi 1 TČi 2
TK A 143	M.R.Štefánik	SOL 3	TČi 1a
TK A 146	Ludovít Štúr	SOL 3	TČi 1a TČi 1b
TK A 150	UNESCO-Vikolíneec	ODS 33d	TČi 1 TČi 2 TČi 3
TK A 151	Andrej Sládkovič	SOL 3	TČi 1a
TK A 152	UNESCO-Och/a. jaskyňa	ODS 33d	TČi 1
TK A 156	UNESCO-Piarská brána	ODS 33d	TČi 1 TČi 3
TK A 162	UNESCO-Spišský hrad	ODS 33d	TČi 1

Pochopiteľne, dnes je ešte priveľa hovoriť o ohodnotení jednotlivých variantov číslovačov.

Historické telefóny na francúzskych TK

Zberatelia sa pomerne často stretávajú s telefónnymi kartami, ktoré zobrazujú telekomunikačnú techniku a jej históriu, z nej predovšetkým historické telefóny. Takýmito, ktoré majú aspoň 4 TK v sérii, sa môžu pochváliť

Slovinsko, Nórsko, Chorvátsko a ďalšie krajiny. Medzi nimi však dominuje jednoznačne svetoznáma francúzska séria historických telefónov, ktorá bola vydaná v rokoch 1996 až 1998 v počte 23 kusov. Túto môžeme spoznať aj pod názvom „Collection Historique“.

Ich prehľad je zrejmy z nižšie uvedenej tabuľky kde môžeme aj vidieť, ktorý variant jednotiek môže byť hľadanejší a zaujímavejší. Tabuľka je zostavená nasledovne: Stĺpec 1 - číslo TK zo série, 2 - francúzsky názov TK, 3 - mesiac a rok vydania, 4 - náklad 50 jednotkových TK (v tis.kš) a 5 - náklad 120 jednotkových TK (v tis.kš), poznámka N = nevydaná.

1	2	3	4	5
01	Deckert	07.96	1,650	350
02	Ericsson	07.96	2,000	N
03	D'Arsonval	02.97	1,920	80
04	Jacquesson	02.97	1,500	500
05	Ader	03.97	2,000	500
06	Ericsson	03.97	2,000	N
07	Mildé z roku 1892	08.98	1,400	200
08	Bailleux	06.97	1,500	500
09	Mildé	06.97	1,500	500
10	Pasquet	06.97	1,500	500
11	Berliner	09.97	2,000	600
12	Mildé z roku 1911	07.97	1,500	500
13	Delafat z r.1915	07.97	1,500	500
14	Duchatel z r.1917	07.97	2,500	900
15	A.O.I.P.	09.97	1,400	500
16	Ericsson z r.1920	11.97	500	500
17	Deckert z r.1920	12.97	1,000	1,000
18	C.G.T.E z r.1922	07.97	1,500	500
19	Dunyah et Leclerc	01.98	1,400	300
20	PTT 24	01.98	1,600	500
21	Bréguet	01.98	1,200	N
22	Télégraphe Bréguet	09.98	600	N
23	Hugues système	08.98	400	N

Z prehľadu vyplýva, že určite najlepšou kartou z tejto série je historický telefón **d'Arsonval (č.3) so 120 jednotkami**, pretože má náklad len 80 tisíc kusov, čo je na Francúzsko mimoriadne nízky náklad TK.

Ako je známe, vo Francúzsku sú TK od začiatku vydávané s počtom 50 a 120 Units (jednotiek). Všetkých 23 TK bolo vydaných s 50 jednotkami, ale len 18 bolo vydaných so 120 jednotkami (neboli vydané č. 2, 6, 21, 22 a 23). To znamená, že ak kompletizujeme TK s obidvoma variantmi jednotiek, spolu musíme zozbierať 23 + 18, čiže celkom 41 kusov. Pre zberateľov je výhodná ich úprava v tom, že na zadnej strane na pozadí ľavej hornej časti karty je veľkým písmom modrej farby vyznačené číslo TK v sérii. To umožňuje pohodlne zbierať túto sériu podľa čísel bez obáv, že sa pomylíme. Ďalej je dôležité vedieť, že náklady na francúzskych TK zahŕňajú vždy celý súčet vydanéj tej ktorej karty. V praxi to znamená, že napr. telefónna karta, ktorá bola vydaná s 50 jednotkami s tromi

druhmi čipov, každá o náklade po 500 tisíc kusov (spolu 1,5 mil. kusov) a popritom bola vydaná aj variant so 120 jednotkami (čo je veľmi časté) spolu v náklade 500 tisíc kusov, bude mať na karte uvedený celkový náklad vo výške 2 mil.kusov.

(Ukážky francúzskych a španielskych TK sú na 2.strane obálky).

Fauna Ibérica - slávna španielska séria telefónnych kariet

Keď sa v súvislosti s telefónnymi kartami povie o námete zvierat, každý, čo len trochu skúsený zberateľ, si spomenie na španielsku sériu vo svete známu pod názvom „FAUNA IBERICA“. Táto séria telefónnych kariet, na ktorých sú zobrazené zvieratá nachádzajúce sa na Ibérijskom polostrove (podstatnou časťou ktorého je práve Španielsko) a vyznačujúca sa jednotným dizajnom, si vydobyla veľké zberateľské uznanie na celom svete. Je tomu už takmer päť rokov, čo táto séria začala vychádzať pre radosť zberateľov a obdivovateľov európskej fauny.

Séria zatiaľ obsahuje celkový počet 37 kusov, pričom bolo doteraz zobrazených 34 rôznych zástupcov cicvov, plazov, obojživelníkov, vtákov a hmyzu. Zatiaľ sa v tejto sérii ešte neobjavili ryby, ale dá sa predpokladať, že v budúcnosti sa tak stane - aspoň zatiaľ nie sú známe žiadne informácie o tom, že by jej vydávanie malo končiť.

V tabuľke je uvedené poradové číslo TK, španielsky názov zvierat, jednotky (+ poskytnutý kredit), náklad a mesiac a rok vydania TK.

	Španielský názov TK	Jednotky	Náklad	Dátum
1	Oso pardo (medved - samec)	2 000+100	1,000.000	01/1996
2	Oso pardo (medved - samica)	1 000	1,000.000	02/1996
3	Lince Iberico (stojaci rys)	1 000	1,000.000	03/1996
4	Lobo	2 000+100	1,000.000	04/1996
5a	Lince Iberico (rys, hrubé „L“)	1 000	300.000	05/1996
5b	Lince Iberico (rys, tenké „L“)	1 000	300.000	05/1996
6	Aguila Imperial	1 000	1,000.000	05/1996
7a	Oso pardo (hrubé „O“)	2 000+100	150.000	05/1996
7b	Oso pardo (tenké „O“)	2 000+100	150.000	05/1996
8	Buho real	2 000+100	1,000.000	05/1996
9	Quebrantahuoses	1 000	1,000.000	07/1996
10	Cabra montés	1 000	1,000.000	07/1996
11	Ranita de San Antonio	1 000	1,000.000	08/1996
12	Pato colorado	2 000+100	1,000.000	09/1996
13	Caballo losino	1 000	1,000.000	01/1997
14	Foca monje	1 000	1,000.000	01/1997
15	Tortuga Mediterranea	2 000+100	1,000.000	03/1997
16	Tortuga boba	1 000	1,000.000	03/1997
17	Flamenco	2 000+100	1,000.000	04/1997
18	Urogallo	1 000	250.000	05/1997
19	Nutria	2 000+100	1,000.000	06/1997
20	Lagarto gigante de Hierro	1 000	1,000.000	07/1997
21	Lagartija de las Pitiusas	1 000	1,000.000	07/1997
22	Focha cornuda	2 000+100	500.000	03/1998
23	Martin pescador	1 000	1,000.000	03/1998
24	Ansar común	2 000+100	250.000	03/1998
25	Avoceta	1 000	250.000	04/1998
26	Malvasia cabeciblanca	1 000	500.000	05/1998
27	Calamón común	2 000+100	250.000	05/1998
28	Gineta comun	500	12.000	05/1998
29	Tarro blanco	2 000+100	1,000.000	06/1998
30	Aquila culebrera	1 000	2,000.000	06/1998
31	Cigüena negra	2 000+100	1,000.000	08/1998
32	Gaviota de Audouin	1 000	2,000.000	08/1998
33	Salamanquesa común	2 000+100	1,000.000	12/1998
34	Perdig roja	500	10.000	05/1999
35	Macaón	2 000+100	1,000.000	08/1999
36	Manto de oro	1 000	1,000.000	08/1999
37	Pandora	1 000	1,000.000	09/1999

Občasníky o telefónnych kartách

Pomaly pribúdajú aj neperiodické občasníky o TK. Jeden z nich vychádza v Čechách a má názov SVĚTEM s TK - OBČASNÍK. Zatiaľ boli vydané len dve čísla (v roku 1999 a 2000). Tento čiernobiely privátne vydávaný občasník je zameraný predovšetkým na tematiku zo sveta fauny. Vydáva ho Peter Vodlila, P.O.Box 71, 278 01 Kralupy nad Vltavou 1, Česká republika, tel. 00421/603/956 271. Cena jedného výtlačku je cca 20 Kč a je možné si doobjednať aj doteraz vydané čísla. Vydavateľ - mimochodom Slovák - každý výtlačok vlastnoručne podpisuje! Podľa toho je možno rozpoznať, či ide o pôvodný výtlačok vydavateľa alebo „iniciatívne“ vyrobenú kópiu.

V severočeskom meste Most je zase založený KLUB SBĚRATELŮ TELEFONNÍCH KARET. Klub má niečo vyše 20 členov a už druhý rok vydáva vlastný časopis s názvom KARTÁČEK. Tento rok vydali dve čísla v peknej grafickej úprave - i keď boli vyhotovené len jednoduchou tlačovou technikou. Jedno číslo má rozsah takmer 50 strán formátu A 4 a stojí okolo 25 Kč, pričom obsahuje rad zaujímavých článkov - aj „cezpoľných“ autorov. Záujemca o časopis alebo členstvo v Klube zberateľov telefónnych kariet sa môže obrátiť priamo na jednatela klubu - Radek Černý, ul. F.L.Čelakovského 1133, 434 00 Most, ČR, e-mail: cernyr@chemopetrol.cz.

Malé okienko telekartistu pripravil **Marián Jobek**

PREHLAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK - október 2000

Poradové číslo, dátum, miesta používania a text nápisu autor výtvarného návrhu a farba odtlačku pečiatky

01 ■ 1.10.2000 Košice 1: 70. MEDZINÁRODNÝ MARATÓN MIERU • KOŠICE • V.Gaál • Modrá

02 ■ 4.10.2000 Bratislava 1: VALNÉ ZHRMAŽDENIE MDZ EURÓPA / ICA EUROPE • F.Horniak • Čierna

03 ■ 9.10.2000 Banská Bystrica 1: AKADÉMIA UMENÍ VYSTAVUJE V POŠTOVOM MÚZEU / 150. VÝROČIE PRVEJ ZNÁMKY NA NAŠOM ÚZEMÍ • F.Horniak • Čierna

04 ■ 9.10.2000 Banská Bystrica 1: SVETOVÝ DEŇ POŠTY • F.Horniak • Čierna

05 ■ 9.10.2000 Blatnica pri Martine: UVEDENIE POŠTOVEJ ZNÁMKY • J.Urda • Čierna

06 ■ 9.10.2000 Košice 1: SVETOVÝ DEŇ POŠTY • F.Horniak • Čierna

07 ■ 12.10.2000 Bratislava 1: IV. ZJAZD KOZ SR / KOZ • F.Horniak • Čierna

08 ■ 16.10.2000 Bratislava 1: EKOTOPFILM 2000 • F.Horniak • Čierna

09 ■ 24.10.2000 Modra 1: (Bez textu - Uvedenie poštovej známky) • D.Kállay • Čierna

10 ■ 26.10.2000 Levoča 1: 165 ROKOV POŠTY • E.Labaj • Čierna

OPRAVA: V prehľade pečiatok za mesiac august 2000 (Zberateľ 10/2000, s.24) pri pečiatke DOBROFEST (Trnava 29.8.2000) nedopatrením došlo k zámene krstného mena autora. Správne má byť Juraj Šnirc. Autorovi i čitateľom sa ospravedľujeme.

Príležitostné kašety

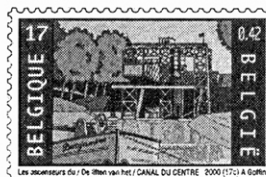
01 ■ 6.-14.10.2000 Madrid: SLOVENSKÁ POŠTA / EXPOSICIÓN MUNDIAL DE FILATELIA • F.Horniak • Čierna (používaná na Svetovej filatelistickej výstave ESPAÑA 2000 MADRID v Španielsku)

02 ■ 10.10.- 5.11.2000 Praha: SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY / POFIS / SLOVENSKÁ POŠTA • M.Činovský • Čierna (používaná pri otvorení výstavy tvorcov slovenských poštových známok v Slovenskom inštitúte v Prahe)

□ Pripravil Jozef Soukup

Oceľové zdvihadlo ako technická pamiatka

Všetky tri belgické komplexy stavieb - mestský dvor v Belginenhöfe, veľké námestie v Bruseli a zdvihadlá na Centrálnom kanáli - ktoré sú zapísané do knihy svetového dedičstva UNESCO, prináša v roku

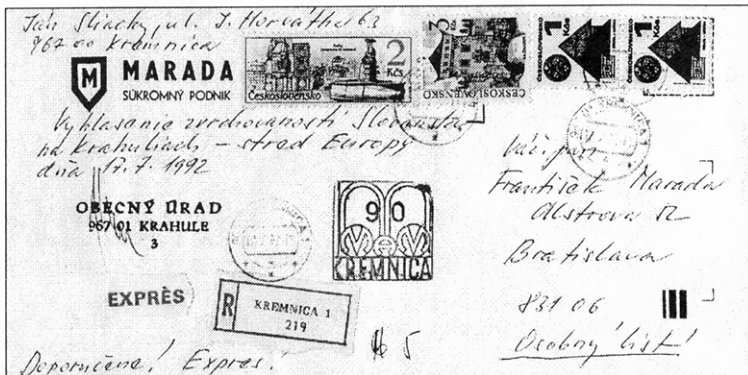
2000 vydaná séria poštových známok tejto krajiny. Po prvýkrát je na známke významná technická oceľová stavba sústavy zdvihadli na Centrálnom kanáli na rieke Maase postavená postupne v rokoch 1885-1917. Funguje nepretržite dodnes. Konštrukcia zariadenia tohto typu je považovaná za unikát □ Zc

VÝZNAMNÉ HISTORICKÉ MEDZÍKY SLOVENSKA A FILATELISTICKÝ MATERIÁL

Hodnotu filatelistického materiálu možno posudzovať z rôznych hľadísk. Spravidla vždy dominuje ich zberateľská hodnota, ktorá je najobjektívnejšia a určujúca pre zberateľskú prax. Ako vidieť z príspevku nášho čitateľa, filatelistický materiál môže mať hodnotu aj v iných veľmi zaujímavých súvislostiach. (R)

VYHLÁSENIE ZVRCHOVANOSTI SLOVENSKA

Dňa 17. júla 1992 bola na Krahuliach nad Kremnicou vyhlásená zvrchovanosť Slovenska. Pre Slovákov a Slovensko to bol významný deň, na ktorom som mal možnosť osobne sa zúčastniť. Pod dojomom príležitosti mimoriadneho historického významu a sviatočnej atmosféry, poslal som z tohto miesta štyri listové

zásielky. Vhodné poštové známky k tejto príležitosti neboli vydané, nebola vyhotovená a používaná ani príležitostná poštová pečiatka, preto som improvizoval ako sa dalo - v Krahuliach som získal odtlačok pečiatky a podpis starostu Obecného úradu, ďalej odtlačok kašetu KREMNICA / 90 modrej farby (ktorý sa pravdepodobne používal k inej, mne neznámej príležitosti) a chýbajúce atribúty som nahradil ručne písanými poznámkami o vy-

hlásení zvrchovanosti. Znamky na zásielkach boli opečiatkované dennou pečiatkou pošty Kremnica 1 a niektoré zásielky (expres doručene) boli v mieste určenia opečiatkované dennou pečiatkou (Bratislava 3, 18.7. 1992). Zo štyroch jedna zásielka sa stratila - žiaľ, tá najkrajšie frankovaná.

OTVORENIE VEL'VYSLANECTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V SRN

Dňa 15. júna 1993 bolo slávnostné otvorenie Velvyslanectva Slovenskej republiky v Spolkovej republike Nemecko v Bonne. Keďže som prispel istou sumou mariek na otvorenie velvyslanectva, bol som pozvaný na slávnostný ceremoniál, poriadany pri tejto príležitosti. Bola to pre mňa veľká česť a ako filatelistička chcel som túto udalosť aj nejakým spôsobom dokumentovať. Pri tejto príležitosti sa používali dve pečiatky so slovensko/nemeckým textom a so štátnymi znakmi SR a SRN. Použil som ich na materiáloch, ktoré som mal pri sebe k dispozícii.

Boli to dva zvláštne nálepne listy (ZNL) vyhotovené k voľbe a inaugurácii prezidenta M.Kováča 15. februára 1993 resp. 2. marca 1993. Okrem opečiatkovania ZNL som požiadal o autogram prezidenta M.Kováča, predsedu vlády J.Moravčíka, starostku mesta Bonn K.Novotnu a ďalších hostí na inaugurácii našej ambasády (jeden zo ZNL s uvedenými podpismi bol vydražený v aukcii KLIM v Brne). Mal som k dispozícii aj šesť poštových lístkov so známkom Kriváň, ktoré mali na ľavej strane prítače k voľbe a inaugurácii prezidenta SR M.Kováča a k 74.výročiu pohrebu generála M.R.Štefánika. Tieto lístky som nechal opečiatkovať v mieste vyhradenom pre odosielateľa a tri z nich som prelepil platnými nemeckými známkami a poslal domov na Slovensko (viď obr.na 2. strane obálky). Niektoré lístky sú tiež podpísané prítomnými hosťami - okrem iného aj poslancom P. Weissom a známym hudobníkom B. Warchalom, ktorý pri otvorení velvyslanectva dirigoval SF.

V oboch prípadoch som získal veľmi zaujímavé filatelistické materiály. □ František Marada

POŠTOVÉ SPRÁVY A FILATELIA

Je to už dávno, čo poštová známka na svojej 160-ročnej ceste zamenila svoju prvotnú funkciu za významný objekt kultúry a propagácie a stala sa predmetom najrozšírenejšej zberateľskej záľuby - filatelie. Nemožno poprieť, že k tejto jej kvalitatívnej premene prispeli práve zberatelia poštových známok, filatelisti. Pre nich, najmä však pre obchodníkov so známkami, redakcie masovopropagačných prostriedkov a zberateľské organizácie, poštové správy systematicky vydávajú informačné a propagačné časopisy, bulletin, skladačky, letáky či plagáty o pripravovaných a vydaných nových emisiách. Tieto tradičné materiály tvoria jadro propagačných prostriedkov takmer všetkých poštových správ i napriek tomu, že nastúpilo nové moderné médium, internet.

Poštové správy propagácii svojej produkcii známok, ale aj celín, FDC, pečiatok a ďalších vydávaných predmetov, venujú veľkú pozornosť. Niektoré z nich majú pre tieto účely perfektne vybavené osobitné oddelenia, prípadne celé podniky. V Európe mesačne vydávajú farebnými reprodukciami bohato ilustrované bulletin, s podrobným textom o nových známkach, príležitostných vydaniach, zobrazených námetoch na známkach a o auto-rozích výtvarných predlohách ako i prílohy na objednanie jednotlivých noviniek návrhov napríklad Belgicko, Francúzsko, Švédsko, Nórsko, Fínsko, Dánsko, Island, OSN a mnohé ďalšie krajiny. Texty sú obyčajne v 2 - 4 jazykoch a najčastejšie majú formát A 5. Vytlačené sú väčšinou na kvalitnom papieri s peknými farebnými reprodukciami a s nápaditou grafickou úpravou.

Je zaujímavé, že podobné veľmi pekne vybavené bulletin, hneď od prvých rokov svojej existencie vydávajú i nové štáty, ako napríklad Slovinsko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Estónsko i ďalšie. Niektoré štáty sú skromnejšie, ale aj ich 2 až 8 stranové farebné informácie sú tiež na patričnej úrovni (Taliansko, Portugalsko, Španielsko, Nemecko, Rakúsko, Grécko, Rumunsko, San Marino, Maďarsko atď.).

Podobne o svojich nových známkach informujú aj poštové správy mimoeurópskych štátov (napríklad Kanada, USA, Izrael, Venezuela, Brazília, Thajsko, Austrália, Južná Afrika, India a ďalšie). Väčšina poštových správ

týchto štátov vydáva vlastné katalogy známok a iného filatelického materiálu s farebnými vyobrazeniami známok a ponukovými informačnými textami a tlačivami na objednávky (napríklad Švajčiarsko, Švédsko, Nórsko, Kanada, Alandy, Faerské ostrovy, Irsko, Grónsko a i.). Časté sú propagačné i tematické zostavy známok k niektorým príležitostiam alebo časovým úsekom. Osobite sa takéto propagačné materiály vydávajú pri tzv. spoločných vydaniach 2-3 štátov, ktoré sa najmä v uplynulom desaťročí značne rozmišľovali.

Okrem informácií o nových vydaniach, poštové správy vydávajú pestrú paletu rôznych príležitostných vydání pre rôzne propagačné a reprezentatívne účely ako napríklad pre svoju prezentáciu na významných svetových a medzinárodných výstavách, medzinárodných veľtrhoch poštových známok alebo na kongresoch Svetovej poštovej únie (UPU) či pre podobné účely.

Filatelia, pravda, to nie sú len známky. Poštové správy vydávajú aj iné objekty filatelického záujmu určené len pre filatelistov. Aj ich propagácii poštové útvary venujú veľkú starostlivosť. Napríklad aj takou formou, akou to robí francúzska poštová správa - osobitnou strojovou propagačnou pečiatkou, ktorá je už vyše desiatky rokov v prevádzke na pošte filatelických služieb v Paríži a každý jej oddačok propaguje zberanie známok.

Pre Slovenskú poštu je práca na tomto úseku a charakteru nová. Začiatky sú však i tu slubné. Plagáty s vydanými známkami robia dobrú službu, ako aj vývesky a vitríny s novými známkami a inými filatelickými materiálmi na poštách (ako je to napríklad na pošte Bratislava 1 a iste aj inde), majú tiež svoj informačný i kultúrny význam. Nazdávam sa, že činnosť zahraničných poštových správ na tomto úseku SP pozorne sleduje a zvažuje zdokonalenie svojich služieb aj týmto smerom.

Novým prvkom v časopiseckej práci na úseku filatelie je, že k tejto oblasti zberateľstva - zatiaľ niekde len okrajovo, ale pozitívny trend to je - sa účelne pripájajú i príbuzné zberateľské záľuby, ako napríklad numizmatika, filokartia, telefónne karty. A bulletin, časopisy poštových správ, časopisy a obchodnicke informačné správy im venujú vo svojom obsahu trvalé miesto. Myslím, že to prospieva všetkým zberateľským odvetviám. Veď i tieto, tak ako filatelia, prispievajú k vzdelávaniu, ku kultúrnemu odpočinku a využitiu voľného času mladých i dospelých.

□ Severín Zrubec

FILATELISTICKÉ ETÚDY

NEÚRADNÉ PRÍTLAČE, ICH VZNIK A MIESTO VO FILATELII /4/

(dokončenie)

Problematiku neúradných prítláčí, podobne ako mnohé iné veci a javy, len veľmi ťažko možno vtesnať do nejakých strohých definícií alebo ju vymedziť do presných pravidiel či záväzných noriem. Nemôže sa nám to dobre podať jednak preto, že je súčasťou prostredia, kde je všetko v pohybe, kde sa všetko rýchlo mení a vyvíja. Potom aj preto, že neúradné prítláče sa z mnohých hľadísk zásadne odlišujú od oficiálne vydaných prítláčí a iných druhov predmetov zberateľského záujmu, ktoré sú vo filatelii prioritné a majú v nej aj dominantné postavenie. Preto sa nemôžu (nemali by sa) posudzovať stávajúcimi kritériami, ktoré sa vyvinuli a platia na tradičný, najmä klasický filatelistický materiál. Nový, od iných predmetov zberateľského záujmu odlišný materiál si vyžaduje, aby bol aj posudzovaný a hodnotený novými a svojej povahe adekvátnymi kritériami.

Práve od posudzovania neúradných prítláčí zo zberateľských hľadísk, od takéhoto ozrejmovania v čom majú (môžu mať) význam a prínos pre jednotlivých zberateľov, pre organizovanú filatéliu i širokú verejnosť, môžeme očakávať prvé odpovede aj na otázky o mieste a význame tohto druhu zberateľského materiálu vo filatelii.

■ Aký majú účel a význam neúradné prítláče?

V súčasnosti sa neúradné prítláče na obálkach a lístkoch, obyčajných alebo celinových, aerogramoch ale aj pohľadniciach či iných druhoch zásielok, vyhotovujú k rôznym spoločenským, kultúrnym a športovým udalostiam a jubileám, na pripomenutie významných dejateľov našej histórie, pamiatok, prírodných krás a iných zreteľných skutočností. Javia sa účelné na posielanie pozvánok a pozdravov z rôznych podujatí (výstavy, stretnutia, preteky a súťaže, pieteň a iné zhromaždenia, slávnostné akadémie, trhy a i.) aj ako vhodné propagačné a upomienkové predmety.

Osobitne vhodné uplatnenie nachádzajú na regionálnej a miestnej úrovni, kde do istej miery môžu nadväzovať na vydania poštovej správy a dopĺňovať ich v rozsahu a spôsobom, ktorú by centrálny spôsobom nebolo možné dosť dobre zabezpečiť z hľadiska organizačného, ale najmä efektívnosti. Dnes už spoločenský život nie je sústredený len do niekoľkých gigantických a centrálne riadených organizácií, ale sa atomizoval do menších,

prítom však početne veľmi mnohých a často odbivuhodne činorodých subjektov. Pri ich aktivitách, ktorých účastníkov často možno rátať už len na stovky, prípadne len na desiatky, neúradné prítláče sa môžu vhodne uplatniť - dajú sa vyhotoviť veľmi rýchlo a operatívne, v kvalite primeranej významu akcie a pomerne aj lacno, bez osobitných nárokov a veľmi často sa realizujú len na báze dobrovoľnosti, zo zánietenia, z lokálpatriotizmu alebo altruizmu.

Môžeme hovoriť však aj o inom pozitívnom a zo spoločenského hľadiska prospešnom význame, ktorý súvisí s neúradnými prítláčami. Napríklad úsilie o prípravu zaujímavého návrhu na prítláč alebo príležitostnú pečiatku organizátorov iniciuje k hlbšiemu spoznávaní súvislostí viazúcich sa k pripravovanému podujatiu či jubileu. V súvislosti s hľadaním vhodného námetu na prítláč obracajú sa na rôzne organizácie, prizývajú k spoluprácu ľudí, ktorí im môžu byť nápomocní, podstupujú rôzne, niekedy aj dobrodružstvom zavŕňajúce anabázy na hľadanie a štúdium archívnych, často zabudnutých a „prachom zapadnutých“ dokumentov. Pochopiteľne, stretávajú sa pritom nielen s rôznymi prekážkami ale aj so významným porozumením a pomocou, no neraz aj s odbivom a uznaním za svoju angažovanosť pri hľadaní svojich koreňov a zvyšovaní svojho národného povedomia a spoločenskej identity.

Pri podobných príležitostiach obyčajne je nefilatelistická verejnosť prekvapená, že okrem často medializovaných príhod okolo najzávadnejších známkových rarít a veľmi špecifických pravidiel a hodnotových kritérií, ktorým navyše len máloktorí laik rozumie, môže mať filatelia aj takúto spoločensky významnú dimenziu. Lepšie ohlasu verejnosti si už filatelia ani nemôže priať a bolo by chybou, ak by sa nemali vziať do úvahy.

Neúradné prítláče veľká časť filatelistov však odmieta ako „nefilatelistický materiál“ a táto antipatia je dávaná najavo rôznymi formami od ignorovania až po návrhy neúradné prítláče „postaviť mimo zákon“, teda mimo rámec filatelie.

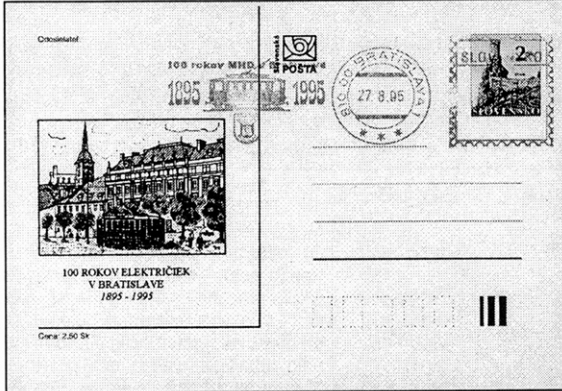
■ Sú alebo nie sú predmetmi filatelistického záujmu?

Sú, aj nie sú. Túto „šalamúnsku“ odpoveď je potrebné veľmi jednoznačne ozrejmiť. Najprv si povedzme prečo nie sú.

Skutočnosť, že prítláč vyhotovila pošta ako oprávnená inštitúcia na vydávanie poštových cien a predmetom filatelistického záujmu sú oficiálne vydané poštové ceny, neúradné prítláče sa medzi ne zaradovať nedajú a ani by sme sa o ich zaradenie usilovať nemali. Nemali by sme miešať hrúšky s jablkami, ako sa hovorí. Toto osobitne platí pre zbierky a exponáty podľa stávajúcich filatelistických pravidiel a noriem, ktoré spravidla nazývame ako tradičné a majú dominantné postavenie aj v medzinárodnej rovine, ktorých vrcholným predstaviteľom je Medzinárodná filatelistická federácia (FIP) a ňou prijaté zásady hodnotenia. Tie, pokiaľ sú platné a neodporujú nášmu presvedčeniu, mali by sme vždy číť a rešpektovať.

Snaha výskyt neúradnej prítláče ako filatelistického materiálu v súťažných exponátoch nejakým spôsobom obhájiť a vysvetliť, môžeme považovať za sympatické, ale

nie príliš vhodné. V diskusii zaznel názor aj v takejto podobe: „Pokúsím sa objasniť, ako by som postupoval pri hodnotení neoficiálnej prítláče v exponáte. Rozhodujúci je vzťah libreta (popisu) exponátu a celiny s prítláčou. Pokiaľ sa libreto vzťahuje na vytlačenu známku, resp. jej námet alebo príležitostnú pečiatku, ktorou je známka opečiatkovaná, je všetko v poriadku. Prítláč, ktorá spravidla námetovo súvisí práve s použitou príležitostnou pečiatkou, nie je na prekážku, pokiaľ nepôsobí rušivo na celkový vzhľad celistvosti. Jedným dychom treba dodať, že v takomto prípade juryman posudzujú danú prítomnosť prítláče tak, akoby bola bez prítláče - inak povedané prítomnosť prítláče nijako neovplyvňuje hodnotenie exponátu...“ [6].

Prítláč vyhotovená pomocou scannera

Proti podobnému postoju jurymana nemožno nič namietat až na to, že v každom prípade treba neúradnú prítláč ako takú v súťažnom exponáte považovať za rušivý prvok a tým vždy zohráva len negatívnu rolu - ak už nepovie, že je zavádzajúca. Navyše, u jurymanov neúradné prítláče spôsobujú to, že po zistení ich výskytu o exponáte si utvoria nepriaznivý „prvý dojem“, ktorý sa potom občasne odrazí aj pri prideľovaní bodov.

Súčasný trend hodnotenia exponátov na medzinárodných filatelistických výstavách nezaraďovanie neúradných prítláč len potvrdzuje, dokonca ide sa ďalej a ani ilustratívne prvky na celinách a celistvostiach, ktoré vyhotovili oficiálne poštové správy, v súťažných exponátoch nie sú vítané. Napríklad o skúsenostiach námietového jurymana z nedávno uskutočnenej výstavy HUNPHILEX sme si mohli prečítať aj nasledovný postreh:

„Pri exponátoch, ktoré na medzinárodných výstavách, ale i nižšieho rangu získali zlaté medaile, bolo nápadné, že v nich nebolo vidieť ilustrované obálky prvého dňa vydania. Medzinárodní jurymani sú na ne vyslovene alergickí, nech už sú aj doporučené alebo poštou prepravované, pretože ich považujú za umelo vyrobené...“ [7]. Kto teda chce na podobných vrcholných výstavách uspieť, mal by sa týchto rád pridržiavať.

Ostáva ešte šanca, aby sme mohli povedať áno - že neúradné prítláče môžu byť aj predmetmi filatelistického záujmu? Určite! Jednak, filateliu netvoria len vrcholné

medzinárodné súťažné výstavy a jednak nikde nie je napísané, že sa nemôže vystavovať a súťažiť aj inak, nielen podľa FIP-ovských pravidiel a zásad. Napríklad ani šport netvoria len olympiády a majstrovstvá sveta a, keď už sme pri športe, aj tam môžeme vidieť prudký vývoj dopredu, keď stále vznikajú nové a nové disciplíny a následne aj nové súťaže. Možno, že aj pre zbieranie neúradných prítláč sa časom vykrystalizujú pravidlá i hodnotiace kritéria, zodpovedajúce ich povahe a významu. O tom, že aké, dnes je možno ešte predčasné hovoriť. Možno to bude v rámci formujúcej sa Otvorenej triedy alebo v rámci naznačenej Filatelickej histórie (Philatelic History) a možno, že kdesi celkom inde a inak. Alebo čakáme na to, že nám „niekto z hora“ dá pokyny ako na to, či čakáme na to, že niekto urobí najťažšie prácu a my sa potom pohodlne pridáme?

Všetko bude záležať len na tom, čím budú vedieť neúradné prítláče filatelistickú i širokú verejnosť oslovit. Otázkou, či neúradné prítláče nadobudnú väčší význam a uznanie alebo budú len vegetovať na periférii filatelie a zaniknú, vo veľkej miere majú v rukách ich tvorcovia - aké ciele budú prezentovať, na akej úrovni ich dokážu vyhovotovať, ale aj ako seriózne budú postupovať pri ich propagácii, možnosti ich získavania vrátane tvorby ich cien. Pozitívnych, ale, žiaľ, aj negatívnych príkladov je dost. Žiada sa, aby sebedovomejšie vystupovali a neostýchali sa energetickejšie presadzovať svoje názory a nenechávali sa odradovať tými, ktorí voči neúradným prítláčiam nie sú priaznivo naklonení a naopak, svoje tvorčie zábery realizovali tak, aby na kritiku a výhrady nezadávali príčinu.

Na záver ešte poznámka: V každom prípade je dobré, ak si zberateľská verejnosť neúradné prítláče všima, vyjadruje sa k nim a netvári sa ako keby tu neboli. Ony tu sú a prudko sa rozvíjajúca technika nám naznačuje, že za krátky čas môžu zohrávať v komunikácii medzi ľuďmi veľmi významnú rolu. Počítače, scanner, kvalitné tlačiarne, internet a iné podobné vymoženosti, fungujúce možno ešte na vyššej úrovni ako dnešné, stanú sa zkrátka samozrejmiými súčasťami našich domácností, akými sú dnes napríklad televízor alebo telefón. A všetko to môže dať aj filateliu nové krídla. Mali by sme na to myslieť - aby sa nestalo, že síce nové a krásne krídla budeme mať, ale pre ideály naše srdcia nebudú vedieť horieť a vzlietnuť sa už ani len nepokúsime. □ V. K. Németh

Literatúra

- [1] Špaček Jaroslav, doc. Ing., CSc.: Katalóg privátnich pŕitŕskú na ŕeskoslovenských a ŕeských celinách 1945-1996, FILATELIE TROJAN, Praha 1997
- [2] Švarc František, Dr.: Svět filatelie, NADAS, Praha 1982
- [3] Clarke Arthur: Fantázia vedy, PAS č.22 / 1966, str.34
- [4] Dvořáček Ladislav, Ing.: AUSIPEX 84, Filatelie 1984/24, s.744-747
- [5] Lužák Ivan, Ing.: Inventúra podľa Michel, Zberateľ 2 / 2000, s.14
- [6] Bachratty Mirko, Ing.: Ad: Prítláče, Zberateľ 2/1999, s.14
- [7] Kallós Péter: Námety na HUNPHILEX-e, Bélyeg világ / 2000, s.15

CELISTVOSTI ROZPRÁVAJÚ

T-PORTO DOPLATNÉ

(dokončenie z minulého čísla)

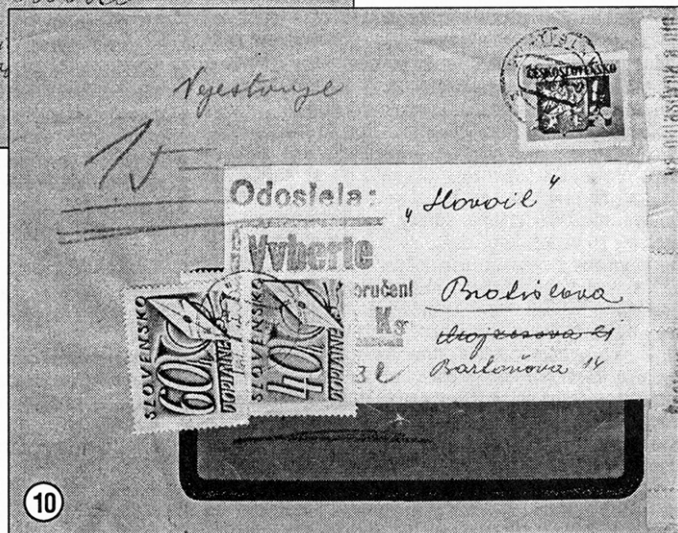
Obr. 8 ■ Pri bežnom zúčtovaní doplatného platilo, že dodacia pošta ho vymáhala od adresáta. Dokazovala to aj pečiatka dodacej pošty na doplatnej známke. Na ukážke vidíme, že doplatná známka bola znehodnotená pečiatkou podacej pošty, takže doplatné bolo vymáhané od odosielateľa. Tento list bol zaslaný Ministerstvu obchodu v Prahe. Keďže mal vyššiu hmotnosť, pošta ho zafazila doplatným, ktoré

poštami adresáta a odosielateľa, dostali medzi zberateľmi názov „kyvadlové listy“.

Obr. 9 ■ Medzi známe doplatné provizórium patrilo použitie výplatných známok Košického vydania, najmä hodnoty 2 K s gumovou pečiatkou DOPLATNÉ. Toto provizórium sa používalo iba v Košiciach v druhej polovici roku 1945. Na ukážke je nevyplatený list odoslaný z Bratislavy 28.7.1945 do Košíc. Tu bol 3.8.1945 zafazovaný dvojnásobným doplatným 4 K podľa vtedy platnej sadzby. Na zúčtovanie doplatného boli provizórne použité dve známky 2 K Ko-

však Ministerstvo nebolo ochotné uhradiť. Na základe dohody s poštou Ministerstvo si vybralo obsah listu, čo potvrdilo pečiatkou na obálke. Potom pošta Praha 1 vrátila prázdnu obálku podacej pošty Lipník na Bečovu a táto zúčtovala doplatné od odosielateľa. Ako potvrdenie, že doplatné bolo uhradené, vrátila táto pošta obálku s doplatným do Prahy. Podobné listy s doplatným prichádzajúce na vyššie štátne úrady, sa vyskytovali častejšie. Keďže pri zúčtovaní doplatného absolvovali niekoľko ciest medzi

šického vydania označené gumovou pečiatkou DO-PLATNÉ. Zberateľom sa podarilo zistiť, že pošta Košice 1 toto provizórium používala ako výpomoc pri nedostatku doplatných známok, bez predbežného schválenia prevádzkového oddelenia bývalého Povereníctva SNR pre pošty a telegrafy.

Obr. 10 ■ Ak nie je možné z akéhokoľvek dôvodu doručiť listové zásielky adresátovi, vracia ich pošta odosielateľovi. Stáva sa, že na takejto zásielke nebola uvedená jeho adresa. Na jej vypátranie postúpi pošta zásielku tzv. Ohlasovne a úložne, kde list úradne otvorila. Po zistení adresy odosielateľa vráti mu pošta list a doplatnými známami si vyúčtováva poplatky spojené s touto manipuláciou. Na ukážke je list odoslaný z Ohlasovne a úložne v Bratislave späť odosielateľovi po zistení jeho adresy. Na ústrižku, prilepenom na obálku, je uvedený zistený odosielateľ a gumová pečiatka s textom: „Vyberte pri doručení ... Ks“. V tomto prípade ide o jednoduché doplatné 1 K. Toto doplatné bolo zúčtované slovenskými doplatnými známami, ktoré zostali v platnosti až do 31.7.1947.

Obr. 11 ■ Ukážky pre tento článok sú zamerané na staršie obdobia, lebo sú oveľa zaujímavejšie ako tie novšie. Zo súčasnosti, resp. nedávnej minulosti, uvádzame aspoň jednu ukážku. Je to náhradná baliková sprievodka, na ktorej pošta Malacky zúčtovala sumu 6 Kčs doplatnými známami. Použité sú tu doplatné známky z troch emisií doplatných známok vydaných od roku 1946 □ **Jozef Čížek**

Literatúra:

- [1] Karásek J., Ing. a kol.: Monografie československých známok, 4.díl - Známky doplatné a spěšné, POFIS / SČSF Praha 1986
 [2] Čížek J.: Doplatné na území Československa, Filatelistické state ZSF č.29, Bratislava 1989

Letic, ktorý sa vracítil...

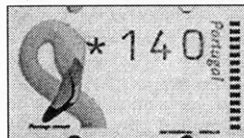

Tvár priekopníka francúzskeho letectva, skvelého pilota diaľkových tratí a spisovateľa Antoineta de Saint-Exupéryho poznáme z viacerých francúzskych poštových známok. Preslávili ho lety na tratiach do Afriky, Ameriky i Ázie. Ako spisovateľ napísal slávnu knihu pre mládež Malý princ a opísal aj svoje lety (Posol juhu, Nočný let, Zem ľudí). V rokoch II. svetovej vojny slúžil vo francúzskej armáde ako vojnový letec. Po jednom štarte jeho stíhacej letky z Korziky - 31. júla 1944 - sa z letu nevrátil. Francúz si svojho hrdinského letca a spisovateľa pripomenuli vydaním známky v júni tohto roku pri 100. výročí jeho narodenia. Znáмка (3 franky) sa líši od predchádzajúcich oficiálnych portrétových známok. Je to zaujímavá kresba jeho tváre s lietadlom a jeho podpisom, ktorého autorom je výtvarník J.Prunier □ Zc

Portugalské automatové známky

Nemožno poprieť, že po Nemecku a Švajčiarsku priekopníkom na úseku zintenzívnenia výzoru automatových známok i pre zberateľské účely je Portugalsko. Po lodiach, dostavníckoch a remeslách sa v septembri 2000 dostali na portu-

galské automatové známky vodné vtáky riek a morských pobreží tejto krajiny. Je to atraktívny doplnok k príležitostným

známkam na túto tému - dve série automatových známok prinášajú obrazy hlavy divjej kačice a plameniaka. Zvláštnosťou portugalských automatových známok je, že záujemca si nemôže pri ich používaní zvoliť akúkoľvek hodnotu poštového poplatku, ale len 4 najpoužívanejšie hodnoty. Pri divjej kačici je to 50, 95, 100 a 140 eskudov, pri plameniakovi 50, 85, 100 a 140 eskudov. Dve nižšie hodnoty sú v oboch emisiách určené pre vnútroštátnu, dve vyššie hodnoty pre medzinárodnú korešpondenciu. Autorom oboch kresieb je grafik J.Projecto, tlač je viacfarebný ofset □ Zc

Jubileum zrovnoprávnenia

Začiatok 20. storočia bol významným obdobím nielen pre rozvoj priemyslu v Kanade, ale aj pre úsilie zrovnoprávnenia mužskej a ženskej práce v robotníckych povolaniach v tejto krajine. Znáмка, ktorá vyšla 1. septembra 2000 na počesť tohto sociálneho úspechu boja kanadského robotníctva (autor návrhu P.Hodgson), symbolizuje rozvoj priemyslu v Kanade i ocenenie žien v radoch robotníckych povolani. □ Zc

ERNST ZUMSTEIN (1880-1918)

Filatelista - odvodené od *philos* (priateľ) a *ateleia* (oslobodenie od poplatkov) - je pravdepodobne ešte vždy celosvetovo najrozšírenejším trávením voľného času, a to už viac ako 150 rokov. Spôsob zbierania poštových známok sa v priebehu času menil, ale princíp zostal stále rovnaký. Dnes je takmer nevyhnutná špecializácia alebo obmedzenie na niekoľko vydavateľských krajín alebo námetov. Žiaľ, iba nemožno sa zaoberať aj fascinujúcim pozadím zbierania týchto poštových cenín. Pritom slávne známky, ale aj známi zberatelia, obchodníci a dokonca aj falšovatelia, ponúkajú mnoho zaujímavého materiálu.

A práve z týchto dôvodov zaviedol informačný časopis Švajčiarskej pošty DIE LUPE vo svojom 4. tohtoročnom čísle novú pravidelnú rubriku. Reminiscencie zo sveta filatelie majú pomôcť hlbšie poznať poštové známky a ešte lepšie rozumieť ich fascinácii. Na začiatok predstavili domácu osobnosť, ktorá ešte aj dnes je pre mnohých pojmom: Ernsta Zumsteina. Ktorý zberateľ by nepoznal katalógy ZUMSTEIN ŠVAJČIARSKO/LICHTENŠTAJNSKO, ŠVAJČIARSKO-SPECIÁL, CELINY a ešte donedávna aj EURÓPA A-Z? Kto bol však E.Zumstein, ktorého meno sa nachádza na týchto publikáciách?

Je o ňom známe, že sa so známkami zaoberal od svojej ranej mladosti. Po ukončení obchodného vzdelania a po vtedy bežných praktikantských rokoch (o.i. v Londýne), krátko po svojom návrate v roku 1905 založil v Berne burzu poštových známok. V nasledujúcich rokoch získaval známe veľké zbierky a postupne sa stávalo do stále väčších obchodných priestorov. Už začiatkom roku 1907 začal vydávať PHILATE-

LISTISCHE BÖRSENNACHRICHTEN, v roku 1909 bol jeho názov zmenený na SCHWEIZ. PHILATELISTISCHE NACHRICHTEN a v roku 1915 na BERNER BRIEFMARKENZEITUNG, ktorý vychádza dodnes.

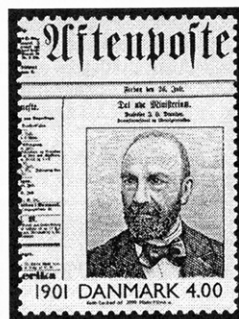
Obzvlášť úspešný bol rok 1910: E.Zumstein nielenže vydal prvý SCHWEIZERISCH EUROPA-KATALOG, ale

významne sa podieľal na úspechu veľkej medzinárodnej výstavy poštových známok. Celková hodnota vystavených exponátov - vrátane prvý raz vystavenej časti zbierky anglického kráľa - dosiahla na ten čas horentnú sumu vyše 5 mil. CHF.

Vypuknutie prvej svetovej vojny v roku 1914 znamenalo pre firmu a nakladateľstvo výrazný medzík. E. Zumstein reagoval rýchlo a prestal svoj obchod takmer výlučne na obchod so známkami štátov vedúcich vojnu. Jeho katalógy vojnových známok a osobitný album našli veľkú odozvu, urobili meno Zumstein známym v celej Európe a zabezpečili úspešnému filatelistovi, nakladateľovi a obchodníkovi pevné miesto v galérii vynikajúcich osobností. Skoré úmrtie (chriпка) zakladateľa firmy v júli 1918 znemožnilo uskutočnenie jeho ďalších plánov a znamenalo ťažkú stratu pre švajčiarsku filateliu.

□ Ivan Lužák

20. STOROČIE A DÁNŠKO

Je prekvapujúce, koľko a s akou pestrosťou boli vydané poštové známky začiatkom roku 2000 - často tiež mylne označovanom za začiatok nového milénia. Aj Dánsko si dovolilo spätný pohľad na končiace storočie a venovalo mu 16 známok rozdelených na 4 časti a 4 tematické okruhy: Významné titulné stránky dánskych tlačových médií, osobitné novinové ilustrácie alebo karikatúry, dánske filmy so známymi hercami a významné medzníky vo sfére komunikácie.

Prvá časť emisie bola vydaná 12.1.2000 s témami z obdobia rokov 1901-1914: Titulná strana novín Åftenposten z roku 1901 (4 Kr), karikatúra prvého sociáldemokratického primátora Kodane Jensena (4.50), plagát so záberom z dánskeho filmu Priepasť (5.25) a zavedenie telefónu v Kodani (5.75). Druhá štvorica známok, ktorá bola vydaná 9.5.2000, obsiahla roky 1915-1933 a sú venované volebnému právu žien, tzv. Kanslergadskému kompromisu a založeniu dánskeho štátneho rozhlasu. Tretia časť série bola vydaná 23.8.2000 a dokumentuje podpis kapitulácie Nemecka (1945), nový pozemkový zákon (1953), dánsky film Café Paradis (1950) a prvé vysielanie dánskej televízie (1951). Štvrtá časť emisie vyšla 8.11.2000 a je venovaná posledným trom desaťročiam 20. storočia.

Spolu s poslednou časťou emisie bol vydaný aj tlačový list so všetkými 16 hodnotami.

□ Ivan Lužák

SLOVENSKÉ NÁMETOVÉ EXPONÁTY v roku 2000

Námetová filatelia patrí k hlavným prúdum filatelie ako zberateľstva a širokpopulárneho hobby. Jej úroveň je zrkadlom práce celého ZSF, záujmových združení a tisícok zberateľov, viac či menej zanietených pre filateliu. Najvyšším vrcholom ľadovca sú výstavné exponáty a ich vystavovanie. Pozrieme sa, čo sa v tejto oblasti udialo v roku 2000 a aký je potenciál pre ďalšie roky.

V oblasti vystavovania sa na prvý pohľad javí námetová filatelia veľmi úspešnou, pretože na viacerých aj svetových výstavách dosiahli práve námetové exponáty veľmi dobré ocenenia. Keď sa však na tieto výsledky pozrieme bližšie, zistíme, že najvyššie ocenenia získali dva exponáty P. Osuského (Pre slávu športu - Coubertinove roky 1894-1925 a Pre slávu športu - Coubertinovi dedičia 1925-1945), ku ktorým sa v tomto roku podarilo prepracovať exponát V. Jankoviča (Cyklistika - svet pedálov). Exponáty P. Osuského boli vystavené súťažne na výstavách OLYMPHILEX 2000 (PZ) a ESPAÑA 2000 (VPZ) - obe FIP, Brno 2000 (VPZ + VC) - FEPA a SLOVOLYMPHILA 2000 (VPZ + Cena výstavy a VPZ). Exponát V. Jankoviča bol vystavený súťažne na výstavách STAMP SHOW 2000 (PZ) a OLYMPHILEX 2000 (VS) - obe FIP a WIPA 2000 (PZ) a BRNO 2000 (PZ) - obe FEPA.

Ako sa však zdá, ďalší, v minulosti úspešný FIP exponát nestora námetovej filatelie S. Zrubca (Dnes sa točia rotačky), definitívne ukončil svoju vystavovateľskú púť a podľa slov autora sa stal súčasťou knižnice v Trnave, kde ho možno na požiadanie zhladnúť. Aj to je jedna z možností ako zachovať celoživotné úsilie pre ďalšie generácie. Na druhej strane si nejjeden zberateľ povzdychne nad nemožnosťou (aspoň potenciálne) získať niektoré z výnimočných materiálov, ktoré tento exponát obsahuje. Takže bilancia po roku 2000 je - tri námetové FIP exponáty.

Ďalšie exponáty, ktoré majú vysoké ocenenia na domácich výstavách, sa buď na medzinárodné výstavy nedostali, alebo dokonca ani o vystavovanie nežiadali (V. Baluška, O. Gáfa, J. Kuběnka, E. Lechnerová, Ján Nyéki, E. Pavlačka, L. Weigner). Výnimku tvoria snád len exponáty A. Urmského a M. Jobeka, ktorým sa podarilo dostať na veľmi kvalitne obsadenú a kvalitnou jury hodnotenú FEPA výstavu Brno 2000. V čom je chyba? V nekonceptčnosti práce ZSF a ďalších organizácií? V slabom kredite slovenskej filatelie? V slabom lo-bizme? V nezáujme vystavovateľov? Alebo v nízkej kvalite exponátov? Odvážim sa tvrdiť, že vo všetkých uvedených aspektoch má slovenská (námetová) filatelia vážne slabiny a že všetky navzájom silne súvisia. Preto nebude ľahké dosiahnuť nápravu. Napríklad, čo sa týka kvality exponátov, musíme si zvyknúť na to, že čo je dobré až veľmi dobré u nás, nemusí byť dokonca ani priemerné na medzinárodnej úrovni.

Samostatnou kategóriou sú športové exponáty, ktoré sa aj vďaka sponzorstvu SOV a neúnavnej snahe E. Smažáka a P. Osuského, dostali na viaceré medzinárodných výstav (STAMP SHOW 2000 a ESPAÑA 2000 - obe FIP, WIPA 2000 a Brno 2000 - FEPA), ba dokonca až 6 exponátov aj na FIP výstavu OLYMPHILEX 2000. Tu síce boli štyri z nich zaradené (len) do podnetnej triedy (E. Smažák - Házdaná, I. Bánas - Jazdecký a dostihový šport, J. Maniaček ml. - Ľadový hokej

a M. Osuský - Futbalové spomienky na XX. storočie) a v tvrdej konkurencii dosiahli relatívne nízke bodové hodnotenia, ale už len účasť na výstave najvyššieho rangu je pre viaceré z nich úspechom, a dúfame, aj vzpruhou do ďalšieho rastu. Trochu smutným hrdinom je F. Sopko a jeho exponát Hry z Olympie, ktorý sa nekvalifikoval na prestížnu výstavu OLYMPHILEX 2000 v Sydney a to aj vďaka tomu, že F. Sopko namiesto nadháňania medailí zvolil cestu hodnotenia exponátov ako člen jury (doma i v zahraničí) za čo mu patrí oprávnené veľká vďaka. Veď všetci vieme, že nielen prítomnosť kvalitných exponátov, ale aj prítomnosť jurymanov je podmienkou akceptovania našich exponátov na medzinárodnej úrovni, čím sa nepriamo zvyšuje, ak nie ich hodnotenie tak aspoň ich kredit a hlavne informovanosť o ich špecifikách.

Práve SŠOSF dokazuje, že ak sa chce, vie sa pracovať systematicky a dajú sa dokonca získať aj finančné prostriedky. V tomto môže byť vzorom hlavne ZSF. SŠOSF podporilo vznik veľmi silného segmentu námetových exponátov so športovou tematikou (P. Osuský, V. Jankovič, E. Smažák, I. Bánas, J. Maniaček ml. a M. Osuský, F. Sopko, O. Piszton, M. Linder, J. Gál, Š. Čuchran, I. Smida). Je to jednak zásluhou priekopníckych prác P. Osuského na poli vystavovania a publikovania, jednak silnou komunitou, ktorá podnietila vznik životaschopnej SŠOSF pri SOV a tiež vďaka sponzorstvu SOV a úspešnej snahe (hlavne E. Smažáka) organizovať v olympijských rokoch špecializovanú výstavu. Na tej tohtoročnej SLOVOLYMPHILA 2000 sme mali možnosť vidieť niekoľko staronových alebo úplne nových exponátov (M. Linder - Šerm, I. Smida - Moskva olympijská, Š. Čuchran - OH Moskva 1980, N. Feiner - OH Mníchov, J. Gál - Box, R. Heldák - Niektoré disciplíny novodobých OH), z ktorých niektoré môžu postupne vyrásť na kvalitné prezentácie.

Abý sme boli objektívni, naše výsledky a počet exponátov sa musia hodnotiť nielen v absolútnych číslach, ale aj v relatívnych, napríklad v prepočte na počet obyvateľov. Tu patríme, aj podľa slov P. Osuského, skutočne k svetovým veľmociam. Treba to však brať samozrejme s rezervou, lebo číslo tri, čo je počet FIP exponátov, ešte nie je štatisticky hodnoteným údajom. Ale pravdou zostáva, že patríme medzi nadpriemeri.

Na druhej strane sa musíme spýtať, ako to vyzerá s budúcnosťou. Vyrastajú ďalšie exponáty, ktoré majú potenciál stať sa exponátmi najvyššej úrovne? Tu sa mi tlačí do pera odpoveď: NIE. Ale budem len rád, ak budem zlým prorokom. Na dosiahnutie vysokej úrovne totižto nestačí len vyberať bežný materiál, ale prezentovať aj niečo menej bežné až výnimočné. A takéto materiály sú v témach, ktoré majú naši zberatelia vybrať, mimo dosah bežného zberateľa. Preto treba získať materiály z medzinárodných aukcií, filatelistických búr, medzinárodnej filatelickej výmeny a pod. a neustále sa vzdelávať. A to už je iná otázka, nielen otázka chcenia a schopnosti. Alebo si zvolím menej frekventované témy, kde je vhodného materiálu dostatok.

Takže odpoveď znie: Na Slovensku máme v súčasnosti 3 námetové FIP exponáty a okolo 10 exponátov, ktoré majú na to dosiahnuť v najbližšom období vysokú "národnú" úroveň, ale zatiaľ žiaden, ktorý by mohol v krátkej dobe dosiahnuť úroveň európsku alebo dokonca svetovú. A to bude mať ešte V. Jankovič čo robiť, aby sa na dobytých pozíciách udržal, lebo ako sa v Londýne na STAMP SHOW 2000 vyjadril FIP juryman G. Morilli, dosiahnutý úspech je pekný, ale treba ho skutočne potvrdiť a zvýšiť počet bodov, aby zaradenie medzi pozlátene exponáty bolo trvalé (exponát na výstavách STAMP SHOW 2000 a WIPA 2000 získal PZ s minimálnym

počtom bodov 80 a následne na výstave OLYMPHILEX 2000 získal VS počtom 76 bodov).

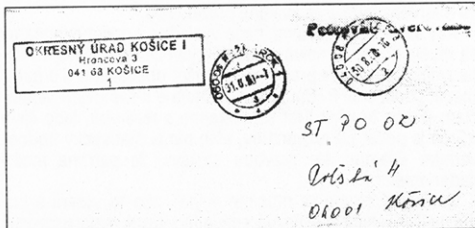
Ďalších námetových exponátov svetovej úrovne zatiaľ niet a neodvážim sa tvrdiť, či niektorý z dobrého priemeru má ambície a potenciál dostať sa na európsku prípadne svetovú úroveň.

Čo sa týka nových exponátov, svoje postavenie potvrdil exponát J. Kuběňka - Čaro zvané perfiny, ktorý však ešte podobne, ako väčšina ostatných nemá možnosť svojej kvality potvrdiť na kvalitnej výstave medzinárodnej úrovne. To isté platí aj o exponáte O.Gátu - Pošta v dejinách Európy, ktorý už v minulosti získal na slovenských výstavách MPZ aj VPZ.

Ku kompletnej štatistike uvedme, že v roku 2000 evidujeme 74 námetových exponátov, ktoré boli vystavené v rokoch 1996-2000 aspoň na jednej výstave a teda ich môžeme rátať medzi "živé" námetové exponáty. Z toho však viaceré boli behom uvedeného obdobia prebudované alebo zmenili názov, takže môžeme hovoriť o zhruba 60 - 65 "živých", reálne vystaviteľných námetových exponátoch. Pre úplnosť ešte uvedme, že v roku 2000 bolo vystavených 27 námetových exponátov. □ **Vojtech Jankovič**

Údaj PSČ v adrese

Nejasne napísané poštové smerové číslo v adrese na obyčajnej listovej zásielke podanej na pošte Košice 8 dňa 30.8.2000 a určenej na doručenie v Košiciach spôsobilo, že operátor na automatickej triediacej linke listových zásielok v Košiciach zásielku nasmeroval do Kežmaruku (zámena nejasne napísanej číslice 4 za 6). Pošta Kežmarok 1 dala na zásielku odtlačok dennej pečiatky s dátumom 31.8.2000 a list vrátila do Košíc, kde bol následne doručený.

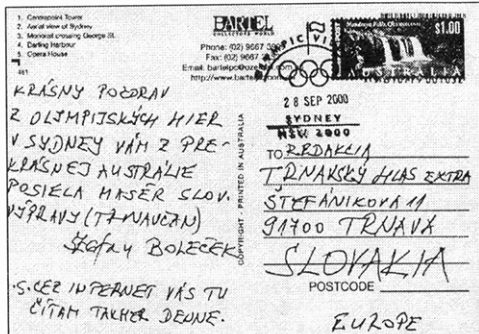
I táto celistvosť dokladuje oprávnenosť požiadavky Slovenskej pošty na správne a čitateľné uvádzanie adresných údajov vrátane poštových smerových čísel a ich vplyv na správnosť a rýchlosť doručenia poštových zásielok □ des

Zatúlaný lístok Zberateľa

Zatúlané listové zásielky sú vždy predmetom záujmu filatelistov. Takéto „príbehy“ sú často prezentované aj na stránkach tohto časopisu. V tomto prípade sa poštová zásielka práve časopisu Zberateľ stala majiteľkou „túlavých topánok“. Ide o lístok napísaný 1.2.2000. Adresátovi do Spišskej Novej Vsi bol z Bratislavy odoslaný 2. februára 2000. V tom čase v Bratislave už bola v prevádzke triediaca linka. Podľa oranžových čiarových značiek situovaných na spodnej strane lístka možno usudzovať, že aj tento lístok prešiel touto linkou. Potiaľ by všetko bolo v poriadku, ale na lístku sú dve pečiatky. Kým prvou je „odosielacia“ pečiatka pošty Bratislava 022, druhou je pečiatka pošty v Humennom (066 01), a to zo 4. februára 2000 (nebyť toho, že lístok bol naozaj doručený vo februári t.r., podľa toho, čo sa dá prečítať z odtlačku pečiatky, by to mohol byť napríklad 4. júla 1999).

To dokazuje, že lístok do Spišskej Novej Vsi „došiel“ cez Humenné. Je to o to paradoxnejšie, že spomenutá bratislavská pečiatka pošty 022 je doplnená známym textom „Používajte správne PSČ“ (žiaľ, vzhľadom na charakter 1-korunovej známok tento text nie je dobre čitateľný, preto ho ani nereprodukujeme). Ako vidieť, ani správne a čitateľne napísané PSČ, ba ani moderná triediaca linka ešte nezaručujú, že poštová zásielka dôjde do cieľa bez blúdenia □ **MKR**

Pečiatka z olympijskej dediny

V prílohe Zberateľa č.9/2000 bola z pera predsedu SSOŠF SOV dr.P.Osuského olympijská emisná politika austrálskej poštovej správy podrobená združujúcej kritike. Pre množstvo vydaní - právom. A tak sa zdá, že našim zberateľom budú austrálske olympijské známky zväčša chýbať, lebo skompletizovanie zbierky bude z finančných dôvodov nemožné...

Dokumentovaniu sydneyjskej olympiády potom v exponátoch dopomôžu aj poštové pečiatky zo zásielok našich športovcov a členov slovenskej výpravy na OH ubytovaných v olympijskej dedine. Samozrejme, že môžu byť skutočným skvostom, ako napríklad predkladaná užka - navyše ak je od maséra našej dvojnásobnej striebornej medailistky Martynty Moravcovovej. □ **Ján Mička**

Jedna slávnosť a dve pečiatky?

Dom Európy, Arcibiskupský úrad Bratislava-slovak-trnavskej arcidiocézy a Hlavné mesto SR Bratislava pod záštitou vrcholných štátnych orgánov pripravili pri príležitosti doplnenia zvonov v katedrále sv. Martina Slávnosť zvonov - posolstvo zjednotenej Európy, ktorá vyvrcholila v sobotu 11. novembra 2000. Slovenská pošta k Slávnosti zvonov operatívne vydala poštový lístok s prátláčou (CDV 52) a príležitostnú pečiatku. Strelot som sa však s poštovými lístkami, ktoré sa od seba líšia rozmermi odtlačkov príležitostných pečiatok: Na jednom lístku je pečiatka priemeru 34 mm a na druhom 25 mm. Čo sa odlišnými rozmermi pečiatok sledovalo? Vie to niekto zberateľskej verejnosti vysvetliť? □ **J.Soukup**

REDAKČNÝ STĹPČEK

V dnešnom redakčnom stĺpčeku budeme hovoriť o štyroch veciach - menej príjemných i príjemných.

„KEĎ MÁME KLINCE, CHÝBA NÁM KLADIVO...“ ■ Tento starý vtip nám pripomenula situácia, ktorá sa stala s expedíciou Zberateľa č.11/2000. Nie však preto, že nám bolo do smiechu, skôr naopak - na zaplakanie. Lebo „jedenáška“ bola načas vydaná, ale uviazla nám expedícia - síce len o dva pracovné a dva víkendové dni, ktoré však stačili k nespokojnosti. Niektorí čitatelia na konto tejto skutočnosti poznamenali, a celkom oprávnené, že po oneskorenom doručení časopisu niektoré informácie o nových pečiatkach sa pre nich stali už neaktuálnymi. Ospravedľujeme sa a budeme lepšie dohliadať aj na expedíciu. Pravda, sme mesačník a už touto skutočnosťou sú naše možnosti na uverejňovanie včasných informácií a správ vopred zúžené.

AKTUÁLNE AŽ V LEPSÍCH ČASOCH ■ Vždy sme radi, ak od čitateľov dostaneme listy, v ktorých nám napíšu svoje názory na časopis, otázky, čo ich zaujíma, alebo svoje želanie, o čom by si v časopise radi prečítali. Sú to cenné zdroje poznatkov a inšpirujúce podnety pre vydavateľa, redakčnú radu i redakciu. Pravda, nie je vždy v našich silách a možnostiach splniť ich a niektoré, hoci len neradi, uložíme ad acta s poznámkou „AKTUÁLNE AŽ V LEPSÍCH ČASOCH“. K takým sme v ostatnom čase zaradili aj poznámku Františka Hrdého zo Sebadrážia, ktorý nám napísal: „Nebolo by zlé v časopise Zberateľ oboznamovať numizmatikov s vydávanými mincami vo svete. Dôvod - aby sme našu emisnú činnosť mohli porovnávať s tým, čo sa robí v zahraničí...“. Súhlasíme - a možno o nejaký rok-dva budeme môcť v tejto veci urobiť aj niečo konkrétnejšieho...

ŠLACHETNÝ ČIN FILATELISTU ■ V uplynulých dňoch sme do redakcie dostali list, ktorý nás osobitne potešil. Poslal nám ho Jozef Otčenáš z Banskej Bystrice. Píše v ňom: „*Väznení priatelia, pred nedávnom som urobil „generálnu revíziu“ mojej námetovej filatelickej zbierky (Európska flóra a fauna) a v rámci nej som vyradil niekoľko sérií známok, ktoré čiastočne alebo celkom nezodpovedajú koncepcijnému zameraniu mojej zbierky. Keďže mi je ľúto tieto vyradené známky len tak zahodiť, priložené ich posielam a prosím, ak viete o nejakom mladom filatelistovi, ktorý zbiera tieto námety, pošlite mu ich. Samozrejme, gratis! Ak nie, redakčný kôš byva vždy dost veľký...“*

Pán Otčenáš, zaslané známky určite pôjdu - nie však do koša, ale do rúk mgr. Mičku, ktorý ako šéf mládežníkov určite bude najlepšie vedieť, ako s nimi najvhodnejšie naložiť a potešiť nejakého mladého (alebo aj viacerých) filatelistu. Úprimne ďakujeme!

PF 2001 ■ Posledné tohtoročné číslo Zberateľa radi by sme využili aj na stručné a úprimné podakovanie čitateľom za trvalú priazeň, dopisovateľom za dobrú spoluprácu a všetkým za porozumenie, keď nie vždy, načas a v plnom rozsahu sme vedeli splniť to, čo od nás očakávali. Do nového roku Vám želáme všetko najlepšie! Redakcia.

ČO PIŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 11 / 2000

Novembrové číslo českého periodika pokračuje druhou časťou v rozsiahlom článku trojice autorov Frankatúry československých listových zásielok v rokoch 1918-1939. Podrobne sú v ňom rozobrané možnosti monofrankatúr i viac-

násobného použitia tej istej známky pre jednotlivé druhy zásielok vnútroštátnych i do zahraničia. Rovnakého obdobia sa týka aj štvrté pokračovanie článku V.Malovíka: Označovanie tlačových dosiek čs. známok v rokoch 1918-1939. Časť je venovaná druhej etape použitia knižličkovej technológie. Redakcia informuje o ďalšom náleze obráteného rámcového zúbkovania na známkach ČR. O zabudnutej celinárskej rarite píše V.Schödelbauer. Z informačných príspevkov zaujme najmä možnosť nákupu z výpredaja zásob Pofisu, novinky a zmeny v pražskom Dome filatelie ako aj ohľadnutie sa za tretím veľtrhom SBĚRATEL. Malá škola filatelie pokračuje prvou kapitolou s názvom Pečiatky vo filatelii. □ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 11 / 2000

Novembrové číslo časopisu BV otvára spravodajstvo P. Kallosa z výstavy ALPY-ADRIA 2000, ktorá sa uskutočnila v dňoch 9. až 17. septembra tohto roku v severotalianskom mestečko Codroipo s účasťou 58 expozítozov zo 7 krajín tohto regiónu (okrem usporiadateľskej krajiny zúčastnili sa expozíty z Bavorska, Švajčiarskeho kantónu Ticino, Rakúsko, Slovinska, Chorvátska a Maďarska). Ten istý autor v ďalšom príspevku pripomína 175. výročie založenia Maďarskej akadémie vied. S.Fülöp reaguje na diskusiu o novelizácii stanov zväzu, ktoré boli prijaté 13.5.2000. V rubrike pre zberateľov pohľadník L.Ürmös píše o prítlačiach s obrazovým námetom na celinové poštové listky. Časopis dal priestor aj viacerým postrehom čitateľov a reakciám na uverejnené príspevky - napríklad ohlasy na výstavu HUNPHILEX 2000 BUDAPEST alebo vyjadrenie autora článku „Dejiny Maďarska v odzraze na poštových známkach“ I.Acsa, ktorému do názvu autor vložil otázku Kde je pravda? Príspevok, ktorý L.Perneczky napísal v súvislosti so zavedením nového typu R-nálepiek maďarskou poštou, má tiež zaujímavý a trochu nostalgický názov „Rozlička s tradičnou R-nálepkou (Žila skoro 111 rokov!)“ □ vkn

■ SPRAVODAJ ZSF (SR) ■ 3 / 2000

Tretie číslo Spravodaja Zväzu slovenských filatelistov na úvodnej strane Rada ZSF blahoželá POFIS-u pri príležitosti 50.výročia jej založenia. Obsah Spravodaja ZSF v titulkoch: Emisný plán slovenských poštových známok na rok 2001, Informácie o polročných hláseniach a 5.zasadnutia Rady ZSF 30.9.2000 (vrátane uznesenia) i, Aktuálne otázky mládežníckej filatelie, Ako ďalej (konceptia vydávania Spravodaja ZSF v ďalšom období), Zhodnotenie výstavnej činnosti, Smernica pre zabezpečovanie a uskutočňovanie novinkovej služby pre členov ZSF od 1.1.2001, Svetová výstava poštových známok ESPANA 2000, Výstava HUNPHILEX 2000 BUDAPEST □ vkn

■ POŠTOVNÍ NÁLEPKY (ČR a SR) ■ 39 / 2000

Najnovšie číslo spravodajcu Spoločnosti zberateľov poštových nálepiek, ktorý má pôsobisko v Českej i Slovenskej republike, opäť vychádza za ústretu zberateľom cennými radami a informáciami. V úvodnej časti spravodajcu je to problematika vyplácania poštového pre balíkové zásielky v Čechách i na Slovensku (J.Krejčí, I.Tvrď), ďalej rad kratších, ale zaujímavých príspevkoch ako Pošta na Ministerstve dopravy (J.Kratochvíl), R-nálepky neexistujúcej pošty Hradec Králové 13 (J.Müller), či rôzne chybotače R-nálepiek (Z.Podpera). M.Fencel píše o zmenách transakčných kódov a skratkách služieb spojených so zásielkami APOST. Záverečné strany spravodajcu tradične patria redakčnej pošte a inzercii. Pre prípadných záujemcov uvádzame adresu redaktora spravodajcu, na ktorého je možné sa obrátiť aj vo veci členstva v Spoločnosti: Ivan Tvrď, Čs.armády 60, Hlohovec □ vkn

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvrznaný rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30% -nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzeráty prosíme písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Uveřejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došlom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtujeme na základe osobitného sadzovníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **PREDÁM VÄČŠIE MNOŽSTVO SLOV. OBÁLOK** (obyč., prior., R) Trnava, B. Bystrica, Nitra, Bardejov, Vianoce, Veľká noc, Duch, obnova, Osobnosti, Neznáma revolúcia, Brunovský atď., tiež z Českej repub., Maďarska, Poľska a Belgicka. Cena 1/5 nominálu. Ponuka platí stále. Marián KOVAČ, 919 08 Boleráz 375, ☎ 0805 / 5579191 Z 090

■ **KÚPIM BALÍKOVÉ SPRIEVODKY** ★ i ⊙ (veľký skart) z územia Slovenska od minulého storočia po súčasnosť. Dušan Evinic, Poľská 4, 040 01 Košice. Z 091

■ **ZASIELAM KF I JEDNOTLIVCOM PO PREDCHÁDZAJÚCEJ DOHODE HDNOTNÉ VÝBERY** ★ ★ i ⊙ známok Československa, SR, ČR, SŠ, Č+M, Európy i zámoria, FDC, celín, cestovní, bankoviek, mincí, RN, ZN a pod. Doplním vaše chybenky, predám katalógy, literatúru, alb. listy, zásobníky, filat. pomôcky a pod. Ohodnotím zbierky i jednotlivé kusy známok, mincí, bankoviek, starozitností a pod. Prevzmem do komisionálneho predaja hodnotné zbierky, známky, mince a iný zberateľský materiál. Odkúpim väčšie i menšie zbierky z pozostalostí, likvidované zbierky a pod. Odpoviem do komisionálneho predaja známok na odpoveď. Adresa: Miroslav SUKOPČÁK, Čáčov 76, 905 01 Senica, ☎ 0802 / 651 7077, 0905 358 707. Z 092

■ **VYBÁVIM CHYBENKU SLOVENSKEJ REPUBLIKY** ⊙ (so zľavou 40%) a ČSR II. (so zľavou 20%). Robert Kytka, 908 74 Malé Leváre 95. Z 093

■ **KÚPIM SRBSKO** ★ ALEBO ⊙ OD ROKU 1866 DO ROKU 1920. Ponúkajte písomne s cenami. Jiří SRBA, Plonýrů 1192, 535 01 Přelouč, ČR. Z 094

■ **KÚPIM** ★ ★ ZNÁMKY UMENIE - FRANCÚZSKO od roku 1990 až dodnes. Kúpim Ag mince celý svet (staré aj súčasné) - len kvalita. Jozef ŠIARIK, Obuvnícka 422 / 16, 958 01 Partizánske. Z 095

Lichtenštajnské betlehémy

K Vianociam už vyše polstoročia vychádza takmer každoročne záplava poštových známok. Najviac za námet slúžili výtvarné diela Narodenia z kostolov, kláštorov, múzeí a obrazových galérií. Je sympatické, že niektoré poštové správy siahajú k špeciálnemu dielku k tejto príležitosti, k betlehemom. V tomto roku sériu poštových známok s týmto námetom vydalo i Lichtenštejnsko. Tri známky nám predstavujú tri krásne betlehemy, jasličky, ktoré sa stali víťazmi v prvej súťaži tvorcov betlehemov usporiadanej v minulom roku v hlavnom meste kniežatstva, vo Vaduže (jedna známka z tejto série je vyobrazená na 2. strane obálky) □ Zc

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 0855 / 54 29 814

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

filatelie, numizmatiky, notafílie, filokartie, telefónnych kariet

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 07/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prílače, príležitostné poštové ⊙ a strojové príležitostné ⊙)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatélii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijíмам do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú 10% -nú zľavu pri materiáloch firmy ERVO.

filatelistický internetový magazín

j a p h i l a

poštová známka je najmenší, najrozšírenejší a najlacnejší grafický list ● pretože sa dá ľahko poslať do celého sveta, je tiež dôležitým propagačným lístkom a zobrazený námet môže prehovoríť ku všetkým ľuďom

● cyril bouda, český maliar a grafik

<http://www.japhila.cz>

FIRMA ALBUM

Lazaretská 11, 811 08 Bratislava, ☎ 07 / 5296 7411
Zaujímcom zašleme ponukový zoznam (alebo xerox) nasledovných
filatelistických materiálov

SŠ 1939-1945 ★★, ⊙
SR 1993-1997 ★★, ⊙
SR čiernotlače
SR rôzne
ČSR I ★★, ⊙
ČSR II ★★, ⊙
ČSR II čiernotlače
ČSR II odchýlky papiera
ČSR II doskové vady
ČSR II rôzne
ČR 1993-1997 ★★, ⊙
ČR čiernotlače
ČR rôzne
Čechy a Morava ★★
Nemecko do roku 1945 ★★, ⊙
BRD ★★, ⊙
Berlín ★★, ⊙
Staronemecké štáty ⊙
Nem. obsadené územia ★★, ⊙
DDR ★★
Albánsko ★★
Bulharsko ★★
Maďarsko ★★, ⊙
Poľsko ★★
Rumunsko ★★
Mongolsko ★★
Rusko + ZSSR ★★
USA ★★, ⊙
Kanada ★★
Austrália ★★
Japonsko ★★, ⊙
Severná Korea ★★, ⊙
Vietnam ★★, ⊙
Anglicko ★★, ⊙
Belgicko ★★, ⊙
Bosna ★★, ⊙
Dánsko ★★, ⊙
Fínsko ★★
Francúzsko ★★, ⊙
Gibraltár ★★
Grécko ★★
Írsko ★★
Island ★★
Taliansko ★★
Juhoslávia ★★
Liechtenstein ★★
Luxemburg ★★
Malta ★★
Monako ★★

Holandsko ★★
Chorvátsko ★★
Nórsko ★★
Rakúsko ★★, ⊙
Portugalsko ★★
San Marino ★★
Švédsko ★★
Srbsko ★★
Španielsko ★★
Švajčiarsko ★★, ⊙
Turecko ★★
Vatikán ★★
■ **N á m e t y**
Fauna rôzna
Vtáci
Ryby
Vodné živočchy
Kone
Psy, mačky
WWF
Prehistorická fauna
Motýle
Hmyz
Plazy
Flóra - huby
Minerály
Autá
Lode
Vlaky
Kozmos
Lietadlá
Šport
Skauting
Umenie
■ **ANGLICKÉ KOLÓNIE**
Juraj
Alžbeta
■ **MINCE + BANKOVKY**
SŠ 1939-1945
Čechy a Morava
ČSR I
ČSR II
■ **TELEFÓNNE KARTY**
ČSR
SR od roku 1993
Európa
Zámorie
Fauna

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY
I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCÍ
A POHLADNÍC**

**Diskrétnosť zaručená
Platba v hotovosti**

***Predajňa:*
831 02 Bratislava,
Račianska 17
☎ 07 / 44 250 149**

e-mail: zberatel @ nextra.sk

Otvorené pondelok až
piatok od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA
NEHLADAJTE MA DOMA
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.twins.sk/album
MZIKA @ HOTMAIL.COM
TEL/FAX.: 07/4342 9386

FIRMA ALBUM

stále vykupuje

lepšie zbierky známok, sta-
rých pohľadníc,
obálok a iných filat. materiá-
lov, mincí a bankoviek.
Vykupujeme lepšie položky
★★ Číny do 15 Sk MM.

Tiež ★★ známky
Hong-kong a Macau.

ALBUM, Lazaretská 11
811 08 BRATISLAVA
TEL / FAX: 07 / 5296 7411

*Využite spojenie s redakciou
i predajňou ZBERATEĽ
aj cestou elektronickej pošty*
zberatel@nextra.sk

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál je možné zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 07 / 44250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky, k cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

PRE ABONENTOV ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZLAVU !

USA

Katalóg Michel 2000, ★★

926	100 rokov štátu Nebraska	4,-
938	100 rokov štátu Missisipi	4,-
971	Chránené vodné vtáky	6,-
985	150 rokov štátu Alabama	5,-
986-89	Kongres botanikov	75,-
999-02	Prírod. múzeum N.Y., 4-blok	26,-
1012-15	Ochrana prírody 1970, 4-blok	26,-
1017-20	Vianoce 1970, 4-blok	45,-
1025	450.výročie dovozu oviec	5,-
1079-82	Ochrana prírody 1972, 4-blok	25,-
1122	Bizón, symbol Ameriky	6,-
1128	Prezidenti USA, letecká	15,-
1136	Kozmická sonda Skylab	8,-

1175-78	200 rokov USA, voj. uniformy	29,-
1254	50 rokov leteckej pošty USA	10,-
1294-97	Umenie Indiánov, keramika	32,-
1298	50 rokov letu Lindberga	10,-
1300-03	Motýle	29,-
1354/D	Výplatné, ruže	10,-
1356	Sonda Viking I, výskum Marsu	10,-
1378-81	Ľud.umenie Pensylvánie	36,-
1434-37	Morské korály, 4-blok	38,-
1438	Deň práce, morský orol	10,-
1441-44	Umenie Indiánov, masky	40,-
1459-62	Kvety	45,-
1481-88	Kozmos, raketoplány	126,-
1493-96	Ochrana prírody	45,-
1528	Blahoprajná, sv.Valentín	12,-

1532-81	Vtáci a kvety 50-tich členských štátov USA, blok	695,-
1622-25	LOH Los Angeles '84, 4-blok	96,-
1630	100 rokov Brooklyn. mostu	12,-
1636-39	LOH Los Angeles '84, 4-blok	85,-
1644-47	LOH Los Angeles '84, 4-blok	45,-
1665-68	LOH L.A. '84, 4-blok + kupón	125,-
1671-74	ZOH Sarajevo, 4-blok	68,-
1671-74	detto s kupónom	75,-
1677	Vyznanie lásky	12,-
1683-86	Orchidey, 4-blok	59,-
1690-93	LOH L.A. '84, 4-blok	75,-
1732-35	Kačice	150,-
1738	Výplatná, vlajka a Biely dom	13,-
1738	detto svitkové	13,-
1746	Vyznanie lásky	13,-
1750/D	Orliak morský	650,-
1772-75	Medzinárodná mládež. organ.	110,-
1787	Vyznanie lásky	13,-
1852-55	Ľud.umenie, sošky, 4-blok	55,-
1883-32	Fauna sev.Ameriky, 50-blok	1250,-
1936-39	Ľud.umenie, krajinky, 4-blok	55,-
1943-47	200 rokov USA	80,-
1953-57	Historické lokomotívy	86,-
1965-68	Mačky, 4-blok	55,-
1962	ZOH 1988, slalom	15,-
1996	LOH 1988, Soul	13,-
2014	Orliak morský	525,-

2044	200 rokov Franc. revolúcie, L	22,-
2045	Ernest Hemingway	13,-
2046	20.výročie cesty na Mesiac	115,-
2051	Pravec, 4-blok	95,-
2064-67	Kongres UPU, 4-blok (P)	75,-
2064-67	detto, blok 22	95,-
2068-71	Kongr.UPU, kozmos, blok 23	110,-
2073	Vyznanie lásky	13,-
2079-82	Filmové plagáty, 4-blok	110,-
2092	Príroda, rys červený	120,-
2090	Výplatná automat., vlajka	15,-
2132-33	Vyznanie lásky	38,-
2147	Orliak morský	599,-
2154	Orliak morský, emblém OH	155,-

2169-78	2.svetová vojna, blok 24	125,-
2214-17	500 r. objav. Ameriky, 4-blok	65,-
2235-38	Kozmos USA-ZSSR, 4-blok	75,-
2246-50	Kolibríci, súťaž	85,-
2252-85	Ľúčne kvety, blok 52 zn.	795,-
2302-11	Obrazy z vojny, blok 31	155,-
2355-58	Dostihové športy, 4-blok	70,-

2375	Vesmírna doprava	170,-
2405	Vianoce 1993	17,-
2427-31	ZOH 1994 Lillehammer, súťaž	85,-
2450-54	Záhradné kvety, súťaž	85,-
2437-38	Vyznanie lásky	45,-
2457-59	MS vo futbale '94 + blok 33	145,-
2457-59	detto, iba blok 33	70,-
2477	25.v. letu na Mesiac, 12-blok	185,-
2478	detto, známka 9,25 USD	590,-
2479-83	Parné lokomotívy, súťaž	85,-
2485	Prezidenti USA	295,-
2500-03	Morská fauna, blok 24 zn.	395,-
2581	Challenger	180,-
2637-41	Záhradné kvety, súťaž	95,-
2644-47	Vianoce, 4-blok	75,-
2685-89	Záhradné kvety, súťaž	95,-
2735-38	Praveké zvieratá	80,-
2796-97	Cyklistika, blok 38	85,-
2814-28	Dinosaury	285,-
2814-28	detto, v bloku	295,-
2182	Pošta USA, sponzor LOH '92	55,-
2182	detto, v bloku 20 známok	1100,-
2506-25	Legends div. Západu, 20-blok	340,-
2506-25	Legends Hollywoodu, 20-blok	355,-
2612	Kozmos. raketoplán	595,-

2745 Leg. Hollywoodu II., 20-blok 355,-
 2872 Leg. Hollywoodu III., 20-blok 355,-
 2750 100 r. OH/LOH '96, 20-blok 355,-

Známky na zlatých fóliách

Yemen - kráľovstvo, ★★
 A = nezúbkované, B = zúbkované

816 A	Jeruzalem - mešita	69,-
860 A + B	Napoleon Bonaparte	155,-
893-94 A	Kozmos, APOLLO 12	120,-
894 B	Kozmos, APOLLO 12	80,-
914 A + B	LOH Mnichov 1972	150,-
978 A + B	EXPO 1970 Osaka	150,-

NÁMETY ★★

Fujeira 1967, Motýle (27), zúbkované 399,-
 detto nezúbkované 599,-
 Guinea 1971, Vtáky (9) 349,-
 R.C.Africane, Rotary Int. (blok-6 + 2 K) 280,-
 R.C.Africane, Skauting (blok-6 + 2 K) 320,-
 R.C.Africane, Mačky Clintona (blok-9) 260,-
 R.C.Africane, Herec Bruce Lee (blok-9) 260,-
 R.C.Africane, Červen.križ (blok-6 + 2 K) 220,-
 R.C.Africane, Kozmos (blok-6 + 2 K) 290,-
 Umm al Quiwain, Apollo 15 (2 hářceky) 110,-
 Umm al Quiwain, Jazdeckvo (hářcek) 55,-
 Umm al Quiwain, Slon a levý (hářcek) 55,-
 Yemen, Kõh arabský (hářcek) 55,-

NÁMETY ○

Afganistan 1998, Historické autá (6 + H) 27,-
 Afganistan 1998, Muflóny (4) 12,-
 Afganistan 1999, Lokomotivy (6 + H) 29,-
 Afganistan 1999, Slimáky (6 + H) 29,-
 Afganistan 1999, Vtáky (6 + H) 29,-
 Afganistan 1999, Orchidey (6 + H) 29,-
 Afganistan 1999, Kaktusy (6 + H) 29,-
 Afganistan 1999, Plachetnice (6-H) 29,-
 Afganistan 2000, Brodivé vtáky (6 + H) 33,-
 Afganistan 2000, Mačky (6 + H) 33,-
 Ajman State, Psi (6-súťlač) 22,-
 Angola 1999, Africká fauna (4) 15,-
 Angola 1999, Vtáky (4) 15,-
 Angola 1999, Huby (4) 15,-
 Angola 2000, Vodné vtáky (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Mod. lokomotivy I. 6-s) 22,-
 detto Moderné lokomotivy II. 22,-
 detto Historické lokomotivy I. 22,-
 detto Historické lokomotivy II. 22,-
 Angola 2000, Panda (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Orly - ROTARY INT.(6-s) 22,-
 Angola 2000, Papagáje (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Huby (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Motýle (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Mačky, maľby (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Gorily (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Korytnačky (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Psi, obrazy (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Akvar. rybičky (6-súťlač) 22,-

Angola 2000, Kaktusy (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Sovy (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Levy, obrazy (6-súťlač) 22,-
 Angola 2000, Pravek (6-súťlač) 22,-
 Azerbajdzan 1996, Vtáky (6 + H) 25,-
 Benin 1996, MS vo futbale vo FR (6 + H) 29,-
 Benin 1999, Ryby (6 + H) 29,-
 Benin 1999, Vtáky (6 + H) 29,-
 Benin 1999, Orchidey (6 + H) 29,-
 Benin 1999, Plachetnice (6 + H) 29,-
 Benin 1999, Hady (6 + H) 29,-
 Benin 2000, Chrobáky (6 + H) 33,-
 Bulharsko 1999, Huby, PL (4) 15,-
 Bulharsko 1999, Skauting (4) 18,-
 Bulharsko 1999, Korytnačky (4) 18,-
 Bulharsko 1999, Nhiezza spevavcov (4) 18,-
 Buriatia 1997, Šport I, súťlač (5) 15,-
 Buriatia 1997, Šport II, súťlač (5) 15,-
 Cambodge 1990, Psi (7 + H) 29,-
 Cambodge 1996, Hist. lietadlá (6 + H) 20,-
 Cambodge 1997, Kačice, (6 + H) 25,-
 Cambodge 1999, Spevavce, (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Morská fauna (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Zajace (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Mačky (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Hady (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Dravé vtáky (6 + H) 29,-
 Cambodge 1999, Rõzna fauna (6 + H) 29,-
 Cambodge 2000, Ryby (6) 22,-
 Cambodge 2000, Orchidey (6 + H) 33,-
 Cambodge 2000, Pravek (6 + H) 33,-
 Cambodge 2000, Vodné vtáctvo (6 + H) 33,-
 Cambodge 2000, Lokomot.,WIPA (6 + H) 33,-
 Cambodge 2000, Huby (6 + H) 33,-
 Cambodge 2000, Požiarné autá (6 + H) 33,-

Cambodge 2000, Korytnačky a výrobky z nich kruniarov (6 + H) 33,-
 Cambodge 2000, Chrobáky (6 + H) 33,-
 Congo 1997, História letectva (5 + H) 25,-
 Congo 1998, Mačky (4 + H) 23,-
 Congo 1998, Exotické vtáky (4 + H) 23,-
 Congo 1998, Huby (4 + H) 23,-
 Congo 1999, Pravek (6 + H) 29,-
 Congo 1999, Moder. lokomotivy (6 + H) 29,-
 Cuba 1996, Vtáky (5 + H) 25,-
 Cuba 2000, Vzducholode, WIPA (5 + H) 30,-
 Cuba 2000, Folklor (4) 15,-
 Cuba 2000, Motýle (5) 18,-
 Cuba 2000, Parné lokomotivy (5 + H) 30,-
 Cuba 2000, LOH Sydney (4 + H) 30,-
 Fujeira 1971, Psi (6-súťlač) 22,-
 Guinea Bisau 1984, Dopr. lietadlá (3) 5,-

Guinea Ecuatorial 1997, Fauna (14) 35,-
 Guinea Rep.1995, OH Atlanta (5 + H) 23,-
 Guinea Rep.1998, Vtáky PL (9) 35,-
 Guinea Rep.1999, Źelez. doprav. (6 + H) 29,-
 Madagaskar 1990, Lemury (5 + H) 25,-
 Niger 1979, ZOH Lake Placid (5 + H) 25,-
 Niger 1998, Slony, súťlač (5) 15,-
 Niger 1998, Mačky, súťlač (5) 15,-
 Niger 1998, Gazella Dorcas, WWF (4) 18,-
 Rasal Khajima 1971, Psi (6-súťlač) 22,-
 Sahara O.C.C.1995, Vážky (5 + H) 20,-
 Saharaui 1999, Ryby, (6 + H) 29,-
 Saharaui 1999, Mačky, (6 + H) 33,-
 Somali Rep. 1997, Mačky (6 + H) 25,-
 Somali Rep. 1999, Papagáje (6 + H) 29,-
 Somali Rep. 1999, Slimáky (6 + H) 33,-
 Somali Rep. 1999, Rõzna fauna (6 + H) 29,-
 St.T.Principe 1996, Ohrožené druhy zvierat - Greenspace (4 + H) 20,-

Tanzania 1998, Mušle (4 + H) 23,-
 Tanzania 1998, Morské ryby (4 + H) 23,-
 Tanzania 1998, Motýle I. (4 + H) 23,-
 Tanzania 1998, Kõrovce (4 + H) 23,-
 Tanzania 1998, Histor. kočiare (4 + H) 23,-
 Tanzania 1998, Pretekár. autá (4 + H) 23,-
 Tanzania 1998, Fauna Austrálie (4 + H) 23,-
 Tanzania 1998, Dostihy (4 + H) 23,-
 Tanzania 1998, Panda červená (4 + H) 23,-
 Tchad 1998, Mačky, súťlač (5) 15,-
 Tchad 1998, Slony, súťlač (5) 15,-
 Tchad 1999, Vodné vtáky (6 + H) 27,-
 Tchad 1998, Kone, súťlač (5) 15,-
 Tchad 1999, Hiner. lokomotivy (6 + H) 29,-
 Tchad 1999, Minerály (6 + H) 29,-
 Tchad 2000, Znamená draka (6 + H) 33,-
 Togo 1999, Historické autá (6 + H) 29,-
 Togo 1999, Spevavce (6 + H) 29,-
 Togo 1999, Orchidey (6 + H) 33,-
 Togo 1999, Akvarijné rybičky (6 + H) 29,-
 Togo 2000, Mačkovité Selmy (6 + H) 29,-
 Togo 2000, Huby (6 + H) 33,-
 Vietnam 1990, Mačky (7 + H) 29,-

Zúbkomery, UV lampy

Zúbkomer kovový 24,-
 UV lampa, ručná (4 ceruzkové batérie) 540,-
 UV lampa, stolová 220V 820,-

Filatelistické nálepky

Nálepky PRINZ (1000 ks) - balíček 64,-

Vianočná ponuka: KOMPLETNÉ ROČNÍKY ČSR

★ ★ vrátane hárčiek, bez PL

Mimoriadna ponuka platná len do 31.1. 2001

1970 (cenník fy Zberateľ 216,-)	140,-
1971 (cenník fy Zberateľ 340,-)	220,-
1972 (cenník fy Zberateľ 330,-)	240,-
1973 (cenník fy Zberateľ 199,-)	98,-
1974 (cenník fy Zberateľ 163,-)	110,-
1975 (cenník fy Zberateľ 534,-)	390,-
1976 (cenník fy Zberateľ 157,-)	95,-
1977 (cenník fy Zberateľ 164,-)	98,-
1978 (cenník fy Zberateľ 628,-)	490,-
1979 (cenník fy Zberateľ 319,-)	190,-
1980 (cenník fy Zberateľ 383,-)	250,-
1981 (cenník fy Zberateľ 371,-)	240,-
1982 (cenník fy Zberateľ 407,-)	290,-
1983 (cenník fy Zberateľ 383,-)	245,-
1984 (cenník fy Zberateľ 525,-)	385,-
1985 (cenník fy Zberateľ 722,-)	498,-
1986 (cenník fy Zberateľ 579,-)	435,-
1987 (cenník fy Zberateľ 444,-)	320,-
1988 (cenník fy Zberateľ 718,-)	530,-
1989 (cenník fy Zberateľ 299,-)	185,-
1990 (cenník fy Zberateľ 313,-)	190,-

Balíčky ☉ známok SR 1993-2000

Balíček s 25 ks známok	30,-
Balíček s 50 ks známok	60,-

Albumové listy

SLOVENSKÁ REPUBLIKA, formát Pofis

SR 1993 I. diel	19,-
detto zasklené	75,-
SR 1993 II. diel	32,-
detto zasklené	120,-
SR 1994-1996	á 48,-
detto zasklené	á 180,-
SR 1997	50,-
detto zasklené	200,-
SR 1998	65,-
detto zasklené	260,-
SR 2000 I. diel	17,-
detto zasklené	65,-
SR 2000 II. diel	48,-

detto zasklené	185,-
Listy s nápisom SLOVENSKO	á 5,-
Listy bez nápisu	á 4,-
SLOVENSKÁ REPUBLIKA, formát A 4	
SR 1993 I. diel	19,-
detto zasklené	75,-
SR 1993 II. diel	32,-
detto zasklené	120,-
SR 2000 I. diel	17,-
detto zasklené	65,-
SR 2000 II. diel	48,-
detto zasklené	185,-
Listy s nápisom SLOVENSKO	á 5,-
Obaly na listy (EUROOBAL) 10 ks	15,-
■ V najbližších dňoch budú k dispozícii albumové listy SLOVENSKO 1999 I. a II. diel, formát Pofis aj A 4	

ČESKÁ REPUBLIKA, formát Pofis

ČR 1993-1996	á 48,-
detto zasklené	á 180,-
ČR 1997	50,-
detto zasklené	200,-
ČR 1998	115,-
detto zasklené	365,-
ČR 1999	125,-
detto zasklené	455,-
Listy s nápisom ČESKÁ REPUBLIKA	á 5,-

Hawidky

Hawidky čierne :

Balíček - šírka 30 mm	60,-
Balíček - šírka 31 mm	60,-
Balíček - šírka 36 mm	60,-
Balíček - šírka 40 mm	60,-
Balíček - šírka 43 mm	60,-
Balíček - šírka 48 mm	60,-
Balíček - šírka 59 mm	60,-
Balíček - šírka 65 mm	60,-
Hawidky na PL, ležadé, dlhé - kus	15,-

Zásobníky na známky

Zásobník na známky LINDNER, 16-listový, čierne listy	560,-
Zásobník na známky LINDNER, 30-listový, čierne listy	870,-
Zásobník na známky SCHAUBEK, 16-listový, biele listy	490,-
Zásobník na známky SCHAUBEK, 32-listový, biele listy	820,-

ČSR 1988-92, zaskl. I., skrutkovacie dosky BRILIANT, vlnovočervené	2320,-
SR 1993-98, zaskl. I bez PL., skrutk. dosky BRILIANT, vlnovočervené	2430,-
Zásobník na mince 10-listový, možnosť doplnenia listov o 3 aj 4, dierkové	325,-

Pinzety, lupy

Pinzety Prinz - Solingen, špicaté, lopatkovité, okružle - ks	85,-
Pinzeta LINDNER lopatkovitá	155,-
Lupa (priemer 60 mm) zväč. 2 x + šošovka 5 x	95,-
Lupa s presvietením Ø 30 mm zväč. 6x (2 ceruzkové batérie)	570,-

Obehové mince Sady mincí - SR

Slovensko 1994	180,-
Slovensko 1995	395,-
Slovensko 1996	230,-
Slovensko 1997	180,-
Slovensko 1998	260,-

LITERATÚRA

Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1997-1998	50,-
Špecializovaný farebný katalóg SLOVENSKO 1999	29,-
Monografia československých známok: 3. diel - Výplatné 1923-1929, celiny 16.diel - Čs. poprevratové poštové pečiatky 1918-1920	350,-
17.diel I+II - Čs. poštové pečiatky 1919-1939	150,-
MICHEL - Junior katalóg 2000 (malý katalóg Nemecka, celofarebný)	530,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	165,-
Novotný: MINCE F.J. I. 1848-1916	165,-
Novotný-Mouliš: PAPIEROVÉ PLATIDLÁ ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný	255,-
Novotný-Mouliš: MINCE ČSR 1918-1993, ČR a SR - 2001	185,-
Pěnkava: KATALÓG TELEFÓNŇÍCH KARET 1991-2000 (ČSFR, ČR, SR), jubilejné farebné rozšírené vydanie	365,-

ZBERATEL • MESAČNÍK O FILATELI, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÓNŇYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Registračné číslo časopisu MK 1188 / 95 zo dňa 1. februára 1995 • **Redakčná rada:** Dr. Severín Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Ing. Mirko Bachratý, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, PhDr. Elena Minarovičová, Ing. Zbyšek Šustek a RNDr. Michal Zika • **Redakcia:** Viliam Kučera, šéfredaktor, Anton Kulhánek ml., redaktor, RNDr. Milan Antala, jazyková úprava • Ervín Smažák, zodpovedný za prílohu SLOV-OLYMP.

Adresa redakcie: ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava • 07 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk • **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 44,- Sk. Pri odobraní viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného na rok 2000 - pre abonentov zo SR 444,- Sk, pre abonentov z ČR 695,- Sk (570,- Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980,- Sk (44,- DEM), pre abonentov zo zámoria 1300,- Sk (43,- USD, 71,- DEM) • **Zaslanie príspevkov:** Redakcia víta zaslanie príspevkov napísaných strojom alebo čitateľným písmom, príp. na počítačových disketách (WORD). Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s obsahom ktorých sa nestotožňuje.

Redakčná uzávierka č.12/ 2000 dňa 28.novembra 2000, do tlače zadané dňa 11.decembra 2000, predpokladaný dátum vydania - 15. december 2000

ZBERATEL' 2000 • Ročník VI. • Obsah

V zátvorke je uvedené číslo časopisu a strany, na ktorej je príspevok uverejnený, resp. na ktorej začína

- **Úvodníky, komentáre, rozhovory** - Nastane renesancia generálnych zbierok? (1/1), Kučera V.: Sonáty Štefana Bartalského (1/29), O problematike hodnotenia generálnych zbierok (2/1), Kučera V.: Robert Vlach, filatelia a doba (2/26), Hodené rukavice pre návrat generálnych zbierok (3/1), Kučera V.: O filatelistickej tvorbe Jozefa Jeleničiaka (3/28), Cestou spoločného hľadania (4/1), Kučera V.: O výstavách Moderna a hľadani nových impulzov vo filatelii - rozhovor so Š. Piškom (4/26, 5/27), O súčasných trendoch (5/1), Základom filatelie v minulosti i v budúcnosti (6/1), O výstava, ktorá nebude a o nekompatibilitu predpisov (7-8/1), Leto horúce, leto blažiace (9/1), Prečo je dobré mať majky (10/1), Kulhánek A., st.: Aký bude Zberateľ v roku 2001? (11/1), Kučera V.: Od „Kodegáma“ po regionálneho historika - rozhovor s P. Hallonom (11/13, 12/ 11), Aj naše kocky sú hodené (12/1), Jankovič V.: Slovenské námetové exponáty v roku 2000 (12/31).
- **Filatelia všeobecne, ankety, klubová činnosť, mládež** - Lužák I.: Námety z ankety o najkrajšiu známku (1/12), Priputen V.: List z Moskvy (1/16), Soukup J.: Vyberte s nami najkrajšiu príležitostnú pečiatku roku 1999 (1/24), Lužák I.: Inventúra podľa MICHEL (2/14), Priputen V.: List z Tasكنتu (2/19), Vlach R.: Čo si žiada mládežnícka filatelia (2/27), Vyhlásenie ankety „Najkrajšia slovenská poštová známka roku 1999“ (3/7), Gaál V.: Košíčky KF 54-01 bilancoval (3/7), Mička J.: BRNO 2000 a mládež (4/31), Lužák I.: Výsledky ankety o najkrajšiu známku 1999 (5/8), Soukup J.: Výsledky ankety Najkrajšia pečiatka 1999 (5/9), Nyéki J.: Na pomoc mladým filatelistom (5/10), Zaujímavosti z činnosti SČF / vkn (6/33), Lužák I.: Námety z ankety o najkrajšiu známku (7-8/71), Lužák I.: Hlasy z ankety (9/24), Mička J.: Ideál kalokagatie a filatelia (9/30), Mička J.: Mládežnícka filatelia a hľadanie diamantu v popole (12/6), F. Marada: Významné historické medzníky SR a filatelistický materiál (12/24), Zrubec S.: Poštové správy a filatelia (12/25).
- **Emissné plány, vyhlášky, poštové sadzby** - Poštovné platby platné od 1.2.2000 (3/9), Upravený emisný plán slovenských známok na rok 2000 (5/8), Ďalšie zmeny v emisnom pláne (6/8), Emisný plán pamätných mincí na rok 2002, Zmeny v emisnom pláne pamätných mincí na rok 2001, Ukončenie platnosti čs. pamätných mincí (10/7), Plán českých známok na rok 2001 (11/7), Emisný plán slovenských známok na rok 2001 (11/8).
- **Výstavy** - WIPA 2000 Viedeň / Zc, Mestská výstava Košice 2000 / vg (3/8, 4/33), Výstava F. Horniaka ako prvá v Poštovom múzeu / vkn (4/6), Floch L.: Výstava WIPA 2000 sa blíži (4/7), Koreny J.: Filatelistická výstava LAUGARICIO 2000 (5/9, 6/10), Výstava SLOVENSKO 2000 v Bratislave nebude (5/10), Tekel J.: Výstava BRNO 2000 a reprezentácia ZSF (5/31), Bachratý M.: SLOV-OLYMPHILA 2000 (5/33), Zakar L.: The Stamp Show 2000 London (9/20), Tekel J.: GALAFILA 2000 (9/25), Mička J.: Poučenia a skúsenosti (aj) z propagačnej výstavy (10/24), Floch L.: Svetová výstava poštových známok ESPANA 2000 (11/26).
- **Známky a celiny SŠ 1939-1945** - Földes O.: Podací lístok na telegram SP CPL 1 (7-8/15), Šablátura S.: Opäť falzifikáty chemickou cestou vyrobených novinových známok SŠ (9/11).
- **Známky a celiny SR 1993-2000** - Lužák I.: Slovenská poštová známka opäť tretia na svete (3/6), Gerec.: Objav retuží poštového lístka „Kriváň“ CDV 2 (3/11), Bachratý M.: Falzifikát poštového lístka „Kriváň“ na skodu pošty (4/9), Úprava poplatkov a známka 50 h / des (5/19), Bachratý M.: Päťdesiatihalerové problémy (7-8/18), Šablátura S.: Aj na Slovensku sa vyrábajú falzifikáty (9/10), Krátármár-Šmogrovič J.: 50.výročie Rady Európy 16 Sk - príspevok k poznatkom (9/11), Juricová M.: Cholmondeley Park 1940-2000 (9/32), Paulinyová A.: 25 rokov tvorby Fera Horniaka (10/10), Mianiček J.: Dvojité moletáž známky Bardejov (12/7).
- **Doskové vady a odchýlky na zn. SR 1993-2000** - Gerec M.: OKIENKO ŠPECIALISTU - 50.výročie Rady Európy, Prvý kozmický let občana SR, Kroje (1/8), BIB, 50 rokov VŠVU, Vodnostípcový stroj J.K.Hella, Umenie, Vianoce 1999, Nezná revólúcia, Deň poštovej známky (2/8), Osobnosti: H.Meličková, Š.A.Jedlík (3/10), Bardejov, Krížová cesta (4/8), Svetový rok matematiky, EUROLIGA 2000 - Basketbal žien, Dotlač výplatných známok (5/11), J.Holly, Vada alebo chyba? (6/11), Perforačné zaujímavosti slovenských známok tlačných na strojiach WIFAG (7-8/11), 150. výročie prvej známky platnej na našom území, Detská známka-UNICEF (9/9), Prezident SR R.Schuster, OH Sydney 2000 (11/10), Rožňava, OBSE, Drevenny most Kluknava (12/9).
- **Známky a celiny Československa** - Provizórne úradné poštové lístky / des (2/15), Bachratý M.: Pretlač Autómia Slovenska 6.X.1938 (7-8/19), Mička J.: Podtyp alebo platňová odchýlka? (12/20).
- **Teritoriálna filatelia** - Hallon P.: Dopltné v Estónsku (1/11), Lancz E.: Určenie typov uhorských známok „Listová obálka“ s čiernymi číslami z rokov 1888-1899 (2/16), Lužák I.: Ilegálne vydania „známok“ (4/20), Čížek J.: Black penny (5/16), Hallon P.: Estónsky poštový lístok pre e-mailovú poštu (5/23), Lužák I.: Czeslav Slania-1001 známok (5/25), Hallon P.: Estónska konkurencia hárcčka „Kde domov můj“ (6/34), Floch L.: Prvá „vyšivná“ známka (7-8/73), Hallon P.: Ešte raz o zloslovnatej estónskej známke (7-8/74), Prvá elektronická známka / vln, Dopisovateľ Zberateľa na austrálskej známke / vkn (10/33), Záhadý český známky č.114 / RŠ (10/34), Lužák I.: Olympiáda po švajčiarsky (11/23).
- **Poštová história** - Evinic D.: Tuzemské prioritné zásielky (1/10), Mička J.: Lice poľných pôst a ich rub (1/15), Provizórna peňažná poukážka / des (2/30), Cesty poštových zásielok... / des (3/20), Evinic D.: Poštovné úverované (4/15), Drobosti z archívu / des (4/22), Evinic D.: Poštové zásielky ST (4/25), Evinic D.: Poprevratové okresné pečiatky na Slovensku (5/18), Tekel J.: 1.jún 1850 - medzník poštovej histórie krajin strednej Európy (6/15), Kollár Š.: Poštové múzeum na Slovensku (7-8/49), Evinic D.: Balíková pošta na Slovensku 1985-1992 (7-8/57), Dohoda v oblasti poštového múzejníctva (9/7), Balíková sprievodka s dolepeným koľkom z roku 1948, Baliga Z.: Zemegula rastie (9/30), Balíková sprievodky s koľkom vzor 1938 hodnoty 1 Kč / des (10/18), Nyéki J.: Celistvosť s historickým nádychom (11/32), Úradné listy s doručenkou / des (12/17).
- **Celistvosti rozprávajú** - Čížek J.: Predbežné a súběžné (6/25, 7-8/66), Upravené a provizórne pečiatky (9/27), Zaujímavé frankatúry (10/30), T - porto doplatné (11/30, 12/28), Čížek J.: Ad: Upravené a provizórne pečiatky (11/32).
- **Aerofilatelia, astrofilatelia** - Letecká nádielka z Kanady / Zc (1/22), Mička J.: Klubový aerogram Tinnavia (1/25), Gunár I.: 1. ročník trenčianskeho balónového neba (2/7), Hallon P.: Holubia pošta Malacky-Vysoká pri Morave (3/14), Németh V.K.: Aerofilatelistické jubileá v roku 2000 (3/26), Kubela I.: Ad: 1.ročník trenčianskeho balónového neba (3/34), Németh V.K.: 50 rokov leteckej spoločnosti SLOV AIR (5/20), Koreny J.: Príležitostná letecká preprava zásielok Trenčín-Žilina (9-8), Príležitostný let Trenčín-Žilina / ký (11/25), Gunár I.: Balónový let Trenčín-Dolná Súča (12/7).
- **Poštové pečiatky a OVS** - Pomotaný dátum na uhorskej nitrianskej pečiatke / R, Vyznačovanie roka v denných pečiatkach od 1.1.2000 / des (2/34), Mianiček J.st.: Samostatná SR už od 1.10.1990? (3/13), Tekel J.: Neznáma úprava pečiatky vlakovkej pošty (3/32), Mička J.: Zberatelia príležitostných pečiatok (a skú-

senosti s nimi) 3/33, Evinic D.: Neúplné údaje v dennej pečiatke pošty Sp.Nová Ves 5 (4/25), Šimo L.: Hra s číslami na pečiatkach (4/32), Dva OVS / des (6/14), Soukup J.: Pečiatkovač odborne, filatelisticky a esteticky! (6/24), OVS: V Ivanke sú v predstihu (6/34), Štefek M.: Marianka - 620 rokov vysvätenia chrámu, 970. výročie Zázračnej sošky (7-8/4), Štefek M.: Informácia o OVS v Marianke (10/33).

■ **Prehľad priležitostných pečiatok** - Soukup J.: November a december 1999 (1/23), január 2000 (2/22), február 2000 (3/23), marec 2000 (4/23), apríl 2000 (5/24), máj 2000 (6/23), jún 2000, júl 2000 (9/23), august 2000 (10/23), september 2000 (11/24), október 2000 (12/23).

■ **CM, R-nálepy, vlaková pošta, militáriá, perliny, nálepky a iné** - Fencľ M.: Racionalizácia príjmu doporučených zásielok (4/18), Tekel J.: Vlaková pošta Vráble-Nové Zámky / 202 (4/25), Gaál V.: Aktivity košických perfinárov (5/10), Poľná pošta vojsk Sovietskej armády v Československu v rokoch 1968-1991 / Ky+MK (5/32), R-nálepy s čiarovým kódom / des (6/14), Bachartý M.: Neobvyklá nálepka (6/31), Hallon P.: Československé vojenské útvary operujúce na Záhorí v r.1918-1919 (7-8/21), Korený J.: Racionalizácia adjustácie doporučených zásielok v NDR (7-8/48), Korený J.: Slováci v misiách OSN a vojenských operáciách za mier (7-8/51), Mička J.: „Psi“ pošta na DOBROFEST-e (10/7), Numisobálky - nové filatelistické objekty / Zc (10/17), Urminský A.: Niečo z poštovej prevádzky (10/34), Zaujímavosti z dennej pošty / J.D. (11/20).

■ **Slovaciká** - Tekel J.: Železničné slovacikum z Poľska (2/18).

■ **Filatelistické etudy, moderná filatelia** - Baliga Z.: Súkromné prítlache očami tvorcu (1/13), Németh V.K.: Propozície Otvorenej triedy na HUNPHILEX 2000 Budapeš (2/23), Zrubeč S.: Má filatelia v modernej spoločnosti budúcnosť? (4/16), Urminský A.: Možnosti Otvorenej triedy (7-8/37), Németh V.K.: Neúradné prítlache, ich vznik a miesto vo filatélii (9/15, 10/26, 11/28, 12/25).

■ **Numizmatika** - Šustek Z.: Numizmatika verzus notafília (2/11), Burian M.: Tri kovy trojgrajciara Leopolda I. zo Štajerskej mincovne Graz (2/13), Šustek Z.: Z histórie vzniku slovenskej päťdesiatkorunáčky z roku 1940 (3/16), Burian M.: Varianty trojgrajciara Leopolda I. 1701 C.B (3/19), Slovenské bankovky z roku 1993 a 1995 - 2. vydanie / vkn (3/25), Šustek Z.: Genéza umeleckého návrhu slovenskej tisícokorunáčky z roku 1940 (4/13), Burian M.: Ducat Žigmunda Luxemburského, Burian M.: Zaujímavý falzifikát trojgrajciara Ferdinanda II. (4/14), Samuel Mikovíni - 250.výročie úmrtia (5/15), Šustek Z.: Z histórie slovenských stokrúnaniek v rokoch 1939-1945 (6/18), Minarovičová E.: K 30. výročiu vzniku SNS (6/30), České pamätné strieborné mince / vkn (6/33), Šustek Z.: Dinar starý, nový, novší, najnovší, najnovší a najnajnovší (7-8/25), Šustek Z.: Čriepky z histórie vzniku slovenskej 500-korunáčky z roku 1941 (7-8/28), Šustek Z.: Máte slovenskú 20-korunovú štátovku z roku 1942 série Cg? (7-8/30), Šustek Z.: Lenivci - zaujímavý osud jedného návrhu sovietskej bankovky (9/12), Burian M.: Minca dvoch panovníkov (9/13), Šustek Z.: Portrét zločínca na rakúskych bankovkách (9/14), Pamätná strieborná minca Juraj Fándly / vkn (10/5), Šustek Z.: Stravovacie poukážky sprostredkujúcich spoločností a ich postavenie v numizmatickej zbierke - zbierať či nezbierať? (10/12), Urminský A.: Známy na minci (10/15), Šustek Z.: Rakúsko-Uhorské okupačné platidlá z prvej svetovej vojny pre Lombardsko a Benátsko (11/15), Šiarik J.: 20-korunačka s chybou v papieri (11/17), Šustek Z.: „Prémiové poukážky“ v nacistických koncentračných táboroch (12/14), Burian M.: Zinkový falzifikát 20-grajciara Jozefa II.

■ **Telefónne karty** - Jobek M. (pokiaľ nie je uvedené inak): MALE OKIENKO TELEKARTISTU - Kerti J.: TK Európy podľa jej územných celkov, Koniec platnosti ďalších slovenských TK, Emis-

ný plán TK ST na rok 2000 (1/21), Kerti J.: TK ruských európskych miest (2/21, 4/21), Ondráška P.: City Card už aj na Slovensku? (3/21), Prípusten V.: Ad: MOT € 23 (4/32), Ondráška P.: Vystavenie exponátu TK (5/21), Úprava číslovania slovenských TK v katalógu, Pavlovič J.: Zbieranie TK na Malte (5/22), TK Jersey (6/21), Kerti J.: Ad: MOT € 23 (6/33), Telefónne karty ex-ČSFR (7-8/41), TK ČR (7-8/44, 10/32, 11/21), Emisný plán TK ST na rok 2000 (9/21), Lacnejšie telefonovanie do zahraničia (9/22), Pohľad na akciu Sběratel 2000, Katalóg TK firmy Pěnkava 2000 (11/22), Číslovače na slovenských TK, Historické telefóny na francúzskych TK, Fauna Ibéria - Španielske TK (12/21-22).

■ **Kapitoly o zbieraní pohľadnic alebo úvod do filokartie** - Urminský A. (pokiaľ nie je uvedené inak), Zika M.: Výroba pohľadnic - 2. časť (1/18), Zika M.: Tvar a rozmery pohľadnic (2/24), Zika M.: Delenie pohľadnic podľa obrazu (3/24), Zika M.: Gratulačné pohľadnice (4/24), Zbieranie pohľadnic v minulosti (5/30), Náčrt zbierania pohľadnic v súčasnosti (6/25), Zika M.: Žánrové pohľadnice (7-8/31), Zvláštne druhy pohľadnic (7-8/33), Militárie na pohľadniciach (9/18), Využitie historických pohľadnic, Využitie historických pohľadnic v iných zberateľských odboroch (10/28), Filatelistická hodnota pohľadnic, Zásady oceňovania pohľadnic (11/18), Čo je čo vo filokartii (12/18).

■ **Filokartia** - Evinic D.: Kontrola vydávania a predaja pohľadnic od 1.1.1940 do ? (1/19), Urminský A.: Pohľadnice trochu inak - voda (1/26), Molnár J.: Pohľadnica ako dokument: Juhoslávia (2/20), Urminský A.: Pozdrav za Hořic (2/25), Urminský A.: Pohľadnica a perfin (3/23), Zika M.: Retuš železničnej trate (7-8/65).

■ **Glosy, poznámky** - Németh V.K.: Vianoce 1999 (1/14), Čo sa vám môže stať v Čechách / mg (1/17), Nyéki J.: Pokazená vianočná pošta, Iné riešenie sa nenašlo? / R, Sľubuje, ja to mám rád... / MKR (1/34), Németh V.K.: Pre krásu rytiny (2/11), Mička J.: Ad: Nastane renesancia generálnych zbierok? (2/33), Štefek M.: „Veselé Vianoce so SP“ (2/35), Németh V.K.: Vypátnak známka Bardejov 0,50 Sk (3/15), Keď dvaja myslia tak isto / J.M. (4/20), Budú FDC naozaj FDC? / MKR (10/34), Németh V.K.: O jednom omyle na známke (12/20), Zatuľaný lístok Zberateľa / MKR (12/32).

■ **Literatúra, recenzie** - Katalóg chýb na známkach / Zc (1/24), Kolníková E.: Ku knihe Zdeňka Knápeka „Kniha pro každého Kelta aneb pravda o keltském původu našeho národa“ (1/32), Németh V.K.: Katalóg košických príležitostných tlačí a pečiatok 1993-1999 (1/33), Filatelistické autorské gesto / Zc (1/35), Tekel J.: Nový katalóg Protektorát Čechy a Morava 1939-1945, Mička J.: Filatelia - zbierame poštové známky (2/31), Knápek Z.: K recenzii Knihy pro každého Kelta, ktorá bola uverejnená v Zberateľovi 1/2000 (3/32), Németh V.K.: Emisný plán českých poštových známok 2000, Katalóg známok SR 1993-2000 / ik, Katalóg TK - ostrovov v Atlantickom oceáne, krajín Afriky, Izraela / maj (4/30), Németh V.K.: Katalóg SLOVOLYMPFILA 2000 (5/34), Katalóg ex-ČSFR, ČR, SR a Poľska / mj (6/31), Tekel J.: Ferchenbauer 2000: Österreicher 1850-1918 (9/33).

■ **Blahozeláme** - J.Vacek 70-ročný (5/10), Uznanie Dr.D.Soóky-mo, O.Sulo - 60 rokov (10/9), Jubileum K.Franeka (11/9), Šestdesiatnici, päťdesiatnici, vinšujeme Vám... (12/7).

■ **Nekrológy** - Dr.L.Jasenák zomrel (10/9).

■ **Iné zberateľské oblasti** - Gajdoš V.: 30 rokov Slovenského filumenistického zväzu (7-8/9), Gajdoš V.: Slovenská filumenia stále živá... (12/7).

Prílohy časopisu ZBERATEL 2000

Novoročná (8.) písomná aukcia (č.1)

Netto katalóg SLOVENSKO 1999 (č.4)

Malá letná (9.) písomná aukcia firmy Zberateľ (č.7-8)

ZBERATEĽ

Obrazové ukážky k dnešným článkom v Malom okienku telekartistu: Séria francúzskych telefónnych kariet s námetom historických telefónov (na ľavej strane) a slávna španielska séria Fauna Ibérica (na pravej strane) – čítajte na str.21 – 22

Ďalšie príspevky v dnešnom MOT: Číslovače na slovenských TK, Občasníky o telefónnych kartách

Collection Historique

Téléphone Jacquesson 1924

Ce modèle de type PIT 24 et d'esprit "Art Déco" est réalisé en babérite moulée. Sa base porte un disque réservé pour l'installation d'un éventuel cadran.

France Telecom

Télécarte 120 unités
Cette carte ne peut être vendue que sous emballage scellé ou par distributeur automatique.

072000697
734981589

Regie T
La Communication sur la Télécarte
133 av. des Champs-Élysées
75400 Paris Cedex 08

Collection Historique

Téléphone D'Arsonval 1900

Réalisé par la Compagnie Louis Digeon, constructeur en instruments de précisions, ce téléphone mobile est équipé d'un microphone à charbon collé à la planchette en pitchpin. Les écouteurs étaient construits par Aubry.

France Telecom

Télécarte 50 unités
Cette carte ne peut être vendue que sous emballage scellé ou par distributeur automatique.

072000661
732913349

Regie T
La Communication sur la Télécarte
133 av. des Champs-Élysées
75400 Paris Cedex 08

Publicidad en tarjetas
Pta. Carlos III s/n Barrio 7, Azca
28002 Madrid - Tel. (91) 597 44 26
C.I.F. A - 78 / 288743

ZBERATEĽ

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Aj v dnešnom čísle firma ZBERATEĽ ponúka pestrú paletu známok rôznych námetových a z rôznych krajín

JUBILEJNÁ NOVOROČNÁ PÍSMENNÁ AUKČIA

Katalóg jubilejnej 10. písomnej aukcie firmy ZBERATEĽ nájdete v prílohe januárového čísla nášho časopisu

Z aukčných položiek: Ukážka z 8-známkovej série Slovenský štát „Kniežatá“ (1944), nezúbkované